

Onsdagen den 18 februari

Kl. 09.00–16.17

Välkomsthälsning

Välkomsthälsning

Anf. 1 TALMANNEN:

Innan vi inleder debatten vill jag välkomna representanterna för den diplomatiska kåren till den utrikespolitiska debatten här i Sveriges riksdag. Varmt välkomna!

§ 1 Utrikespolitisk debatt

Utrikespolitisk debatt

Anf. 2 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr talman! Lana Tjornohorska var journalist, hbtq-aktivist, konstnär – och drönarpilot. Hon hade inte behövt strida, men som så många andra ukrainare kunde hon inte bara se på medan nära och kära drabbades av Rysslands anfallskrig. På nyårsdagen i år delade hon en mandarin med sin vän Ignatius. Han skämtade om att han skulle berätta för världen om den söta tjej han delat en mandarin med. Tio minuter senare dog Lana i hans armar, efter att ha träffats av en rysk drönare. Nu gör Ignatius det han sa att han skulle göra: Han berättar för världen om Lana. När jag träffade honom för några veckor sedan bad han mig att tänka på Lana när jag tänker på Ukraina och på alla dem som liksom Lana har gett sina liv för Ukraina och för ett fritt, demokratiskt Europa.

Herr talman! Vi befinner oss i en brytningstid. Den säkerhetspolitiska arkitektur, de internationella spelregler och den fria handel som har gjort länder som Sverige trygga och rika utmanas. Vi ser allvarliga brott mot folkrätten. Regeringen möter den här utvecklingen med klarsyn och handlingskraft.

I sin första regeringsförklaring talade statsministern om att utrikes- och säkerhetspolitiken behövde omorienteras för att möta de hot som Sverige och Europa står inför. Sverige skulle bli medlem i Nato, öka stödet till Ukraina, reformera biståndet och fördjupa samarbeten i vårt närområde. Regeringen har levererat på alla dessa punkter, eftersom vi har prioriterat dem. Utrikes- och säkerhetspolitik handlar om att vilja, men lika mycket om att välja. Vi har valt att värna Sveriges och svenskars säkerhet.

Herr talman! Rysslands brutala anfallskrig mot Ukraina har snart pågått lika länge som första världskriget. Hur kriget slutar kommer att påverka säkerheten i Europa i minst en generation framåt. Stödet till Ukraina förblir därför regeringens främsta utrikespolitiska uppgift.

Vi stöder Ukrainas ansträngningar i de förhandlingar som nu pågår tillsammans med europeiska och amerikanska partner. Vi är redo att ta ansvar om en överenskommelse kan nås. Utöver omfattande stöd står Sverige då berett att bidra till en multinationell återförsäkringsstyrka.

Så länge den ryska aggressionen pågår står Sverige dock fast vid vår tvåpunktsplan: mer stöd till Ukraina och ökad press på Ryssland. Stödet till Ukraina är en moralisk plikt och en investering i Europas säkerhet, självständighet och framtid.

Förra året var Sverige enligt Kielinstitutet tillsammans med Norge och Danmark de länder i världen som gav störst militärt stöd till Ukraina i förhållande till bnp. Det samlade svenska stödet – det militära stödet och biståndet – räddar liv och stärker Ukrainas motståndskraft.

Jag vill tacka för den breda uppslutning som finns i den här kammaren för Ukrainas sak. Det är ett svenskt styrkebesked, som sänder en tydlig signal till omvärlden att Sverige stöder Ukraina så länge som det krävs.
(Applåder)

Herr talman! Vi vet att Rysslands målsättningar sträcker sig bortom Ukraina. Sverige och Europa behöver ställa in sig på en långvarig, långtgående konfrontation med Ryssland. Tillsammans med våra allierade och partner ska vi motverka Ryssland från en styrkeposition.

Natos avskräckning och kollektiva försvar är bärande pelare i motverkanspolitiken. Sveriges medlemskap i Nato gör vårt land säkrare. Vi står inte ensamma i en orolig tid. Vårt överordnade intresse som allierad är att upprätthålla den politiska och militära trovärdigheten i Natos artikel 5.

Nu står Nato inför ett skifte där Europa kommer att ta ett betydligt större ansvar för sin egen säkerhet. Sverige är berett att ta sitt ansvar i det skiftet. Det har vi visat under vår första tid som allierad genom omfattande bidrag på marken, till sjöss och i luften kring Östersjön, i nordområdena och längs Natos östra flank. I maj står Sverige värd för Natos utrikesministermöte i Helsingborg, där man nästan dagligen kan se skuggflottefartyg passera på sin väg mot mindre nogräknade köpare som göder den ryska krigskassan.

Sveriges militära närvaro i Lettland är av påtaglig betydelse. Nu har vi även axlat ansvaret som ramverksnation för Natos framskjutna närvaro i Finland, som visar på den ökade vikten av säkerhet i Arktis och nordområdena. Sverige kommer också att bidra med stridsflyg till Natooperationen Arctic Sentry. Arbetet med att ta fram en ny Arktisstrategi pågår.

Herr talman! Sverige och USA förenas av släktband sedan generationer tillbaka. USA och Europa binds också samman av världens två mest integrerade ekonomier och av världens främsta försvarsallians. USA är avgörande för svensk och europeisk säkerhet och välbefinnande, men Europas relation med USA går nu in i en ny era.

Det är uppenbart att USA alltmer agerar på ett sätt som är förtroendeskadligt och som strider mot Europas värderingar om globalt samarbete och internationell rätt. Låt mig därför betona det som är självklart: Sverige kommer inte att kompromissa om våra grannländers territoriella integritet. Det är bara Danmark och Grönland som bestämmer i frågor som rör Danmark och Grönland.

Det bilaterala samarbetet med USA är fortsatt starkt. Vi har utvecklat samarbetet inom områden som försvar och rymd, och vi har öppnat generalkonsulat i San Francisco och Houston.

Nu när den transatlantiska länken är stadd i förändring måste vi stärka Europa. Regeringen utvecklar därför närmare relationer med allierade och partner i Sveriges närområde. Vi är drivande i det nordiska och nordisk-baltiska samarbetet, som aldrig har varit djupare. Vi stärker det säkerhetspolitiska samarbetet mellan länderna kring Östersjön.

Att Polen valde Sverige som partner för att bygga upp sin ubåtsförmåga skapar nya möjligheter för och mellan våra länder. Det visar att svensk försvarsindustri är en viktig tillgång också för allierade och partner. Vi har även stärkt våra strategiska partnerskap med Tyskland, Storbritannien, Frankrike och Kanada.

Herr talman! I den här brytningstiden finns vissa konstanter. En är Europeiska unionen – en värdegemenskap och Sveriges viktigaste utrikespolitiska plattform. I kriser har EU gång på gång visat sin samlade styrka. EU är vår bästa chans att fortsätta verka för demokrati, frihet och internationell rätt.

Sverige vill se ett mer geopolitiskt och handlingskraftigt EU. Den utrikes- och säkerhetspolitiska dimensionen behöver stärkas, och fler beslut behöver fattas med kvalificerad majoritet.

Sverige välkomnar den framväxande försvarsdimensionen inom EU. Unionen spelar en allt viktigare roll för att stärka försvarsindustrin, den militära rörligheten och den civila beredskapen i Europa.

EU är avgörande för ett kraftfullt och långsiktigt stöd till Ukraina och för motverkanspolitiken mot Ryssland. Sverige är drivande i EU för sanktioner mot den ryska skuggflottan, för att minska Rysslands energiintäkter och för att använda de frysta ryska tillgångarna till förmån för Ukraina.

Sverige vill utöka sanktionerna mot Belarus till följd av den inhemska repressionen och landets stöd till den ryska aggressionen. Regeringen stöder det belarusiska folket på vägen mot ett fritt och demokratiskt Belarus.

Många länder knackar nu på EU:s dörr. De vill bli en del av det frihetliga Europa och av världens största inre marknad. Det ligger i vårt intresse att hjälpa kandidatländerna att närma sig unionen.

Regeringen driver på för ytterligare steg mot EU-medlemskap för Ukraina och Moldavien, som båda har gjort ett imponerande reformarbete. På västra Balkan gör Albanien och Montenegro stora framsteg.

Sverige beklagar djupt utvecklingen i Georgien, samtidigt som vi är fast beslutna att fortsätta stödja de demokratiskt och europeiskt sinnade krafterna i landet.

Regeringen fortsätter stödja demokratisk utveckling i Armenien och välkomnar Armeniens ansträngningar för närmare samarbete med EU.

Herr talman! Utvecklingen i Mellanöstern ger skäl till både hopp och oro. Säkerhetsrådsresolutionen som godkände den amerikanska fredsplanen för Gaza bekräftar det stora internationella stödet för fred i regionen. Det är avgörande att civila skyddas, att humanitär hjälp släpps in obehindrat och att ett meningsfullt palestinskt deltagande i återuppbyggnaden av Gaza säkerställs. Hamas måste avväpnas och kan inte ha en plats i ett framtida styre av Gaza.

Den allvarliga utvecklingen med ökning av bosättningar och bosättarvåld mot civila palestinier på Västbanken måste få ett slut. Sverige fort-

sätter att verka för ytterligare EU-sanktioner mot extremistiska bosättare, liksom mot extremistiska israeliska ministrar som driver på den illegala bosättningspolitiken.

På sikt behövs en framförhandlad tvåstatslösning baserad på folkrätten. Det är den enda hållbara lösningen för att israeler och palestinier ska kunna leva i fred, frihet och demokrati, sida vid sida.

Iran och dess ombud är försvagade, men Iran bär fortsatt ett stort ansvar för den negativa utvecklingen i regionen och för säkerhetsrisker i väst.

Situationen i Iran är fruktansvärd. Regeringen fördömer det omfattande dödliga våldet mot fredliga demonstranter i Iran och de storskaliga, godtyckliga gripanden som har skett i de senaste protesternas spår. Vi står tydligt bakom de modiga iranska kvinnor och män som utövar sin yttrande- och mötesfrihet.

Sverige välkomnar att EU har enats om att terroristlista Islamiska revolutionsgardet. Det är en fråga Sverige har drivit länge, med stöd av en enig riksdag.

I Syrien har Assadregimens fall inneburit en möjlighet för den syriska befolkningen att äntligen forma sin framtid. Sverige är tydligt med förväntningarna på övergångsregeringen: att alla syrier behöver inkluderas i bygget av det nya Syrien. Kvinnors och etniska och religiösa gruppers deltagande måste säkerställas.

Vi förväntar oss att rättigheterna för etniska och religiösa grupper – däribland kurder, kristna, alawiter och druser – respekteras. Sverige kommer fortsatt att lyfta vikten av ansvarsutkrävande för de brott som har begåtts både nu och tidigare i Syrien. Sverige och EU ökar sitt stöd när det nu trots det sköra läget finns bättre förutsättningar för en ljusare framtid för Syriens befolkning, inklusive möjlighet att efter hand återvända hem.

Herr talman! Asien och Oceanien är den del av världen där den största ekonomiska tillväxten förväntas ske. Säkerheten i Asien och Europa blir alltmer sammanlänkad. Vi stärker samarbetet med Japan, Sydkorea, Australien och Nya Zeeland – alla viktiga partnerländer till Nato. Vi fördjupar dialogen med Aseanländerna, och vi utvecklar vårt partnerskap med Indien. Genom handelsavtalet och partnerskapet inom säkerhet och försvar mellan EU och Indien inleds en ny era av samarbete.

Kina är världens näst största ekonomi och en ledarnation inom forskning och teknisk utveckling, samtidigt som landet har ett auktoritärt styre och växande geopolitiska ambitioner. Vi bejakar dialog och samarbete med Kina där det är möjligt och i linje med våra intressen och värderingar, till exempel för att främja handel på lika villkor och hantera klimatfrågan. Vi fortsätter att påtala överträdelser mot mänskliga rättigheter tillsammans med övriga EU. Sveriges relation till Kina är och ska fortsatt vara förankrad i en europeisk strategi.

Kinas agerande mot Taiwan inger oro, och hot om militärt våld är oacceptabla. Kinas möjliggörande av Rysslands krig i Ukraina har en direkt negativ effekt på Sveriges och Europas säkerhet.

Herr talman! Globala utmaningar kan inte lösas enbart med våra allierade eller närmast likasinnade. Tillsammans med likasinnade länder i Asien, Afrika och Latinamerika som bryr sig om och upprätthåller gemensamma institutioner och spelregler kan vi skapa en kraft som inte konkurrerar utan förenar.

En reform av FN:s säkerhetsråd är angelägen. Sverige står bakom en mer rättvis representation från alla kontinenter i säkerhetsrådet och kommer att verka för fler permanenta och icke-permanenta medlemmar. Möjligheten till veto bör begränsas.

Det har snart gått 65 år sedan FN:s generalsekreterare Dag Hammarskjöld omkom. Sverige fortsätter att stödja FN:s utredning som syftar till att klarlägga omständigheterna kring hans död.

Inom handelspolitiken verkar Sverige för att försvara den regelbaserade ordningen och upprätthålla EU-enighet. Överenskommelserna om frihandelsavtal mellan EU och Indien samt mellan EU och Mercosur är framgångar för frihandeln globalt. Att Mercosuravtalet skyndsamt kan träda i kraft är ett svenskt intresse som vårt regeringsunderlag står bakom. Jag kan bara beklaga att stora delar av oppositionen motarbetar avtalet i en tid då vi behöver knyta fler, inte färre, band med resten av världen.

Ambitionsnivån för vårt främjande har höjts markant, med viktiga resultat inte minst vad gäller exporten av försvarsmateriel. Vi ser ett ökat behov av internationella samarbeten i skärningspunkten mellan teknik, innovation, handel och säkerhet. Det är viktigt att minska de sårbarheter som följer med ensidiga ekonomiska beroenden. Det är bara en växande ekonomi som gör det möjligt att rusta försvaret och ha beredskap i bistrare tider. En stark svensk ekonomi bygger säkerhet i en osäker tid.

Herr talman! Biståndsstrategin för Ukraina är den enskilt största landstrategin någonsin. I år ökar regeringen biståndet till Ukraina till minst 10 miljarder kronor.

Samtidigt fortsätter Sverige att vara en generös givare till världens mest utsatta. Det gäller inte minst Sveriges humanitära bistånd och stöd för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Från Gaza till Sudan och Ukraina fortsätter Sverige att göra skillnad där de humanitära behoven är som störst.

Sverige har ett av världens mest generösa klimatbistånd. Genom Sveriges ordförandeskap i den gröna klimatfonden 2026 fortsätter vi att stötta det internationella klimatarbetet. Det är enbart genom globalt samarbete som klimatförändringarna kan bekämpas.

Herr talman! Jämställdhet är ett kärnvärde i svensk utrikespolitik. Det är en fråga om mänskliga rättigheter och ett prioriterat område för Sverige i FN och för vårt bistånd. Under Sveriges ordförandeskap förra året stärktes UN Womens strategiska riktning. Sveriges arbete är viktigt för att stärka kvinnors och flickors rättigheter och egenmakt. Svenskt bistånd ska bidra till ökad tillgång till vård för gravida och mödrar, allsidig sexualundervisning och åtgärder mot alla former av sexuellt och könsrelaterat våld. Det är en viktig del av vårt breda engagemang för global hälsa.

Herr talman! Den här mandatperioden har Johan Floderus, Saeed Azizi, Joakim Medin och Galina Krasnianskaja frigivits och fått återvända till Sverige. Dawit Isaak, Gui Minhai och Ahmadreza Djalali måste också återförenas med sina familjer.

Jag har som första svenska utrikesminister rest till Eritrea, vilket ska ses som en ny ansats till dialog om Dawit Isaaks fall och andra viktiga frågor för och mellan våra länder.

Jag har som första svenska utrikesminister på elva år besökt Kina, där jag lyfte Gui Minhais fall.

Vi har även en direkt dialog med Iran om de frihetsberövade svenskar som fortfarande väntar på att få återse sina familjer.

För oss är det inte ett alternativ att inte tala med andra när det handlar om svenska intressen och svenska medborgares säkerhet. Vi kommer inte att ge upp våra ansträngningar.

(Applåder)

Herr talman! Folkrådet, inklusive FN-stadgan, är en hörnsten i Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik. En värld där den starkes rätt går före folkrådet och där stormakter gör som de vill är inte den världsordning vi vill se.

Sverige står bakom internationella domstolars oberoende och integritet. Vi välkomnar inrättandet av en särskild tribunal för ansvarsutkrävande för Rysslands aggressionsbrott mot Ukraina.

Mänskliga fri- och rättigheter måste försvaras. Varje individs lika värde oavsett kön, ålder, sexuell läggning och religion är en frihetsfråga. Kränkningar av religionsfriheten är ett växande globalt problem. Religions- och övertygelsefrihet är därför en integrerad del av Sveriges arbete för mänskliga rättigheter världen över.

Herr talman! Vi vet inte vad som väntar efter den här brytningstiden, men vi vet att vi behöver förhålla oss till en mer brutal värld. Vi behöver stå stadigt i våra värderingar men också navigera pragmatiskt utifrån vad som är bäst för Sverige. Säkerhet och lag och ordning i omvärlden, särskilt i vårt närområde, är nödvändigt för att svenskar ska kunna känna framtidstro och trygghet.

Hotet i öster och signalerna från väster är av helt olika natur, men svaret är detsamma: Vi behöver nyttja styrkan i svensk ekonomi, rusta vårt försvar och arbeta ännu närmare tillsammans med våra allierade och partner. Vi behöver bygga globala partnerskap som gör oss både säkrare och ekonomiskt starkare. Vi behöver fortsätta stödja Ukraina och aldrig glömma Lana och alla dem som slåss för både sin egen och vår framtid.

Ytterst handlar det om att värna Sveriges fred, frihet och säkerhet. Det finns ingen viktigare uppgift.

(Applåder)

I detta anförande instämde Fredrik Ahlstedt, Helena Bouveng, Jan Ericson, Gustaf Göthberg och Marie-Louise Hänel Sandström (alla M), Erik Hellsborn (SD), Gudrun Brunegård (KD) samt Fredrik Malm (L).

Anf. 3 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Tack, utrikesministern, för utrikesdeklarationen! Jag ska återkomma till den i mitt anförande. Jag tänkte i denna replik koncentrera mig på Israel–Palestina-konflikten.

I förra veckan beslutade den israeliska regeringen att i praktiken förklara hela den ockuperade Västbanken som israelisk egendom. Det är ett stort steg i riktning mot en de facto-annektering av Västbanken och ytterligare ett flagrant brott mot internationell rätt, FN-resolutionerna och Osloavtalet.

I höstas var vi på plats med en delegation från riksdagen på Västbanken, bestående av fem av de åtta partierna. Vi kunde då konstatera att de israeliska bosätternas våld mot civila palestinier, både muslimer och kristna, har ökat kraftigt de senaste åren. De israeliska bosättarna, som enligt

min uppfattning är att betrakta som terrororganisationer, kan misshandla och döda palestinska bönder utan att riskera några som helst straff. Vi får rapporter om detta varenda dag från dem vi träffar, inte minst från israeliska människorättsorganisationer.

Med det här beslutet kommer förtrycket att öka ytterligare. Vi har sett reaktioner från FN och EU där man fördömde Israels beslut, och det var bra. Jag såg att också utrikesministern fördömde beslutet, men av någon anledning vågade hon inte ta det öga mot öga med israeliska företrädare här i Sverige. I stället smög hon ut det på X – märkligt, kan jag tycka.

Men det var egentligen inte detta som jag tänkte fråga om, utan jag tänkte fråga om konkreta åtgärder. En sådan konkret åtgärd gäller krigsmaterielexporten. Israels regering misstänks av Internationella brottmålsdomstolen för mycket allvarliga krigsbrott och brott mot mänskligheten i samband med kriget i Gaza. Ändå fortsätter Sverige att exportera krigsmateriel till Israel. Det är en export som faktiskt har fyrdubblats de senaste åren.

Min fråga till utrikesministern är: Är det verkligen rimligt att ett land som misstänks för allvarliga krigsbrott och brott mot mänskligheten kan få fortsätta köpa krigsmateriel från Sverige? Tänker utrikesministern göra någonting åt detta?

Anf. 4 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M)
replik:

Herr talman! Tack, Morgan Johansson, för frågan! Regeringen ser extremt allvarligt på utvecklingen på Västbanken, vilket jag också tog upp i mitt anförande. Det handlar också om den fortsatta expansionen av israeliska bosättningar och om bosättningsvåldet.

Även jag har tagit del av uppgifter om att det blir allt svårare för kristna på Västbanken. Detta är något som jag själv tog upp med Israels utrikesminister när jag träffade honom på plats i Israel.

Sverige fördömer Israels senaste beslut, som syftar till att öka Israels kontroll över Västbanken. Beslutet undergräver tvåstatslösningen, strider mot folkrätten och försvarar de pågående fredssträngningarna.

Regeringen har tillsammans med flera andra länder fördömt de israeliska planerna på att godkänna omfattande utbyggnader av bosättningar på Västbanken, inklusive i det så kallade E1-området. Vi uppmanar Israel att upphäva E1-bosättningsplanen.

Regeringen har varit och kommer att förbli tydlig med att bosättningarna och bosättningspolitiken strider mot folkrätten, undergräver tvåstatslösningen och bidrar till en förhöjd konfliktnivå. Och i min värld innebär det inte att man smyger ut saker när man lägger ut dem på X, för det har en tendens att nå ganska många människor.

Avslutningsvis vill jag nämna detta med export av krigsmateriel. Jag tror att Morgan Johansson är väl medveten om att inget nytt tillstånd har utfärdats efter den 10 oktober 2023. Det är ISP som hanterar tillståndsgivningen.

Vi har av tradition en mycket stram syn på export av krigsmateriel till Israel. Den export det handlar om gäller i praktiken följdeleveranser av sådan materiel som inte klassades som krigsmateriel vid den tidpunkt då avtal ingicks.

Låt mig ställa en motfråga till Morgan Johansson. Från vänstersidan hör jag mycket om Israels ansvar, men jag hör väldigt lite om vad man vill göra åt Hamas. Det skulle jag gärna vilja höra mer om.

(Applåder)

Anf. 5 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Hamas kan naturligtvis inte ha någon roll i det framtida styret av Gaza. Men det är inte Gaza vi talar om här. Vi pratar om Västbanken och om det ökade våldet på Västbanken mot vanliga civila palestinier, som pågår dag efter dag.

Jag lyssnade noga till utrikesministern. Inga konkreta åtgärder redovisar hon. Det räcker inte bara med ord och fördömanden, utan man måste också vara beredd att göra någonting konkret. Från vårt håll har vi föreslagit att man ska driva på för att pausa associeringsavtalet mellan Israel och EU. Vi har drivit på för att man ska stoppa bosättarvaror från att komma in på svensk marknad. Nu säger vi att vi också borde stoppa krigsmateriel-exporten till Israel.

Det räcker inte att bara prata om detta, utrikesministern, utan man måste också vara beredd att gå till konkret handling. Annars kommer signalen att gå ut i omvärlden att vi tillämpar dubbla måttstockar – vissa länder kan bete sig precis hur som helst, men andra länder går vi hårt åt. Då undergräver man respekten för folkrätten och internationell lag, och den har Sveriges ansvar att försöka upprätthålla.

Anf. 6 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M) replik:

Herr talman! Förlåt, men jag förutsatte förstås att Morgan Johansson lyssnade på mitt anförande här tidigare. Där var jag väldigt tydlig med att vi vill införa ytterligare sanktioner mot extremistiska bosättare och också mot israeliska ministrar som driver på för bosättningarna. Detta är ytterst konkret, och vi kommer att fortsätta arbeta för att samla det stöd som krävs i EU.

Kriget i Gaza är en av de utrikespolitiska frågor som har rört upp mest känslor här i Sverige. Jag tror inte att man kan se det isolerat från vad som händer på Västbanken. Det är inte konstigt att det rör upp känslor – det handlar om allt från Hamas massmord, som krävde över 1 200 människors liv, till den fruktansvärda situation vi har sett och fortfarande ser i Gaza. Kriget har inneburit ett enormt mänskligt lidande.

Jag förstår att vänstersidan har ett intresse av att använda den här konflikten som ett inrikespolitiskt slagträ, men jag kommer inte att gå den vägen. Jag tänker behålla mitt fokus där det hör hemma: på att minska lidandet och på att sätta press på såväl Israel som Hamas att efterleva fredsplanen.

(Applåder)

Anf. 7 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! När utrikesminister Maria Malmer Stenergard läste upp den utrikespolitiska deklARATIONEN förra året sa hon: "Sveriges och USA:s bilaterala relationer är mycket goda." Då hörde vi en deklARATION som i praktiken nämnde det mesta utom just USA:s president Donald Trump.

Nu, ett år senare, är läget mer solklart. Donald Trump är en farlig president. Han är en farlig president för att han bryter mot folkrätten. Han är en farlig president för att han hotar andra länder och för att han underminerar FN och försöker skapa sitt eget organ, där han alltid har sista ordet. Till detta kommer ett handelskrig med allt och alla, vars resultat bara blir högre kostnader och priser.

I utrikesministerns deklaration hör vi att förra årets inaktuella talepunkter om USA nu är utbytta. Men frågan är om det finns någon analys av det nya USA och framför allt om det finns någon strategi.

I flera år har vi pumpats med budskapet om en stark transatlantisk länk. Men nu visar sig länken vara svag, ja, till och med bruten. I USA:s nya nationella säkerhetsstrategi pekas i stället Europa ut som ett hot. Trumps hot och attacker mot Grönland och Danmark är mer än bara signaler från väst. De visar på något helt annat än en fungerande länk.

Jag undrar nu vad utrikesministern är beredd att göra.

Anf. 8 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M)
replik:

Herr talman! Till skillnad från vänsterpartierna handlar mitt fokus som utrikesminister om att värna Sveriges och svenskars säkerhet. Att folkrätten respekteras ligger i Sveriges säkerhetspolitiska intresse, och det har jag varit väldigt tydlig med. Jag har av det skälet också varit tydlig när det har stått klart att USA:s agerande har stridit mot folkrätten, som i Venezuela, eller när den amerikanska administrationen varit hotfull i sin retorik mot Danmark och Grönland.

Vi kan konstatera att vi ser en amerikansk administration som agerar oberäkneligt och att dess stundtals splittrande retorik undergräver tilliten mellan Europa och USA, precis som jag sa här tidigare.

Jag kommer att fortsätta vara tydlig när den amerikanska administrationens agerande skadar Sveriges eller för den delen våra gemensamma intressen. Men jag tänker inte uttrycka mig i affekt bara för att Håkan Svenneling vill det. Hur jag uttrycker mig kommer alltid att ha utgångspunkten i vad som är bäst för Sverige. Det är min absoluta skyldighet, framför allt.

Relationen till USA kommer att fortsätta vara viktig oavsett administration – relationen är god till exempel mellan företag. Det var därför regeringen, till skillnad från Socialdemokraterna, inte valde sida i fråga om det amerikanska presidentvalet. USA är avgörande för svensk och europeisk säkerhet, och USA är Sveriges näst största exportmarknad. Därför fortsätter vi att värna den transatlantiska länken och den bredd av kontaktytor som finns mellan Sverige och USA – detta är mycket större än bara administrationen.

Framöver behöver vi helt klart ett starkare Europa där vi tar ett större ansvar för vår egen säkerhet, konkurrenskraft och framtid. Det ser Sverige, och vi agerar därefter. Men vägen dit går inte genom att skapa splittring utan genom att samla inte minst de länder kring Östersjön som vänstersidan totalt negligerade när de satt i regering.

Men jag kan passa på att fråga Håkan Svenneling varför han inte vill knyta närmare band med Mercosurländerna.
(Applåder)

Anf. 9 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Jag tänkte göra något ganska ovanligt i riksdagen, och det är att ge utrikesministern en present. Det är en bok, inte av någon vänster-snubbe som jag själv utan av den amerikanska forskaren Daniel Immerwahr. Den heter *How to Hide an Empire*, och den handlar om USA:s imperialistiska politik för att utöka sitt territorium. Boken är skriven för några år sedan, men den visar hur imperialistisk expansion har löpt som en röd tråd genom USA:s 250-åriga historia samtidigt som många åtgärder vidtagits för att dölja och inte synliggöra detta faktum.

Det har betydelse i dag. När Donald Trump rasar över att rapparen Bad Bunny sjunger i den amerikanska fotbollens halvtidsshow handlar det också om att Bad Bunnys Puerto Rico klassas som ett territorium, inte en delstat. När Donald Trump gör referenser tillbaka till Monroedoktrinen i sin nationella säkerhetsstrategi är det ett sätt att vrida tillbaka klockan såväl till förra som till förrförra sekelskiftet i amerikansk imperialistisk politik. (Applåder)

Anf. 10 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr talman! Jag tackar så mycket för gåvan.

Regeringen har gjort det man sa att man skulle göra. Vi har tagit Sverige in i Nato. Vi har ökat stödet till Ukraina, och vi har stärkt de säkerhetspolitiska samarbetena i vårt närområde. Allt det handlar om att vårt fokus är svenskers och Sveriges säkerhet. Här står vi i mycket tydlig kontrast till Vänsterpartiet och stora delar av Socialdemokraternas regeringsunderlag. Vänsterpartiet vill ju inte ens vara med i Nato. Vänsterpartiet vill att vi ska lämna DCA-avtalet. Och när världen verkligen behöver mer samarbete mellan likasinnade vill Vänsterpartiet klippa banden till viktiga länder i Sydamerika. Så arbetar inte den här regeringen. Det är noterbart att jag inte fick något svar i den delen.

(Applåder)

Anf. 11 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Tack, utrikesministern, för en utrikesdeklaration som vi naturligtvis kan instämna i på många punkter. Det gäller till exempel stödet för Ukraina. Vi ser gärna mer av det än vad regeringen gör, men vi pressar. Det gäller också trycket mot Ryssland. Mer finns att göra. Det handlar självklart om stödet för Danmark och Grönland och svensk hållning där.

Att Dawit Isaak, Ahmadreza Djalali och Gui Minhai måste släppas är en väldigt uttalad åsikt från riksdagen och från Centerpartiet. Jag skulle önska att också den demokratikämpen som alldeles nyligen dömdes i Hongkong, Jimmy Lai, hade uppmärksamats. Det är en av de personer som står upp mot kommunistpartiets regelverk i Kina. Journalister och politiska fångar finns i många länder, inte minst i Kina.

Utrikespolitik handlar om att välja – helt rätt. Vi beklagar att regeringen har valt att se globala syd som relativt ointressant. Det handlar om att man kliver tillbaka till närområdet och lämnar till exempel det viktiga Afrika, som kommer att avgöra hur vi klarar att forma en ny ordning.

Herr talman! Sedan gäller det klimatet. Detta med Arktis och säkerhet är väldigt tydligt. Regeringen ser det mer som en hanteringsfråga i relation

till Kina. Det känns inte som den mest naturliga samarbetsparten när man ska resonera kring detta.

Jag undrar: Hur ser regeringen på klimatfrågorna och säkerhet?

Anf. 12 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M)
replik:

Herr talman! Det var lite av en exposé. Det var inte helt lätt att veta var ledamoten skulle landa detta.

Vi kan börja med Jimmy Lai. Jag nämnde ett antal svenska medborgare. Men naturligtvis är situationen för rättigheter i Kina väldigt allvarlig, vilket jag också lyfte med min kinesiska motpart under min resa till Peking i höstas. I samband med att straffet för Jimmy Lai och hans före detta kollegor fastställdes har regeringen genom EU, och likt en rad likasinnade länder, gjort uttalanden som fördömer den här domen. Sverige har också uttalat sig om fallet inom ramen för mediefrihetskoalitionen samt tillsammans med andra EU-länder närvarat vid rättegången.

Det globala syd – det är inte alltid ett så populärt uttryckssätt men ett väldigt viktigt område – är verkligen prioriterat av den här regeringen. Vi ser en enorm utveckling i Afrika, och Sverige har engagerat sig på många olika sätt när det gäller att knyta närmare band med afrikanska länder. Jag var själv ganska nyligen tillsammans med de nordiska ministrarna i Zimbabwe för ett möte mellan Norden och Afrikanska unionen. Det är inte så många som har den typen av möten, och det är extremt uppskattat när det gäller att knyta närmare band. Jag har också rest till Sydamerika och träffat många av mina sydamerikanska kollegor, för det är ytterligare ett område som vi behöver knyta närmare band med.

Det är tråkigt att det regeringsunderlag som vi ser på vänstersidan inte vill knyta de närmare banden. Mer frihandel och mer samarbete är nämligen precis det vi behöver.

När det gäller Kina sa jag mycket tydligt att det finns områden där vi kan samarbeta och andra områden där vi är väldigt försiktiga. Men det var inte klimatet jag framför allt pratade om, utan jag nämnde det som hastigast. Däremot sa jag att vi är en av de största givarna av klimatbistånd. Vi vet att klimatfrågan är global. Därför måste vi arbeta med andra länder, även i globala syd, för att minska klimatutsläppen. Och det är en mycket viktig prioritering för regeringen.

(Applåder)

Anf. 13 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Jag håller med om att utrikesministern nämnde klimatet som hastigast. Det är naturligtvis inte ett tecken på just en viktig prioritering.

Det är väl uppenbart att klimatet är en säkerhetspolitiskt oerhört viktig fråga. Om man jobbar med svensk säkerhet och med säkerhet globalt är klimatfrågorna en central fråga som borde prioriteras. Det är bra med stöd till den gröna fonden, men det räcker inte. Regeringen måste sätta en tydlig klimatpolitisk agenda – den har man inte redovisat.

Herr talman! Jag måste få ge en kommentar om Mercosuravtalet. Centerpartiet står tydligt upp för frihandel. Det är en jätteviktig del, och det är bra att vi har nått det avtalet. Blanda inte ihop äpplen och päron här, kära utrikesministern, utan håll ordning själv på detta!

Anf. 14 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)
replik:

Herr talman! Vi har en mycket tydlig klimatagenda, och vi ser det som många tyvärr inte ser, det vill säga att frågan är global. Om man verkligen tror att klimathotet är på riktigt måste det viktigaste vara att få ned utsläppen så mycket man bara kan för varje satsad krona. Det är också därför som Sverige är en av världens mest generösa givare när det gäller internationell klimatfinansiering. Och det är därför som det inte är vår viktigaste budgetförhandlingsfråga att få igenom en elcykelpremie, som det var för Centerpartiet under den tidigare regeringen.

Jag tror Centerpartiet när de säger att de är för frihandel; det vet jag att de är. Men problemet är ju att man riskerar att gå in i väggen eftersom man förväntas samarbeta med Vänsterpartiet om vänstersidan skulle vinna valet.

(Applåder)

Anf. 15 JACOB RISBERG (MP) replik:

Herr talman! Regeringens utrikesdeklaration följer ett väldigt tydligt mönster. Man beskriver ett omvärldsläge som i princip rakt av motsvarar den omvärldsbevakning som vi dagligen får i medierna. Avsaknaden av analyser är stor, vilket innebär att det blir omöjligt att försöka förstå vad Sverige vill uppnå med sin utrikespolitik och varför. Pusselbitarna finns dock i utrikesdeklarationen utan att utrikesministern lyckas bygga ihop dem till en sammanhängande bild.

Utrikesministern säger att en värld där den starkes rätt går före folkrätten och där stormakter gör som de vill inte är den världsordning vi vill se. Hon nämner bland annat Kina och dess möjliggörande av Rysslands krig i Ukraina. Trots den totala bristen på ordet diplomati i sitt anförande kommer hon ändå fram till slutsatsen att vi tillsammans med likasinnade länder i bland annat Afrika som bryr sig om och upprätthåller gemensamma institutioner och spelregler kan skapa en kraft som förenar – och mycket gott så.

Sverige har långa och goda relationer till det lilla västafrikanska landet Liberia, där svenska företag på 60- och 70-talen bröt järn i världens största järngruva. Liberia är ett av världens absolut fattigaste länder och har trots blodiga inbördeskrig under 90-talet lyckats välja Afrikas första kvinnliga statsöverhuvud och därefter fredligt och demokratiskt bytt regering tre gånger.

Det är ett land som tydligare än något annat afrikanskt land tar ställning för Ukraina och ett land som sedan den 1 januari sitter i FN:s säkerhetsråd. Liberia är helt enkelt det likasinnade landet i Afrika som vi kan alliera oss med och som vi även ur svensk säkerhetssynpunkt borde nyttja våra goda relationer med för att kunna sätta press på Ryssland.

Som medlem i säkerhetsrådet har Liberia allt det som statsrådet efterlyser. Men vad gör regeringen? Man väljer att avsluta det bilaterala stödet till Liberia, man lägger ned Folke Bernadotteakademins otroligt viktiga fredsarbete och man lägger ned Sveriges ambassad i landet. Jag får inte ihop logiken i detta och hoppas att utrikesministern kan klargöra hur man har tänkt – om man över huvud taget har tänkt.

Anf. 16 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M)
replik:

Herr talman! Flera afrikanska länder hör i dag till världens snabbast växande ekonomier samtidigt som många aktörer också tävlar om inflytande i Afrika. Detta har naturligtvis stora konsekvenser för både Sverige och Europa. Vi har ett gemensamt intresse av att tillsammans med afrikanska stater underlätta handel, främja fred och säkerhet och inte minst upprätthålla internationell rätt. Därför har regeringen både värnat och utvecklat relationerna med afrikanska länder under de senaste åren.

Vi har fördjupat samarbetet med Nigeria, som är Afrikas folkrikaste land och en av kontinentens största ekonomier. Förra året öppnade Business Sweden kontor i Nigerias största stad Lagos. Vi har öppnat ny ambassad i Dakar, vilket stärker vår närvaro i franskspråkiga Västafrika och blir en knutpunkt för Sveriges engagemang i Sahelregionen. Vi har dessutom ett omfattande bilateralt och regionalt engagemang på Afrikas horn: i Sudan, Etiopien, Kenya och Somalia.

Sverige har ett starkt varumärke i Afrika och en god grund att också bygga relationer på. Det märks när vi nu i allt högre grad går från relationer med afrikanska länder baserade på bistånd till relationer baserade på handel. Det är en utveckling som den här regeringen verkligen välkomnar. Vi har en bred ambassadnärvaro och som sagt ett brett samarbete med afrikanska länder.

Det syns att vi i år leder arbetet i den internationella kontaktgruppen för Storasjöregionen, för att nämna någonting, och vi lägger som sagt större vikt vid samarbete kring handel än vid bistånd.

I omläggningen av biståndet har vi varit tvungna att prioritera, och då har vi prioriterat Ukraina eftersom det är vår främsta utrikespolitiska prioritering. Vi har då också behövt prioritera om resurser, men precis som jag sa till min utrikesministerkollega från Liberia när vi nyligen pratades vid är våra relationer med Liberia viktigare än någonsin.

Anf. 17 JACOB RISBERG (MP) replik:

Herr talman! Jag hade tänkt skifta fokus och börja prata om ett annat ord som inte finns i utrikesdeklarationen, nämligen ordet ockupation. Med tanke på det svar jag fick av utrikesministern väljer jag dock att stanna kvar vid den här frågan.

Statsrådet sa i slutet att vi har starkare relationer än någonsin med Liberia, men ändå väljer ni att lägga ned ambassaden. Jag får inte ihop logiken. Sedan den 1 januari sitter Liberia i FN:s säkerhetsråd. Vi har historiskt sett jättegod relationer med Liberia, inte bara när det gäller bistånd. Vi har handlat med detta land, och vi har till och med tömt det på resurser. Sverige har berikat sig på det här landet.

Nu sitter Liberia i FN:s säkerhetsråd. De röstade för första gången på väldigt länge emot USA i generalförsamlingen förra året när det handlade om en resolution mot Ryssland, för Ukraina. De röstade tillsammans med EU-länderna. Det är en stark allierad även om det är ett ekonomiskt väldigt svagt land.

Man väljer att lägga ned ambassaden. Jag får inte ihop logiken.

Anf. 18 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)
replik:

Herr talman! Tack, Jacob Risberg, för att du nämnde just FN:s säkerhetsråd, där Sverige har valt att sekondera en person för att stötta Liberia i just detta. Det var också någonting vi diskuterade i mitt samtal med utrikesministern.

Jacob Risberg har här droppat några ord som han säger sig sakna i utrikesdeklarationen. Ett exempel är ordet diplomati. Jag tycker att det här blir talande på något vis. Jag talade ju till exempel om alla de svenska medborgare som har suttit fängslade runt om i världen och som vi har lyckats få hem. Det arbetet har naturligtvis genomförts genom diplomati.

Vi behöver dock inte alltid skrika om ord, eftersom vi visar så tydliga resultat. Det är ju samma sak som tjafset med en feministisk utrikespolitik. Vi har lett UN Women och verkligen förändrat agendan. Vi gör skillnad för kvinnor och flickor runt om i världen.

(Applåder)

Anf. 19 MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag vill återigen tacka utrikesministern för den utrikespolitiska deklarationen.

Vi lever i en mycket dramatisk tid med tvära kast och snabba förändringar. Det är av yttersta vikt att ett land som vårt kan läsa tiden på rätt sätt och dra rätt slutsatser.

I många delar är vi överens med regeringen. Det gäller till exempel synen på Ryssland som det största säkerhetspolitiska hotet under över-skådlig tid. Det gäller hur vi ska verka inom Nato för att stärka våra försvarsförmågor i vårt närområde, och det gäller det fortsatta stödet till Ukraina.

När det gäller bedömningen av utvecklingen i USA och hur den ska bemötas är det dock uppenbart att vi under året har gjort en annan bedömning än regeringen. Regeringen har enligt min uppfattning uppträtt villrådigt och inte riktigt kunnat orientera sig i den nya miljö vi i och med USA:s politik har fått.

Detta framkom redan för ett år sedan, när Trump hotade Danmark och Grönland för första gången. Då sa vi från socialdemokratisk sida att det var oacceptabelt och att Europa måste ge ett skarpt svar. Då kommenterade utrikesministern det och kritiserade inte Trump för hans hot utan oss för att vi markerat mot honom. Utrikesministern sa att det var extremt oansvarigt av Socialdemokraterna.

Om det är något detta år har visat är det att man inte kan bemöta Trump med smicker och undfallenhet. Det leder ingenvart; det blir bara värre. Trump och hans regering måste bemötas med tydlighet, med enighet och med kraft. Det var så Danmark och Europa gjorde när Trump hotade med tullar. Mette Frederiksen och Lars Løkke Rasmussen satte med Europa bakom sig ned foten med tydlighet och styrka. Om man gör så tvingas han backa. Det är den viktigaste lärdomen vi kan dra av det här året.

Nu skärper regeringen skrivningarna om USA i utrikesdeklarationen. Det välkomnar vi; det är på tiden. Det är visserligen sant att tonen i Marco Rubios tal på årets Münchenkonferens inte var lika aggressiv som i JD Vances tal förra året, men innehållet var detsamma också i år: Europa är dåligt och svagt. Europa har förstört sig självt genom satsningar på välfärd

och frihandel. Klimatkrisen är ett påhitt, och USA tänker inte följa några internationella lagar eller respektera folkrätten. Den regelbaserade världsordningen har spelat ut sin roll – det var budskapet också i år.

I kulisserna pressar USA alltså Ukraina för att få dem att avstå territorium till Ryssland och anordna val mitt i kriget. USA:s anspråk på Grönland ligger också kvar, men det är inte bara det – hela det västra halvklotet ska vara USA:s intressesfär, oavsett vad folken i dessa länder tycker. Efter sitt tal åkte Rubio dessutom direkt till Budapest för att träffa Viktor Orbán, den mest auktoritära ledaren i Europa och en stödjepunkt för Putin i EU.

Inledningsvis togs Rubios tal emot med stående ovationer från en del. Utrikesministern sa efter talet att många kände lättnad, men sanningen är att Rubio uttryckte precis samma budskap som Vance, bara inte lika aggressivt. Jag tror alltså inte att man ska gå på den här good cop, bad cop-strategin, herr talman. Det finns ingen anledning att känna lättnad. Europas reaktion kan inte vara stående ovationer.

Den europeiska reaktionen måste vara att fortsatt slå vakt om den transatlantiska länken och samarbetet med USA men samtidigt förstå att vi måste kraftigt minska våra strategiska beroenden av USA. Det gäller militärt, det gäller tekniskt och det gäller ekonomiskt. Vi måste i stället utöka våra samarbeten med andra länder och regioner. Kanadas premiärminister Mark Carney har tagit initiativ till nya breda globala allianser för de små och medelstora staterna, och det måste Sverige haka på. Det gäller Kanada, Japan, Sydkorea, Nya Zeeland och Australien men också Latinamerika, Afrika, Indien och övriga globala syd.

Vi socialdemokrater tog upp detta redan för ett år sedan; det var därför vi begärde att Försvarsberedningen skulle återsamlas för att göra en uppdaterad säkerhetspolitisk analys. Det avfärdades först av regeringen, men till slut blev vi hörsammade. Nu finns det sedan ett par veckor tillbaka en ny försvarsberedning på plats, och det tackar vi för även om man som sagt förlorade ett år. Detta är helt nödvändigt, och vi ser fram emot konstruktiva diskussioner där man förhoppningsvis till slut kan hitta en samsyn kring hur världsläget just nu ska tolkas och mötas.

Herr talman! Sverige ska vara en stark röst för folkrätt, internationell lag och mänskliga rättigheter. Vi ska vara en stark röst för palestiniernas rätt till en egen stat och för det iranska folkets självklara rätt till befrielse från mullornas brutala förtryck och att själva bestämma sin framtid. Vi ska vara en stark röst för Västsaharas rätt till oberoende och självbestämmande – ja, var än dessa värden hotas ska Sveriges röst vara tydlig och klar.

Sverige ska också vara en tydlig röst för kärnvapenkontroll, särskilt nu när centrala avtal på kärnvapenområdet har löpt ut. Här måste nya initiativ tas för att till varje pris förebygga ett för mänskligheten förödande kärnvapenkrig. Men tyvärr är den vanligaste kommentaren som man numera får om Sverige i internationella sammanhang: Var är Sverige? Vart har Sverige tagit vägen?

Det förstår man ju, för bilden är att Sverige har dragit sig undan mer och mer från den internationella scenen. Vi deltar inte längre på minister-nivå på viktiga möten, som klimattoppmötet i höstas eller mötet i somras om utvecklingsfinansiering för de fattigaste länderna. Utrikesministern är frånvarande från vart tredje utrikesministermöte.

Sverige lägger också ned ambassaderna i Bolivia, Liberia och Zimbabwe och fasar ut allt bistånd till dessa länder. Biståndet avslutas även i

Tanzania och Moçambique, liksom i Mali, Sydsudan, Burkina Faso, Kambodja, Irak och Afghanistan. När Sverige och andra västländer drar sig ur fylls tomrummet i stället av andra aktörer, såsom Ryssland och Kina.

Sverige har skurit ned på så gott som alla FN-organisationer vi tidigare har stöttat: UN World Food Programme, UNFPA, UNDP, UN Women och UNRWA. Sverige bidrar därmed till att ytterligare försämra situationen för FN.

Vi utövar inte heller något ledarskap längre – inte ens genom att utgöra ett exempel.

Sverige brukade vara ett land med låg arbetslöshet, hög tillväxt och låg andel fattiga. I dag har vi 500 000 arbetslösa, en tillväxt i EU:s bottenkikt och 700 000 under fattigdomsstrecket, en fördubbling på tre år.

Sverige brukade vara ett land som ledde klimatomställningen. I dag ökar utsläppen, och Sverige missar alla klimatmål. Vi kastar in våra sopor till grannen.

Sverige brukade vara ett land som stod upp för kvinnors och flickors rättigheter. I dag har den feministiska utrikespolitiken övergetts, och biståndsneddragningarna drabbar kvinnor och flickor stenhårt i exempelvis Afrika och Afghanistan.

Sverige brukade avsätta 1 procent av nationalinkomsten till bistånd. I dag är vi snabbt på väg ned under skammens gräns på 0,7.

Herr talman! Avslutningsvis: Vår vision är att Sverige ska vara en god medborgare i det internationella samfundet. En god sådan medborgare utgör ett exempel för andra, tar ansvar för både sig själv och det gemensamma samt är aktiv och global, inte passiv och provinsiell. En god sådan medborgare vågar visa ledarskap och ibland också gå före, väl medveten om att det ofta slutar med att man blir sist om man aldrig vågar gå först.

Sverige ska vara en god medborgare i det internationella samfundet, men det kräver en omläggning av utrikespolitiken.

(Applåder)

Anf. 20 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Socialdemokraterna är ju förknippade med två saker. Den första är att sträcka upp fingret och känna vartåt vindarna blåser för att anamma den uppfattning som är populär och därmed kan ge de rödgröna makten tillbaka – även om man varit av rakt motsatt mening kort tidigare. Den andra är att agera reaktivt – att svänga under galgen när man står inför fullbordat faktum att kartan måste anpassas efter terrängen.

Vi har sett detta i ompositioneringen gällande Nato och nu i bristen på politik för vad Sverige bör göra inom Nato. Vi ser det i bristen på besked i fråga om antipersonella minor och den framskjutna närvaron i Finland. Vi ser det i bristen på säkerhetspolitisk samsyn på vänsterflanken nära inpå valet.

Hur ska Morgan Johansson och Socialdemokraterna få den rödgröna besättningen att ro åt samma håll när alla håller i var sin åra och var sin kompass, varav en säger nej och en annan säger ja till DCA-avtalet – och i grunden Natomedlemskap? Det enda som verkar förena er, Morgan Johansson, är samsynen att ni inte vill samarbeta med varandra.

Min korta och viktiga fråga är därför: Vilken linje får vi med en rödgrön regering om man mot förmodan skulle vinna valet i höst?

(Applåder)

Anf. 21 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Den linjen har jag ju precis skissat upp. Sverige ska vara en god medborgare i det internationella samfundet, det vill säga ett land som tar ansvar både för sig självt och för andra. Då duger det inte att exempelvis ha en klimatpolitik som innebär att vi bidrar till problemet snarare än försöker lösa det. Det duger inte heller att dra ned på viktiga utvecklingsbiståndsinsatser i just de länder som behöver stödet mer än någonsin.

När det gäller försvarspolitiken är våra partier helt överens om hur vi vill utveckla den. Vi har kommit överens, i en bred uppgörelse där även Sverigedemokraterna är med, om att öka försvarsutgifterna. Vi lägger dessutom till hur viktigt det är att vi får med oss nya försvarsförmågor och så att säga binder ihop vår del av världen, det vill säga binder ihop försvarsorganisationerna i de nordiska länderna, de baltiska länderna samt Tyskland och Polen i ett gemensamt försvar.

Detta var bara några exempel där vi på vår sida är helt överens. Men hur är det egentligen med Sverigedemokraterna och den andra sidan? Jag såg hur Jimmie Åkesson satt i tv och tiggde om stöd från Trump. Han vill att Trump ska gå in och backa upp Sverigedemokraterna i den kommande valrörelsen. Om högersidan skulle vinna valet och Sverigedemokraterna hamnar i regeringen kan Jimmie Åkesson bli utrikesminister, och då är ju frågan: Vilken linje kommer den regeringen att stå för i Ukrainafrågan och i Grönlandsfrågan om man ber om stöd från Trump och Magarörelsen? Tror Sverigedemokraterna att stödet är gratis ifall man skulle få det?

Man kan alltså försöka peka på en del meningsskiljaktigheter på vår sida, men den fråga jag tycker att Aron Emilsson ska ställa sig är vilken politik SD och Jimmie Åkesson egentligen kommer att driva i regeringsställning.

(Applåder)

Anf. 22 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag noterar att Morgan Johansson undviker de två väldigt avgörande säkerhetspolitiska frågor där det råder oenighet på vänsterkanten och i stället talar om alla andra frågor. Det är där vi behöver svar. Vilken linje får vi med en eventuell rödgrön regering? Jag får inga svar på det.

Det som kännetecknar Socialdemokraterna i dag är att man vill vara något slags orkesterledare för en tonsäker symfoniorkester men saknar en dirigent, en andrafiol, ett gemensamt notblad och en repertoar.

Morgan Johansson nämnde att den feministiska utrikespolitiken har övergivits. Vad vill då Socialdemokraterna fylla en feministisk utrikespolitik med? Den här regeringen har i samarbete med Sverigedemokraterna lagt om kursen till ett resultatorienterat och effektivt jämställdhetsarbete världen över. Vill Socialdemokraterna tillbaka till en politik där man arrangerar skrivartugor för att skriva Wikipediaartiklar, räknar män respektive kvinnor på tavlor i utrikesrepresentationen och ska ha 50–50 inbjudna vid olika mottagningar? Vad är det man vill fylla den feministiska utrikespolitiken med?

Anf. 23 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag får säga att Aron Emilsson har en väldigt arrogant ton när det gäller kvinnors och flickors rättigheter, på samma sätt som utrikesministern hade nyss när hon sa att feministisk utrikespolitik bara var tjafs.

Det är faktiskt inte det. Feministisk utrikespolitik har handlat om att lyfta fram kvinnors och flickors rättigheter, representation och resurser i alla sammanhang. Jag skulle säga att detta är viktigare än någonsin i en situation där kvinnor och flickor i Iran och Afghanistan kämpar för att bli av med förtrycket. Även i västländerna kämpar man för rättigheter som tidigare har tagits för givna, till exempel rätten till abort. Då är det viktigare än någonsin att Sverige orkar stå upp för det.

Prata inte bara om skribarstugor eller någonting sådant! Titta i stället på de utvärderingar som har gjorts, bland annat av Expertgruppen för biståndsanalys. Man har klart och tydligt sagt att den feministiska utrikespolitiken fick bestående och viktiga effekter, framför allt på biståndssidan. Det kommer vi att återupprätta.

(Applåder)

Anf. 24 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M) replik:

Herr talman! Det är sannerligen valrörelse nu; det märker man.

Det var väldigt mycket i Morgan Johanssons anförande om vad han inte tycker om med regeringens politik. Precis som min kollega hörde jag dock inte mycket om vad Socialdemokraterna själva vill. Det är kanske inte så konstigt.

Vi får väl ändå betrakta Morgan Johansson som Socialdemokraternas utrikesministerkandidat. Det är sannerligen ingen lätt uppgift att samla vänstersidan när det gäller utrikes- och säkerhetspolitik. Vänsterpartiet och Miljöpartiet sätter käppar i hjulen för EU:s handelsavtal med Mercosur-länderna i Sydamerika. Halva Morgan Johanssons så kallade regeringsunderlag sa nej till att Sverige skulle gå med i Nato. Vänsterpartiet vill säga upp DCA-avtalet med USA, vilket jag vet att Morgan Johansson inte vill.

Sverige behöver en utrikes- och säkerhetspolitik som stärker samarbetet med grannländer och inte negligerar dem. Vi behöver en utrikes- och säkerhetspolitik som stärker Sveriges och Europas ekonomi och försvar i stället för att bakbinda oss och göra oss svagare.

Detta är vi överens om på vår sida av politiken. Sverige har inte råd med en vänstersväng i utrikespolitiken som blockerar handelsavtal och samarbeten för att göra Sverige säkrare.

Jag har tre frågor till Morgan Johansson.

För det första: Hur ska han få ihop ett lag som vill göra Sverige osäkrare och fattigare?

För det andra: Har Morgan Johansson ens talat med Mette Frederiksen? De har visat enorm tacksamhet för det stöd som vi har visat dem. Vi har kalibrerat tonläget exakt efter vad de vill.

För det tredje: Vilka skatter tänker Morgan Johansson egentligen att han ska höja för vanliga, hårt arbetande människor för att finansiera den mycket expansiva givarpolitik som han precis gav uttryck för?

Anf. 25 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att vi är överens när det gäller försvarspolitik. Det gäller inte bara Maria Malmer Stenergard och mig, utan alla åtta partier är överens inom ramen för den uppgörelse som gjordes i Försvarsberedningen förra året. Jag förstår inte riktigt vad Maria Malmer Stenergard syftar på när hon pratar om att vi skulle göra Sverige mer osäkert.

Alla partier, från vänster till höger, är överens om de ökningar av försvarsutgifterna som vi ska gå fram med. Vi är överens om en strategi för att binda ihop länderna i Sveriges närområde och fördjupa de försvarspolitiska samarbetena så att det blir så gott som sömlöst mellan de nordiska länderna, de baltiska länderna, Polen och Tyskland i syfte att kunna försvara denna del av världen.

Det som det inte råder enighet om är finansieringen av den här delen. Vi har sagt att vi vill ha en beredskapsskatt som delvis kan finansiera de stora utgifterna på försvarssidan. Varför säger vi då det? Jo, vi säger det därför att vi inte vill skjuta över hela notan på kommande generationer. Vi vill inte att våra barn och barnbarn ska behöva betala det här. Vi vill inte heller att detta helt och hållet ska tränga undan viktiga satsningar på hälso- och sjukvård och skola. Det har dock Moderaterna sagt nej till.

Försvaret är inte så viktigt för Moderaterna att man kan tänka sig att de allra rikaste ska vara beredda att släppa till ytterligare någon hundralapp eller tusenlapp, utan det är någon annan som ska betala för detta någon gång i framtiden.

Vi går till val på en höjning av skatten för dem med de allra högsta inkomsterna för att på det sättet få tillbaka en del av de pengar som regeringen redan har spenderat. Statsrådet och hennes kollegor har ju själva fått 6 000 kronor i månaden i skattesänkning under den här mandatperioden. Detta har man gjort i stället för att satsa pengarna på viktiga välfärdsområden eller låta dem gå in som en delfinansiering av försvarskostnaderna. (Applåder)

Anf. 26 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Morgan Johansson för att han är så tydlig med att det kommer att bli väldigt dyrt för hårt arbetande svenskar om Socialdemokraterna tar över. Den här regeringen gör i stället prioriteringar – det är en viktig uppgift.

Från den här regeringens sida har vi gjort det som vi sa att vi skulle göra. Vi har tagit Sverige in i Nato. Vi har ökat stödet till Ukraina. Vi har stärkt samarbetena i Sveriges närområde och för Sveriges säkerhet. Ingenting är viktigare för den här regeringen än Sveriges och svenskarnas säkerhet.

Så var det faktiskt inte med den förra regeringen. Den S-ledda regeringen åkte knappt till Baltikum. När först Stefan Löfven och sedan Magdalena Andersson var statsminister gjorde de bara bilaterala besök i de baltiska länderna en gång under åren 2014–2018 och inte en enda gång mellan 2018 och 2022. Att samla röster till den egna FN-kampanjen var viktigare än att samla närområdet för stärkt säkerhet. Tahiti var viktigare än Tallinn.

Det är inte att vara en stark röst i världen, Morgan Johansson. Är du beredd att prioritera om och prioritera det som är viktigt på riktigt?

Anf. 27 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tror kanske inte att utrikesministern ska läxa upp andra om närvaro på möten med tanke på att hon själv är frånvarande vid en tredjedel av alla utrikesministermöten, trots att hon sa i utrikesdeklarationen att EU är vår viktigaste utrikespolitiska plattform. Jag tror att hon ska tona ned den kritiken något.

När det gäller pengar och fördelning har vi sett att den här regeringen har struntat i att ens tänka över finansieringen av bland annat försvarsutgifterna. Man har valt att skjuta hela notan på framtiden. Samtidigt har Sverige haft en väldigt låg tillväxt. Vi har legat i EU:s bottenrask när det gäller tillväxt. Då får man inte mer pengar.

Vi har nu sett att Elisabeth Svantesson har gått ut och sagt att hon har tömt ladorna. Det gäller inte bara den här mandatperioden, utan hon har även tecknat in hela nästa mandatperiods reformutrymme. Det finns inga pengar kvar.

Om vi ska vända situationen måste vi vara beredda att se till att de som har de allra högsta inkomsterna är med och bidrar lite mer. Jag tror faktiskt att det finns ett stort stöd bland svenska folket för detta.

(Applåder)

Anf. 28 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Tack, Morgan Johansson, för inlägget!

Jag hörde ingenting om klimatet som säkerhetsfråga i Morgan Johanssons inlägg. För Centerpartiets del är det oerhört tydligt att klimatet är en säkerhetsutmaning som inte löses med militära medel i förstone men som kan kräva detta härnäst. Vi vet nämligen att klimatfrågorna leder till konflikter i framtiden. Jag skulle vilja höra hur Socialdemokraterna betraktar klimatet som en säkerhetsrisk som måste hanteras.

Jag undrar också om Kinapolitiken, för jag hörde inget om Kina. Jag är nyfiken på om Socialdemokraterna ser att tiden för hållningen ett land, två system är över med tanke på utvecklingen i Kina och att även Hongkong, som var en del av det andra systemet, blir alltmer en blåkopia av partiet i Peking.

Slutligen: Orbáns Ungern har tagit EU som gisslan i alltför många frågor. Det har gått trögt, och EU har fastnat när det gäller exempelvis sanktioner mot Ryssland. Skulle Morgan Johansson och Socialdemokraterna vara beredda att införa sanktionsmöjligheter på svensk nivå så att vi kan ta oss ur Orbáns klor?

Anf. 29 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Den sista frågan tolkar jag som att den inte handlar om sanktioner mot Ungern utan mot Israel eller andra länder. Jag vill gärna se över denna möjlighet, och jag vet att det finns andra länder som gör detta. Men redan i dag finns det åtgärder vi som nation kan vidta, till exempel stoppa bosättarnas varor från att komma in på svensk marknad. EU-kommissionen har konstaterat att bosättarnas varor inte omfattas av handelsavtalet, och därmed har vi en möjlighet att nationellt stifta lag för att stoppa

dessa varor. Det är en typ av nationell sanktion som vi redan nu kan gå vidare med.

Jag nämnde klimatet och sa att Sverige brukade gå före när det gäller klimatomställningen. Det gör vi inte längre. Vi missar alla klimatmål och ökar våra utsläpp. Jag uttryckte det som att vi kastar in soporna till granen. Vi låter någon annan ta hand om våra utsläpp. I stället för att gå före och visa att man kan lösa dessa problem överlåter vi det till någon annan och till framtida generationer.

Givetvis är klimatet en viktig säkerhetsfråga. När klimatet förändras och det leder till naturkatastrofer i form av översvämningar, extrema stormar med mera och därmed till en ökad fattigdom ökar också konflikterna mellan människor.

När det gäller Kina vill jag hålla fast vid den politik vi har haft, men i likhet med hur EU-kommissionen har uttryckt det gäller de-risking, not decoupling. Vi ska se på Kina som en viktig handelspartner men också vara medvetna om att det finns varor och tjänster som vi kanske inte ska handla från Kina. Det måste finnas en försiktighet här. Så ser Socialdemokraterna på detta.

Anf. 30 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! När det gäller Kina är det viktigt att vi är tydliga med att den tvåsystemsmodell som infördes när Storbritannien lämnade över Hongkong till Kina inte längre fungerar. Det finns bara ett Kina, och Kina-politiken handlar om att möta kommunistpartiets Kina och det starka grepp man har på hela sitt område. Det är också viktigt att stötta Taiwan eftersom tvåsystemsmodellen inte längre finns.

Anf. 31 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! För att fortsätta med Kina är det en självklarhet att vi i alla sammanhang måste påpeka kränkningar av mänskliga rättigheter. Vi måste också i alla sammanhang kritisera utvecklingen där stormakter försöker skapa intressesfärer och dominans i sin del av världen. Exempelvis är det amerikanska beteendet när det gäller västra halvklotet allvarligt eftersom det sänder signaler till andra stormakter att man kan bete sig på detta sätt. Vi måste slå vakt om alla folks frihet och möjlighet till självbestämmande, och det gäller överallt i världen.

Anf. 32 MAGNUS BERNTSSON (KD) replik:

Herr talman! Under den socialdemokratiska regeringen talades det ofta om dialogspår och diplomatiska öppningar gentemot Iran. Samtidigt ser vi hur den iranska regimen fortsätter att finansiera Hizbollah, Hamas och andra. Man slår även brutalt ned sin egen befolkning och planerar och understöder säkerhetshot i Europa. I dag vet vi mer. Vi vet att Iran inte bara destabiliserar Mellanöstern utan också aktivt försöker påverka och hota europeiska samhällen. Den senaste tiden har vi dessutom sett iranska regimtrogna flaggor i Palestinademonstrationer, vilket väcker frågor om hur regimen försöker normalisera sitt inflytande även här i Sverige.

Min fråga till Morgan Johansson är därför: Anser ledamoten att Socialdemokraternas tidigare linje var tillräckligt skarp? Är Socialdemokraterna beredda att verka för betydligt hårdare och mer konsekventa sanktioner mot Iran med anledning av Irans stöd till terrorstämplade proxy-

grupper? Är Socialdemokraterna också beredda att tydligare erkänna kopplingen mellan Irans agerande i regionen och den konkreta hotbild vi ser mot säkerheten i Europa?

Anf. 33 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Precis som jag sa i mitt anförande har mullornas regim i Iran under årtionden varit ett enormt problem. Människorna i Iran har levt under ett brutalt förtryck, och de sista månaderna har vi sett dess värsta avart med tusentals, kanske tiotusentals dödade människor.

Jag välkomnar varje utveckling i demokratisk riktning och för ökade mänskliga rättigheter i Iran, och omvärlden måste göra allt den kan för att verka för detta och öka påtryckningarna. Det var därför vi för några år sedan bland annat kom överens om att vi skulle driva på hårt för att terrorstämpla Islamiska revolutionsgardet, vilket vi var eniga om från vänster till höger. Några år senare är det en realitet, och det är en stor framgång eftersom det minskar möjligheten att rekrytera till Islamiska revolutionsgardet och gör det svårare för dem att verka i Europa.

Vi socialdemokrater tänker göra allt för att öka pressen på den iranska regimen för att få till stånd en annan utveckling och en gång för alla bli av med det fruktansvärda förtryck som kvävt människor i Iran under årtionden.

Anf. 34 MAGNUS BERNTSSON (KD) replik:

Herr talman! Jag tackar ledamoten Johansson för att han utvecklade sin hållning i sitt svar. I hans huvudanförande var det väldigt mycket fokus på USA och väldigt lite fokus på Iran, så jag tyckte att min fråga var relevant.

Vi är ju många som har sett bilder från Socialdemokraternas tid vid makten när svenska företrädare och ministrar i slöja mötte den iranska regimen med närmast underdånig vänlighet samtidigt som människor i Iran fängslades, torterades och avrättades.

Därför frågar jag Morgan Johansson: Vad är det som gör att vi ska tro på att Socialdemokraterna i dag står för en tydligare linje mot Iran än den ni stod för tidigare? Vad konkret har förändrats i er analys, politik och beredskap när det gäller att sätta press på regimen?

Anf. 35 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag vet att det valsar runt bilder från vårt regeringsbesök i Iran. Vid detta tillfälle gjordes bedömningen att besöket skulle kunna medverka till att befria ett antal politiska fångar, vilket faktiskt också skedde. I olika sammanhang måste man försöka använda de kanaler som finns för att försöka driva fram förändring, som frigivande av politiska fångar. Det är mot denna bakgrund besöket ska ses.

Jag tycker inte att man ska dra ned debatten till den nivån. När vi har diplomatiska kontakter som syftar till det jag nämnde ska man inte försöka vända det till något som det faktiskt inte handlar om.

Som jag har klargjort här i talarstolen är vår linje klar: Vi vill öka pressen på Iran för att få till stånd en demokratisk utveckling.

Anf. 36 FREDRIK MALM (L) replik:

Herr talman! Jag läste i medierna att Socialdemokraterna går till val på att återinföra den så kallade feministiska utrikespolitiken, och detta framkom också här under några replikskiften.

Jag kallar mig själv feminist, mitt parti likaså, men det vi såg av den socialdemokratiska så kallade feministiska utrikespolitiken senast det begav sig var en fullständig katastrof. Det var ord, ord, ord men väldigt lite handling.

Men en tydlig handling gjorde man ju, och den blev viral globalt. Det var 2017 när socialdemokratiska ministrar åkte till Teheran i Iran och kvinnliga S-toppar visade sin vördnad för de reaktionära och kvinnohatande mullorna. Man gick i parad framför dem, iklädda hijab och med krökta ryggar i en scen av underkastelse.

Därefter, herr talman, slöt regeringen fem samarbetsavtal med ayatol-lorna. Ett av dessa gällde jämställdhet. Statsminister Stefan Löfven fick en fråga om detta av Aftonbladet: Hur kommer detta avtal att hjälpa kvinnor i Iran? Stefan Löfven svarade: Det ska Iran självt utveckla. Hur då, kan man undra. Varför ska Sverige ge legitimitet i avtal och ge fria händer åt en kvinnohatande regim att själv definiera vad den anser är jämställdhet?

Är det mer av detta, Morgan Johansson, som vi kommer att få se om Socialdemokraterna åter flyttar in på Utrikesdepartementet i höst? Det skulle jag säga vore förödande för förtryckta kvinnor i världen.

Anf. 37 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Precis som jag förklarade i replikskiftet med Magnus Berntsson står vi inte bara bakom sanktionerna mot Iran, utan vi har också drivit på i utrikesutskottet för att utöka dem.

Det var bland annat vi som för några år sedan tog initiativ till att driva fram en terrorstämpling av Islamiska revolutionsgardet. Vi fick tillsammans med andra partier enighet om det tillkännagivande som riksdagen sedan riktade till regeringen. Och nu är vi där – Islamiska revolutionsgardet är terrorstämplat.

Fredrik Malm är en vän av stora ord. Han sa att den feministiska utrikespolitiken var en katastrof. Har han läst Expertgruppen för biståndsanalys utvärdering av den feministiska utrikespolitiken och dess betydelse för biståndet? Det handlar om att i varje sammanhang lyfta fram kvinnors rätt till representation och resurser och att i varje sammanhang lyfta upp kvinnors och flickors rättigheter. Han har uppenbarligen inte gjort det, för då hade han inte uttryckt sig på det sättet.

Det som vi däremot har sett nu, med Fredrik Malm vid rodret, är en dramatisk neddragning av stödet till flickor och kvinnor runt om i världen. Ta bara Afghanistan, där man avvecklar allt bistånd, vilket bland annat går ut över Rädda Barnen som nu får bryta redan ingångna avtal med lokala aktörer och lämna flickor och kvinnor i Afghanistan i sticket. Det är vad Fredrik Malm står för. Eller ta Afrika, där Sverige också drar sig undan i stor utsträckning, i en situation där människor lider. Vi talar om den kanske största humanitära katastrofen på jorden just nu, och då drar Sverige sig undan.

Det är klart att Fredrik Malm kan stå här och dra fram en bild från 2017 och göra något slags retorisk poäng, men i praktiken är det han som har

nedmonterat stödet till kvinnor och flickor världen över. Detta, herr talman, tänker vi vända på.

(Applåder)

Anf. 38 FREDRIK MALM (L) replik:

Herr talman! ”Fredrik Malm är en vän av stora ord”, sa Morgan Johansson, men de som svänger sig med stora ord är ju Morgan Johansson och Socialdemokraterna, som nu ska gå till val på en feministisk utrikespolitik. Jag är som sagt feminist. Jag tror dock inte att en utrikespolitik blir feministisk bara för att man säger att den är det, utan det handlar om vad man gör.

Det som den här regeringen har gjort är att ge 90 miljarder svenska kronor i militärt stöd till Ukraina. Det innebär att ukrainska kvinnor inte behöver bli våldtagna och ockuperade av en rysk fascistoid statsmakt som säger sig stå för så kallade traditionella värderingar. Det är feministisk utrikespolitik.

Den här regeringen står för att ge maximalt stöd till Moldavien och dess kvinnliga president Maia Sandu. Det är feministisk utrikespolitik.

Vi skapar möjligheter för att stärka kvinnors rättigheter genom handlingar, inte ord.

(Applåder)

Anf. 39 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Vi har varit överens om stödet till Ukraina – vartenda nytt stödpaket. Sanningen är att det var den socialdemokratiska regeringen som inledde stödet till Ukraina. Jag var själv ansvarig för en del av det första paketet, som vi beslutade om redan fyra dagar efter den ryska invasionen av Ukraina.

Vi har alltså varit överens om det. Det är inte det konflikten handlar om, utan den handlar om att Fredrik Malms regering systematiskt har nedmonterat stöd till bland annat kvinnor och flickor i världen. Jag nämnde Afghanistan och alla de länder, inte minst i Afrika, där vi drar oss ur och minskar vårt bistånd.

Tala med de civilsamhällesorganisationer som har jobbat med detta lokalt, Fredrik Malm, och låt dem beskriva för dig vad de nu får göra! De får dra sig ur och lämna sina lokala aktörer därför att de inte längre får något stöd från den svenska regeringen.

En del av den feministiska utrikespolitik som Socialdemokraterna vill återinföra handlar om att Sverige återigen ska kunna hjälpa till i de avseendena och i de områden som har lämnats.

Anf. 40 ARON EMILSSON (SD):

Herr talman! Vi lever i den nya oredans tid. Vår kontinent skakas av storkrig och terror. Gamla vänner blir nya ovänner. Röda linjer byts ut till röda mattor. Gamla sanningar och gemensamma regler förkastas. Styrka går före rätt, och utan detsamma står man sig slätt.

Vi lever i en tid då dimman tättnar över Europa, en tid då det som nyss var självklart inte längre kan tas för givet och en tid då säkerhet inte är ett abstrakt ord i ett policydokument utan en fråga om samhällets omställning och faktiska överlevnad.

Vi lever i en säkerhetspolitisk miljö som inte bara är allvarlig utan också volatil. Under det gångna året har det blivit tydligt att den värld vi vant oss vid sedan andra världskrigets slut har ömsat skinn. Regelbaserad ordning har allt tydligare fått slagsida mot regelbrottsbaserad ordning. Internationell rätt kantrar mot internationell orätt.

Herr talman! USA är en viktig partner, men nordiskt territorium är ingen fastighetsmarknad. Med nuvarande administration i Washington och dess agerande i förhållande till vårt grannland har en obekväms insikt vuxit fram: Vi kan inte längre utgå från att USA alltid är den stabila allierade det har varit. När anspråk riktas mot Grönland – ett nordiskt territorium – ser vi ett paradigmskifte. Paradigmskiften ignoreras inte. De möts med tydliga svar och verkningfulla åtgärder i syfte att freda Norden och framtiden för den transatlantiska länken.

Allierade behandlar inte varandra som potentiella byten. Grönland är inte ett strategiskt tomrum. Det är ett land med ett folk och en historia och med rätt till självbestämmande inom det danska kungariket. Att förstå ön som ett schackbräde mellan stormakter är exakt den rotlösa globalism som vi konservativa bekämpar, oavsett var den kommer ifrån – signalpolitiskt från Washington eller realpolitiskt från Moskva eller Peking.

Men skarp retorik räcker inte. Ord måste följas av handling. Europa och i synnerhet de nordiska länderna bör tillsammans med Danmark etablera ökad närvaro kring Grönland, defensivt men tydligt, för att höja tröskeln symboliskt och praktiskt mot varje tanke på intervention eller en påtvingad så kallad lösning, oavsett avsändare. Det är mycket riktigt, som USA också påpekar, att även Kina och Ryssland behöver mötas av ett slagkraftigt och robust Norden och Nato i Arktis. Det har Sverigedemokraterna påpekat länge i den här kammaren.

Det här kan och bör ske genom exempelvis stärkt övervakning och sjöfartssäkerhet, återkommande gemensamma nordeuropeiska övningar, ökad civil och militär infrastruktur, tydlig suveränitetsmarkering, ökad nordisk närvaro och gemensamma investeringar.

En sådan närvaro bygger på nordisk sammanhållning och är inte anti-amerikansk. Den är proeuropeisk. Den är pronationell. Den säger: Här gäller lag framför makt. Här respekteras gränser. Här rustar väst gemensamt mot axelmakterna Kina och Ryssland i öst.

Herr talman! Samtidigt rasar kriget i Ukraina vidare. Frontlinjerna ligger till stora delar still, men stillastående är inte detsamma som stabilt. För såväl soldaterna vid fronten som de civila är krigets fasor en konstant, iskall, piskande snålbläst. De ryska attackerna mot civil energiinfrastruktur fortsätter och lamslår människor. En låst front kan när som helst brytas av ett överraskande angrepp från marken, från havet eller från luften. De ryska luftangreppen har intensifierats, och hotet stannar inte vid Ukrainas gränser.

Herr talman! Ryssland rustar inte bara militärt utan också på samhällets djup- och systemnivå. Man bygger ut baser i vårt närområde, ställer om sin industri och mobiliserar sin befolkning. Skolbarn indoktrineras. Kriminella rekryteras. Ett helt samhälle formas för krig. Det är inte en tillfällighet. Det är en strategi – den ryska björnens imperialistiska marsch.

Sveriges svar är och måste vara ihållande, envist och omfattande stöd till Ukraina, militärt, humanitärt och politiskt. Så sent som för ett par veckor sedan presenterade vi från Sverigedemokraternas och regeringens sida

ett nytt stödpaket till Ukraina på 1 miljard kronor till stöd för landets energisektor.

Elledningar slås ut. Värmeverk bombas. Miljontals människor lämnas i kyla och mörker. Energi är mer än elektricitet. Det är värme för ett barn som ska sova. Det är ljus för en läkare som utför sitt arbete och hopp för familjer som vägrar ge upp trots att attackerna haglar. Då stöder vi Ukraina och dess tappra folk med elverk, värmefläktar och reservdelar som möjliggör reparation av skadad infrastruktur.

Inräknat det nya stödpaketet uppgår Sveriges samlade stöd till Ukraina sedan Rysslands fullskaliga invasion till sammanlagt cirka 114 miljarder kronor. De blågula banden är historiska, men de tvinnas nu också starka för en framtid då två fria nationer framåt vårkanten ska kunna utbrista: ”Vad bryr vi oss om tsaren? Se staren, se staren!”

Iran och Nordkorea stöttar Moskva. I Iran har modiga människor gått ut på gatorna och krävt frihet. De har mötts av kulor, tortyr och massarresteringar, och tusentals och åter tusentals har dödats. Omvärldens press på regimen måste öka, och den islamistiska diktaturen måste falla. I Nordkorea fortsätter kärnvapenprogrammet i skuggan av världens oro. Förtryck inåt och aggression utåt är mönstret.

Samtidigt växer Kina fram som en global makt med förmåga att projicera styrka långt bortom sitt närområde, även i vårt. Man rustar massivt. Man bygger en oceangående flotta och expanderar sina strategiska kärnvapenarsenaler. Man stöder Ryssland och tillåts fortsätta så i rask takt mot en ny världsordning.

Som om detta inte vore nog står världen för första gången sedan 1972 utan ett avtal som begränsar strategiska kärnvapen. Det nya START-avtalet har löpt ut.

I det här läget krävs allt annat än naivitet och önsketänkande. Det krävs nordisk kyla och ett proaktivt och ansvarstagande angreppssätt.

Sverigedemokraterna ser behovet av att agera kraftfullt i det nuvarande försämrade säkerhetsläget och ett stort behov av att stärka kärnvapenavskräckningen. Nato är underlägset Ryssland vad gäller taktiska kärnvapen, både kvantitativt och kvalitativt. Det är den kategori kärnvapen som utgör det största hotet mot Sverige. Därför lade vi sverigedemokrater redan under 2024 fram förslag om att Nato ska stärka just den här avskräckningen. Tyvärr bifölls inte det förslaget i kammaren. Tvärtom har vi sett hur kärnvapenhotet inte har tagits på tillräckligt stort allvar över tid. Socialdemokraterna föreslog så sent som 2022 att Sverige skulle deklarerat begränsningar i sitt Natomedlemskap gällande kärnvapen och inte fungera fullt ut i den nya försvarsalliansen.

Tvärtemot det här passiva förhållningssättet bör Sverige aktivt söka stärka kärnvapenavskräckningen i Europa med våra Natoallierade. Vi bör inte utesluta att även i den gråzonstid som råder mellan totalt krig och fred kunna basera kärnvapen på svenskt territorium om så skulle anses fördelaktigt för svenska säkerhetspolitiska intressen.

Avslutningsvis, herr talman: Vi behöver fördjupa samarbetet med andra demokratier som lever under existentiella hot. Taiwan lever under konstant tryck från Kina. Att sörja för Taiwan är moraliskt rätt, men det är också strategiskt klokt. Där finns högteknologi, innovation och kompetens som kan bidra till ömsesidig utveckling och försvarsförmåga.

För att summera: Den nya oredans tid är ingen tid för tvekan, ingen tid för senfärdighet och ingen tid för symbolpolitik. När framtidens generationer ser tillbaka på vår tid ska de kunna säga: De tog sitt ansvar så att friheten kunde leva vidare och så att Sverige stod starkt också när stormen drog in över Europa.
(Applåder)

Anf. 41 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tänkte följa upp den replikväxling vi hade tidigare om SD och Trump.

Vi har fått se ganska många exempel genom åren på hur Sverigedemokraterna först gick Rysslands ärenden. Er tidigare partiledare Mikael Jansson, som satt i försvarsutskottet, spred ryska narrativ. Er förre försvarspolitiska talesperson Roger Richthoff är också kopplad till ryska intressen. I förra veckan visade det sig att ert toppnamn i Jimmie Åkessons hemkommun Sölvesborg, Emilie Pilthammar, har precis samma sympatier. Att läsa hennes blogginslag är som att dyka rakt ned i det ryska kaninhålet.

På senare år har det här blandats med inte sällan ganska devota hyllningar av Donald Trump. SD är ju Trumps parti i Sverige. Ni odlar kontakter med Magarörelsen och skickar riksdagsledamöter till Trumpmöten som de sedan entusiastiskt rapporterar hem från. Tobias Andersson har varit där, och Josef Fransson har varit där.

SD är också ett parti som har nominerat Donald Trump till Nobels fredspris, inte en gång utan två gånger. Vid det ena tillfället var det Mattias Karlsson som gjorde det. Han uttryckte sig så här när han nominerade Trump: ”Ingen ärlig bedömare kan förneka den enorma insats som han har gjort för en fredligare värld.” Det är alltså en president som har döpt om sitt försvarsdepartement till krigsdepartementet.

Det finns något som är lite konstigt här. Först odlar ni kontakter med ryssarna. Så invaderar Ryssland Ukraina, och då förstår ni att det inte var så bra. Sedan odlar ni kontakter med Trump och med Magarörelsen. Så hotar Trump Danmark och Grönland, och då förstår ni att det inte heller ser så bra ut och försöker komma ur det.

Jag har egentligen bara en fråga. Jag såg hur Jimmie Åkesson satt i tv häromveckan och sa att han gärna ville få stöd av Trump i den kommande valrörelsen, och det var efter det att Trump hade hotat Grönland och Danmark. Då är min fråga hur man ska tolka det här. Har ni brutit med Magarörelsen nu, eller har ni inte gjort det?

Anf. 42 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Ibland är det lite häpnadsväckande att höra Morgan Johansson orera både här i kammaren och i medierna om olika påstådda kopplingar till både Trump och Magarörelsen och till och med till Ryssland när man å andra sidan i det här huset, i rikets högsta beslutande organ, vet precis vad Sverigedemokraterna står för och vilket facit och vilket track record vi har.

När det gäller stödet till Ukraina och motarbetandet av den ryska aggressionen stod vi här ett decennium före den fullskaliga ryska invasionen mot Ukraina och varnade för den ryska aggressionen. Vi stred mot den typ av avrustnings- och nedrustningspolitik som Morgan Johansson och den socialdemokratiska regeringen var ansvariga för.

Jag tycker att detta är häpnadsväckande. Man måste ändå förhålla sig till historien och vad vi faktiskt har gjort i relation till det ryska hotet. Historiskt brände de och levde rövare i den bygd jag själv kommer från, och de gör nu samma sak i Ukraina. Därför har vi en enighet och en styrka i beskedet att vi står vid Ukrainas sida mot den ryska aggressionen.

Jag har också varit väldigt tydlig under mina år som utrikespolitisk talesperson och ordförande i utrikesutskottet: Vi har sett ett skifte i USA. De har i dag, som jag nämnde i mitt anförande nyss, en administration som är oberäknelig och oförutsägbar och som med retoriska hot har angripit vårt västra grannland. Då måste det mötas med åtgärder och tydliga markeringar. Jag nämnde flera exempel; jag hörde inte Morgan Johansson nämna några faktiska exempel på hur man ska möta detta. Återigen var det bara ord och symbolpolitik. Det ger ingen avskräckande eller realpolitisk effekt när vi har en allvarlig signalpolitik från USA och ett än värre militärt hot från Ryssland och Kina.

(Applåder)

Anf. 43 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag får inte riktigt detta att gå ihop. Aron Emilsson säger att Trump och USA är oberäknliga och oförutsägbara och konstaterar hur de har betett sig mot Ukraina, Danmark och Grönland. I nästa andetag tigger ni i Sverigedemokraterna om stöd från Trump. Jimmie Åkesson säger att han skulle välkomna om Trump backade upp Sverigedemokraterna i valrörelsen.

Då ska man veta att detta är på allvar. Det är inte något slags fantasi, utan det är precis som JD Vance och andra företrädare för den amerikanska administrationen har sagt: De är beredda att backa upp högerextrema partier i Europa inför olika val. Det är därför de backar upp olika partier i bland annat Frankrike, Tyskland, Ungern och Storbritannien.

Om ni skulle få det stödet av Trump skulle det inte vara gratis. Därför var min fråga tidigare: Om Jimmie Åkesson skulle bli utrikesminister i nästa regering, vilken linje kommer han då att driva? Är det den linje Aron Emilsson nu pratar om när det gäller Ukraina och Grönland, eller är det Trumps linje han kommer att driva?

Anf. 44 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Till att börja med måste Morgan Johansson ha missat det uttalande som Jimmie Åkesson, undertecknad och Mattias Karlsson gjorde när Grönlandskrisen var som svårast. Vi listade där exempel på åtgärder som Danmark, Norden och Europa nu behöver vidta för att höja tröskeln och markera symboliskt mot alla typer av intervention mot Grönland, med udden tydligt riktad mot nuvarande administration i Washington. Det är ett faktum, och det hände efter det senaste Grönlandshaveriet.

För övrigt har jag också sett det klipp som Morgan Johansson hänvisar till. Jag har sett det flera gånger, och det är helt uppenbart att Jimmie Åkesson vid flera tillfällen beskriver att det inte är önskvärt med någon form av utländsk valpåverkan i det svenska valet. Det sägs uttryckligen. Om någon sedan hypotetiskt tycker att det är bra om det går bra för ett parti är det en helt annan sak, men det är inte önskvärt med någon utländsk valpåverkan i det svenska valet. Detta har upprepats av mig och av flera representanter för partiledningen.

Det är väl det Morgan Johansson borde ta fasta på. Det svenska valet är för svenska folket.
(Applåder)

Prot. 2025/26:73
18 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 45 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att hälsa Aron Emilsson tillbaka till riksdagen efter föräldraledigheten.

Jag undrar över en omröstning som skedde i Europaparlamentet under Emilssons föräldraledighet, den 13 november förra året. Då uppmanade Europaparlamentet EU att ta itu med auktoritära regimers åtgärder för att betvinga, kontrollera och tysta politiska motståndare och andra kritiska röster utomlands. Detta är ett stort problem som vi sett många exempel på här i Sverige från olika regimer, som den iranska regimens förföljelse av svensk-iranier eller den tjetjenska aktivisten och bloggaren som blev överfallen i sitt hem i Gävle för några år sedan. Två personer dömdes sedan för mordförsök på honom. Ett annat välkänt exempel är den svenska bokförläggaren Gui Minhai som kidnappades från Thailand, fördes till Kina och fortfarande sitter fängslad sedan 2015 – ett kinesiskt agerande som vi fördömt många gånger i Sveriges riksdag.

Enligt Freedom House rör det sig om 1 219 direkta fysiska incidenter i 103 länder sedan 2014. 80 procent av fallen av gränsöverskridande förföljelser kommer från tio länder: Kina, Ryssland, Belarus, Iran, Turkiet, Tadzjikistan, Egypten, Kambodja, Turkmenistan och Uzbekistan.

Men av någon anledning röstade sverigedemokraterna Dick Erixon, Beatrice Timgren och Charlie Weimers emot resolutionen om att göra allt vi kan för att stoppa denna förföljelse – Weimers som annars mest verkar ägna sin tid åt att bråka med svenska myndigheter om att han utöver sin höga lön på 120 000 kronor i månaden också ska ha rätt till barnbidrag, trots att han och hans familj bor i Belgien.

Jag får inte ihop detta. Varför röstade Sverigedemokraterna emot resolutionen om att stoppa förföljelse av människorättsförsvarare?
(Applåder)

Anf. 46 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag tackar Håkan Svenneling för frågan.

Det är bra och viktigt att vi riksdagsledamöter, även utskottsordförande, kan visa att vi är människor. Just då hade jag fullt upp med att inte minst ta hand om vår nyfödda dotter och är därför inte insatt i vad som skedde i detta ärende i Europaparlamentet.

Vi vet dock båda två, liksom alla här i kammaren, att en omröstning många gånger är en del av ett större omröstningspaket. Vi vet att den föregås av olika utskottsbehandlingar och att det finns processer bakom. Dessa har jag inte insyn i här och nu, delvis på grund av det jag nämnde men också på grund av att vi har haft ganska mycket annat att tänka på givet det utrikes- och säkerhetspolitiska läget.

Jag har tyvärr inget bra svar att ge på denna fråga i dag med tanke på att jag inte känner till ärendet i detalj, tråkigt nog.

Anf. 47 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Nu gick ju denna resolution igenom i Europaparlamentet med stor majoritet. Utvecklingen, att Sverigedemokraterna röstar emot, är

ändå ett tecken i tiden. Vi ser hur Sverigedemokraterna driver på för ett krympande demokratiskt utrymme både i Sverige och globalt.

Enligt organisationen Civil Rights Defenders har Tidögruppen som driver Tidöpolitiken och politiserat flera utnämningar. Man har gång på gång attackerat medierna, särskilt public service, och misstänkliggjort hela grupper som kriminella.

Ett tydligt exempel i utrikespolitiken är att vissa personer inte ansetts ha rätt till konsulär hjälp utifrån sina åsikter eller på grund av att de haft dubbelt medborgarskap.

När vi röstar bort Sverigedemokraterna från makten kommer vi också att få stopp på krympandet av det demokratiska utrymmet både i Sverige och globalt.

Anf. 48 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Nu har ju inte Sverigedemokraterna fullt inflytande över utrikespolitiken i dag. Jag tycker däremot att otroligt mycket har gått i rätt riktning den senaste mandatperioden. Håkan Svenneling vet också att Sverigedemokraterna har varit föregångare i många av de stora och viktiga frågor som rör dels försvaret av mänskliga rättigheter, dels demokratins resning i länder som levt under förtryck och diktatur.

Många talar i dag om Iran. Vi har varit drivande i riksdagen för att terrorlista det iranska revolutionsgardet. Både i Europaparlamentet och här i kammaren har vi verkat för fler inreseförbud för regimanhängare och deras anhöriga, fler sanktionslistningar, fler MR-sanktionslistningar och så vidare. Flera av oss har varit närvarande vid många av de största folkresningarna mot den iranska regimen för att sätta press från omvärlden på att regimen ska falla.

Detsamma gäller i frågan om Kina. Detsamma gäller i frågan om ut-satta kristna världen över, som lider i ett stort antal länder. Där har vi i Sverigedemokraterna varit tydliga i vårt försvar för dessa grupper.

(Applåder)

Anf. 49 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Jag tackar Aron Emilsson för inlägget.

Jag hade inte tänkt lyfta just detta, men med tanke på tidigare repliker måste jag ändå ställa frågan: Kommer Sverigedemokraterna att tacka nej till Magastöd till sin tankesmedja? Det är ju vad som har utlovats från USA:s sida. Det vore bra med ett tydligt besked och inte bara ett allmänt uttalande.

Herr talman! När jag lyssnade på inlägget hörde jag inte ett ord om EU – möjligen lyssnade jag dåligt. Det går inte att komma ifrån att EU måste inta en tydligare position. EU är Sveriges viktigaste säkerhetspolitiska arena, och därför undrar jag naturligtvis hur Sverigedemokraterna ser på EU.

I ert principprogram framgår det att det inte ska vara fler majoritetsbeslut i EU. Är det fortfarande Sverigedemokraternas åsikt? Inte heller säkerhet ska vara en fråga för EU, men de flesta anser att EU måste inta en mycket tydligare position och ta ett tydligare ansvar för att bygga säkerhet och försvar i Europa. Gäller principprogrammet vid en folkomröstning,

om det skulle bli en sådan? Är det ett folkomröstningskrav som kommer att läggas fram från Sverigedemokraterna i den kommande valrörelsen?

Slutligen var det frågan om Kina. Det har gått fyra år, och ännu har vi inte sett att regeringen intagit en position om att stärka relationerna till Taiwan. Frågan om ett House of Sweden har vi drivit länge. Riksdagen har röstat för, men ännu har ingenting hänt – inte heller nu. Kommer Sverigedemokraterna att driva på?

Anf. 50 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Det var många frågor att svara på. Jag sätter igång direkt, och sedan får vi se om jag hinner med.

Först och främst har Henrik Vinge från partiledningen och jag uttryckt att vi ska ställa oss kritiska till om det kommer propåer om något slags utländskt stöd i svensk valrörelse. Det är elementärt, grundläggande och rimligt med tanke på att det handlar om svenska folkets öde.

Vad gäller det specifika stödet till tankesmedjan har jag inte någon närmare bild av vad det handlar om. Det får jag i så fall undersöka och återkomma till.

Jag brukar i olika sammanhang säga att vi behöver EU både mer än någonsin och mindre än någonsin samtidigt. Det är den komplexa bilden, och det är viktigt att hålla två tankar i huvudet samtidigt.

EU har blivit en otroligt viktig och helt central säkerhets- och försvarspolitisk arena i det här säkerhetsläget. Vi tjänar på att göra gemensamma stora upphandlingar kring försvarsindustrin. Vi tjänar på att skala upp gemensamma system, gemensamt stödja Ukraina militärt och stärka vår egen upprustning och förmåga, vilket har varit välbehövligt länge.

Vi tjänar på att samordna oss i handelskrig, för gemensam handelspolitik och i det ekonomiska samarbetet – särskilt i dag. Däremot är jag fortfarande, och har alltid varit, av den uppfattningen att EU ska göra mindre när det kommer till inrikespolitiska angelägenheter. Där ser vi fortfarande olika övertramp i beslutskompetensen som över huvud taget inte hör hemma i Bryssel men som hör hemma i denna kammare, det vill säga svenska folkets högsta beslutande organ. Det finns fortfarande – det är både och.

Om det skulle ske betydande nya överföringar av beslutskompetens till EU, särskilt av sådant slag som gäller inrikespolitiska angelägenheter, har vi varit tydliga med att det finns ett folkomröstningslås. Vi kan inte bara ge EU nya befogenheter, egen beskattningsrätt eller beslutskompetens på nya områden utan närmare diskussion.

Sedan var det frågan om Kina. Jag önskar verkligen att vi kan göra allt vi kan för att mota den kinesiska regimen, bland annat dess stöd till Ryssland. Jag nämnde därför också explicit vikten av att stå upp för Taiwan i mitt anförande.

Anf. 51 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Jag har tre frågor som kan besvaras med ja eller nej.

Är Sverigedemokraterna beredda att säga nej till stöd till sin tankesmedja från Magarörelsen? Om man är kritisk borde man kunna uttala ett ja eller nej.

Ja eller nej till majoritetsbeslut inom utrikes- och säkerhetspolitiska området för EU?

Ja eller nej till House of Sweden på Taiwan?

Anf. 52 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag kan bara upprepa att den specifika frågan om stöd till en tankesmedja är jag inte uppsjungen i. Jag kan inte uttala mig om ett specifikt stöd till en tankesmedja. Vi brukar uttala oss om frågor om parti-stöd eller riksdagens angelägenheter i kammaren, men jag får återkomma till frågan om tankesmedjan.

Jag har varit tydlig med att vi som parti inte ska ta emot stöd från Magarörelsen eller från någon annan politisk rörelse, stat eller land i det svenska valet. Det är en fråga för svenska folket, och det är svenska folkets öde.

Sverigedemokraterna anser även fortsättningsvis att utrikesområdet inte ska vara föremål för kvalificerad majoritet, utan där ska krävas enhällighet.

Sedan var det frågan om House of Sweden. Kerstin Lundgren vet, och jag är glad att vi är överens, att vi båda tillhör partier som har drivit på för ett House of Sweden med större befogenheter och större möjligheter att utvecklas på plats. Jag hoppas definitivt att vi kan komma längre i den frågan. Där är vi helt överens.

Anf. 53 FREDRIK MALM (L) replik:

Herr talman! Min replik anknyter till den förra repliken, nämligen om Europasamarbetet.

Aron Emilssons partikollega Mattias Karlsson var ordförande i utrikesutskottet under hösten när Aron Emilsson var föräldraledig. Mattias Karlsson intervjuades i Svenska Dagbladet. Där argumenterade han för att Sverige ska agera för en nordisk union som ett alternativ till EU och Nato. Han vill inte gå ur EU, men han vill ha en nordisk union.

Eftersom jag själv är en varm Europavän, herr talman, anser jag att detta är lite bekymmersamt. De står inte i motsats till varandra. Vi i Sverige har sedan årtionden ett mycket nära samarbete med våra nordiska grannländer i Nordiska rådet, i Europeiska unionen och i en bredare EU-kontext, eftersom inte alla nordiska länder är medlemmar i EU, samt nu i Nato.

Problemet med dessa resonemang är att man från Sverigedemokraternas sida ställer samarbetet i Norden mot samarbetet i Europeiska unionen. Men det vi behöver göra är snarare att stärka den nordisk-baltiska, nord-europeiska och Östersjöregionala dimensionen inom Europasamarbetet, inte att sluta oss mer inåt, vända Europasamarbetet ryggen och ställa upp på att fördjupa det när det behövs.

Och om vi ska vara uppriktiga, herr talman, ser övriga Norden inte heller på Sverige enbart med beundran och bultande hjärta. Tilltron till att Sverige alltid finns där för övriga Norden är av historiska skäl inte lika stark bland våra nordiska grannar. Vi börjar nu bygga upp förtroendet igen genom inte minst Natomedlemskapet och upprustningen av vårt försvar.

Var det här, Aron Emilsson, ett solospel från en partikollega? Han var ändå ordförande i utskottet vid den tidpunkten. Hur ser Aron Emilsson på detta?

Anf. 54 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Norden och NB8-kretsen, även Polen, Storbritannien med flera, är vår främsta och viktigaste utrikespolitiska prioritering från Sve-

rigedemokraternas sida. Den prioriteringen delar vi i hög utsträckning med regeringen, vilket utrikesministern framförde i utrikesdeklarationen.

Därför ser jag, precis som Fredrik Malm, inte något motsatsförhållande. Mattias Karlsson var också tydlig i intervjun i Svenska Dagbladet att det inte handlar om att lämna EU eller Nato utan att det handlar om att stärka den nordiska pelaren. Jag ser det som att det finns oerhört mycket mer att göra i det nordiska samarbetet. Vi är inte klara. De största bedriftena gjordes under åren före och efter Nordiska rådets bildande 1952. Det var passfrihet, rivande av gränshinder och ökad intern rörlighet inom Norden.

Det finns oerhört mycket mer att göra på försvars- och säkerhetsområdet när det kommer till det militära ramverket eller fördjupningen av Norddefco – även inom Nato. Det har vi hört många tala om. Vi har hört Jan-Erik Enestam och Claes Westberg. Det finns mer att göra enligt Stoltenbergbergrapporten. Det finns mängder av åtgärder vi skulle kunna vidta för att stärka den nordiska dimensionen även inom Nato som försvarsallians. Jag ser inget motsatsförhållande i detta – precis tvärtom – nu när Sverige ska ta ansvar för den framskjutna närvaron i Finland inom Natosamarbetet, med trupper i Lettland och så vidare.

Det finns mer att göra, och det finns också ett antal exempel inom Nato på goda regionala samarbeten. Nato har inget förbud mot detta, och det finns inga juridiska hinder mot att stärka regionala samarbeten inom försvarsalliansen. Tvärtom! I många fall finns det till och med önskemål om det. Man har i Nato uttryckt att när ett samlat Norden nu är en del av Nato ska mer göras tillsammans för att stärka förmågan i Nordkalotten och i Östersjöområdet. Det vore oerhört positivt om vi kunde fördjupa och förstärka det nordiska försvars- och säkerhetssamarbetet.

Anf. 55 FREDRIK MALM (L) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna vill mycket riktigt inte lämna Europasamarbetet. Den modereringen från Sverigedemokraterna välkomnar jag verkligen.

Men, herr talman, vad är det då man vill? Alla de processer och det fördjupade samarbete på det försvars- och säkerhetspolitiska området som Aron Emilsson nämner är pågående processer. Men samtidigt fördjupas också Europasamarbetet. Det är också en pågående process. Efter migrationskrisen fick vi ett asylpaket. Klimatkrisen har lett till olika klimatpaket. Och den finansiella krisen ledde till att vi fick en stabilitetspakt i Europa, en bankunion och mycket annat. Varje kris leder till att Europasamarbetet fördjupas.

Är det så att Sverigedemokraterna bara vill döpa om Nordiska rådet? Är det det som är den nordiska unionen? Vi hade en gång en union med Norge, men de ville inte vara med där. Innan dess hade vi Kalmarunionen, som ledde till blodbad. Vi tog oss ur det, och det är därför Sverige finns som nationalstat i dag. Det kan vara bra att klargöra vad Sverigedemokraterna menar med detta.

Anf. 56 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Norden är en av världens mest integrerade regioner. Vi delar språk, vi delar samhällssystem, vi delar kultur och vi delar historia. Vi är integrerade på enormt många punkter och har de lägsta tröskeeffek-

terna, skulle jag ändå vilja säga, för att integrera oss mer på de områden där vi inte är det i dag.

Det finns mängder av saker vi skulle kunna göra. De nordiska länderna som också är EU-medlemmar skulle till exempel kunna bli mycket bättre på att koordinera implementeringen av EU-direktiv. Det finns en rad exempel på att vi inte har koordinerat oss utan har implementerat EU-direktiv helt olika. Då har vi inte stärkt den nordiska pelaren utan snarare talat olika språk inom EU. Det tycker jag är negativt.

Vi skulle behöva riva betydligt fler gränshinder, dela mer gemensam underrättelse, stärka den gemensamma operativa planeringen och skapa mer av faktisk interoperabilitet mellan våra nordiska länder på de områden, inte minst försvars- och säkerhetsmässigt, där vi inte har det i dag. Men det är säkert en egen debatt.

Anf. 57 HÅKAN SVENNELING (V):

Herr talman! Mycket har hänt med Donald Trump som USA:s president sedan vi hade denna debatt för ett år sedan. Och det är lång tid kvar på hans mandatperiod. Tre år till ska vi genomleva.

Jag brukar kalla denna tid som vi nu lever i för imperialisternas återkomst. Det låter lite som hämtat ur *Star Wars*. Carl Bildt, och även Aron Emilsson, har kallat denna tid för den stora oredans tid. Men då tycker jag att man missar intentionerna hos ledarna för flera stater. Vad de faktiskt vill är att utöka sina respektive territorium genom imperialism, genom hot om våld och genom faktiskt våld – oavsett om vi pratar om Ukraina, Taiwan eller Grönland. Det är dock inte bara de tre stormakterna som står för en imperialistisk ideologi. Ledare i länder som Israel, Syrien och Turkiet visar samma sorts maktambitioner.

Är Donald Trump imperialist? Definitivt. Hans mål att ta Grönland ligger fast. Det är tydligt att han vill skriva in sig i historieböckerna som en av USA:s presidenter som har utökat USA:s territorium.

Är Donald Trump fascist? Absolut. Det statligt sanktionerade våldet från ICE i Minneapolis är ett tydligt exempel på det. Två människors liv togs utan något som helst ansvarsutkrävande. I stället har höga statstjänstemän ägnat sig åt smutskastning av de mördade, Renee Good och Alex Jeffrey Pretti.

Är Donald Trump miljardärernas man? Helt klart. Med hans presidentskap har den ekonomiska eliten i världen fått en enkel ingång till makt och inflytande. Så länge du håller dig på god fot med presidenten är dina ekonomiska intressen säkrade.

Sverige har tidigare lagt om sin säkerhetspolitiska linje i fråga om Kina. Från att glatt ha trott att ökad handel med Kina också skulle innebära demokrati och respekt för mänskliga rättigheter har Kina de senaste åren snarare setts utifrån vilket säkerhetspolitiskt hot det utgör, särskilt mot sina grannländer.

Samma sak har skett när det gäller Ryssland. Även om det länge har funnits en svensk misstänksamhet mot ryssen har 90-talets optimism om att ekonomiska reformer skulle leda till demokrati grusats. Putins starka grepp om makten i Kreml är tydlig.

Efter den fullskaliga attacken på Ukraina för fyra år sedan samlade regeringen ihop riksdagens partier och kom överens om en ny säkerhetspolitisk analys, framför allt om Ryssland. Nu behöver vi göra samma sak när

det gäller USA. Sannolikheten är stor att nästa ledare i Peking kommer från kommunistpartiet och att nästa ledare i Moskva är hämtad ur Putins högernationalistiska krets. På samma sätt är sannolikheten stor att nästa republikanska presidentkandidat har Maga intatuerat på sitt bröst.

Det finns ett vägval nu. Antingen fortsätter vi med låt-gå-mentaliteten och hoppas att allt ska bli bättre igen – då pratar regeringen vidare om en transatlantisk länk och att det går att lita på USA – eller så tar vi ord från gamla högermän som Bildt och Hökmark på allvar och definierar om Sveriges relation till USA.

Detta handlar inte om vänster eller höger. Det handlar om hur vi läser och analyserar det faktiska nuläget. Det är därför bra att regeringen har gett Försvarsberedningen i uppdrag att uppdatera den tidigare säkerhetspolitiska redogörelsen från 2024. Den behöver fokusera på USA.

Herr talman! Ett tydligt första sådant steg som Sverige kan ta är att säga upp DCA-avtalet med USA. Vi kan inte ha amerikanska soldater på 17 platser över Sverige samtidigt som USA hotar vårt grannland Danmark och Grönland. När Donald Trump nu bryter så tydligt mot internationell rätt utgör han också ett hot mot vår säkerhet.

Herr talman! Vi ser nu historiskt höga nivåer av konflikter globalt. Antalet konflikter har fördubblats sedan 2010. I en skakig omvärld behövs verktyg för fred. När antalet konflikter ökar behöver Sverige vara en röst och en aktiv aktör för att verka för fred.

Sedan 1990-talet har Norge varit involverat i freds- och konflikt diplomati i över 40 olika länder genom att både leda och delta i olika fredsprocesser. Insikten om engagemangets värde och behovet av att systematisera och professionalisera medlingsarbetet resulterade i att det norska utrikesdepartementet år 2003 inrättade en särskild sektion för fred och försoning. Efter det, 2008, inrättades även en särskild fristående stiftelse, Noref, för att kunna bidra till och understödja arbetet för fredsdiplomati.

Vad kostar då fred? Med tanke på vilka resurser som läggs på militär upprustning skulle man kunna tro att de ekonomiska kostnaderna för att skapa fred är enorma. Men med enbart 0,68 procent av norska UD:s budget lyckas den särskilda sektionen för fred och försoning jobba på.

Och den norska medlingen har gett goda resultat. Arbetet har lett till fred i Nepal, där fredsavtal slöts för 20 år sedan, och det har till stora delar följts och implementerats. Det har lett till fred i Colombia. För tio år sedan fick den långvariga konflikten till slut ett slut. Det har lett till fred i Filipinerna genom inrättandet av det självstyrande området Mindanao. År 2025 beräknas 26 000 av totalt 40 000 tidigare kombattanter ha demobiliserats.

Sverige skulle likt Norge kunna vara en aktör för fred. I en tid när konflikterna och krigen ökar måste vi, tillsammans med andra stater, utgöra en motkraft för fred. Men då måste vi kämpa för att uppnå FN:s mål om ingen hunger, om ingen fattigdom, om jämställdhet och om att bekämpa klimatförändringen. Då kan vi inte glömma bort krig och konflikter, till exempel på den afrikanska kontinenten. Vi kan för den delen inte skapa en tilltro till massförstörelsevapnet kärnvapen, som alltid drabbar civila offer.

I den här deklARATIONEN nämns inte diplomati. Vi måste sätta fred, säkerhet och nedrustning i främsta rummet för vår utrikespolitik. Vi kan inte låta det bli imperialisternas återkomst. Det ska bli fredens återkomst.

Samtidigt ser vi runt om i världen att människor gör motstånd mot imperialisternas ambitioner. I Iran har folket ännu en gång rest sig i protest mot mullornas regim. En fruktansvärd massaker blev svaret från regimen. Men tecknen är tydliga: En dag kommer regimen i Iran att falla.

I Syrien visar kurderna och andra folkgrupper, den tydliga mosaik av folkgrupper som Syrien består av, motstånd. I Turkiet har den kurdiska frågan äntligen kommit högst upp på dagordningen, och den parlamentariska kommitténs arbete ger hopp om försoning, frisläppande och framtid.

I Palestina fortsätter det palestinska folkets kamp mot århundranden av imperialism med många beslut som fattats över deras huvuden. Samtidigt har det senaste året varit viktigt, då stat efter stat nu erkänner Palestina som stat.

I Europa ser vi hur folken i Belarus och Georgien gör motstånd mot sina makthavare när de sätter sig i Putins knä. Den ryska desinformationens flödar in i Moldavien, men en folklig majoritet väljer tydligt Europa. Den ukrainska motståndskraften fortsätter att imponera. Rysslands invasion har totalt misslyckats, och ukrainarna fortsätter varje dag att kämpa för sin frihet.

Samtidigt som vi ser dessa motståndskämpar är vi många som frågar oss varför Sverige inte ställer upp för dem som söker sig hit för skydd undan dessa imperialisters våld och förtryck. Att denna riksdag ägnar sig åt att utvisa tonåringar är för mig inte något annat än en skam som vi omedelbart måste upphöra med.

(Applåder)

Anf. 58 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Jag lyssnade på Håkan Svenneling för att höra hur han ser på lösningar när det gäller vår säkerhet och de utmaningar som vi står inför. På hemsidan kan man läsa mycket om både kapitalet och allt möjligt annat. Det är den vanliga retoriken, som man vill ta fajt med. Min fråga gäller EU. EU-fördrag ska bekämpas och så vidare, sägs det, men EU behövs. EU är just nu tillsammans med Nato den viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska arenan. Hur Vänsterpartiet ser på EU och dess roll i att bygga ett europeiskt ben i Nato när det gäller försvar och säkerhet var en helt frånvarande fråga i Håkan Svnnelings inlägg. Jag skulle vilja höra, herr talman, hur Håkan Svenneling ser på EU.

Anf. 59 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! För det första tycker jag att Kerstin Lundgren missar den viktigaste säkerhetspolitiska arena vi har för att skapa global säkerhet, nämligen FN. Det stora problemet med den här regeringens politik är att man så tydligt har flyttat sig bort från FN och dess ansvarsutkrävande. I stället fokuserar man på andra.

För det andra tycker jag att Kerstin Lundgren går en farlig väg när hon blandar ihop EU och Nato. Visst är det så att båda institutionerna har sitt säte i Bryssel en liten bit ifrån varandra och att det finns tjänster som delas. Men EU är EU och Nato är Nato. Klarar vi inte av att hålla isär de två i den svenska debatten tror jag att det är väldigt farligt.

Mycket av det som jag varnade för inför det svenska Natomedlemskapet har skett, och många av de förändringar av ståndpunkterna som har gjorts från och med förra året är sådana som jag har pekat på och efterfrågat. Vi kan inte förlita oss på USA. Vi måste ha ett starkt eget försvar. Vi måste samarbeta med andra likasinnade demokratier i vårt närområde. Vi måste vara för en regionalisering av Nato, så att vi själva får bestämma över vårt närområde tillsammans med våra grannländer; vi vill inte ha andra länder som är där och styr och bestämmer.

Jag tror absolut att EU kan fylla en roll för vår säkerhet vid sidan av Nato. Vi har också från Vänsterpartiets sida varit för ett antal av de kompletterande initiativen från EU:s sida. Men EU saknar helt generaler och militära strukturer. Jag tror att det är väldigt farligt att tro att vi inom EU kan bygga en europeisk armé som sedan ska täcka upp för USA. Jag tror på ett stärkt svenskt försvar, där alla försvarsdelar finns i Sverige och vi inte litar på någon annan. Jag tycker inte att vi ska förlita oss på ett kärnvapenparaply, oavsett om det är amerikanskt, franskt eller brittiskt.

Anf. 60 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Det var spännande att höra det sista i Håkan Svennelings replik. Är det så att Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna nu kommer att gå fram med ett gemensamt krav på svenska kärnvapen? Man förlitar sig ju inte på det amerikanska kärnvapenparaplyet och inte heller på den diskussion som förs från Frankrikes sida och som också Storbritannien och andra är intresserade av att delta i.

Herr talman! Jag hörde Håkan Svenneling säga att man egentligen inte ska lita på någon. Men säkerhet bygger vi ju tillsammans med likasinnade, och i EU har vi likasinnade. Vi har också strukturer, och det är viktigt. Vi kunde i går, tror jag, se att Kanada anslutit sig till Safe, som är en del av en resurs som ska bygga starkare militär förmåga. Det handlar inte om en EU-armé. Det handlar om att bygga förmåga.

Anf. 61 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Jag börjar faktiskt förstå varför Centerpartiet är så totalt vilset i svensk politik. Man tror alltså att Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet ska lägga fram förslag tillsammans. Det här är verkligen det stora hot som man måste lyfta fram på varje partimöte.

Vi är från Vänsterpartiets sida väldigt tydliga med att vi är emot kärnvapen oavsett vilken nationalitet de har och att man måste jobba för kärnvapenedrustning. Det är också därför vi lägger fram ett förslag om att Sverige ska jobba med fredsdiplomati mycket tydligare än vad den här regeringen gör.

Man ska komma ihåg att Kanada inte är med i EU. Det är jättebra att Kanada får vara med i Safe-instrumentet, men geografiskt ligger landet i Nordamerika. I EU finns däremot en trojansk häst som heter Ungern. Ungern står otroligt nära Vladimir Putin. Man besöker Moskva när man har ordförandeskapet i EU och motarbetar konsekvent alla typer av försök att få Ukraina närmare EU. Det gör att jag inte tycker att vi i det här läget ska förlita oss på EU i den utsträckning som Kerstin Lundgren gör.

Anf. 62 MAGNUS BERNTSSON (KD) replik:

Herr talman! Ledamoten Håkan Svenneling, som talade mycket om fred i sitt inlägg, har varit med och föreslagit Francesca Albanese till Nobels fredspris. Men de senaste dagarna har flera länder, däribland Frankrike, Tyskland och Italien, offentligt krävt hennes avgång som särskild rapportör för mänskliga rättigheter i de palestinska områdena med hänsyn till hennes senaste uttalande vid ett al-Jazira-forum i Doha.

Kritiken bottnar i att hon sa: Vi som inte kontrollerar stora mängder kapital, algoritmer och vapen ser nu att vi som mänsklighet har en gemensam fiende. Hon fortsatte med: Västvärldens stöd till Israel bidrar till en sådan situation. Hon tillskrev med andra ord Israel en roll som mänsklighetens "common enemy".

En särskild FN-rapportör förväntas vara saklig, opartisk och korrekt i sina formuleringar. När man uppfattas som partisk påverkar det faktiskt förtroendet för hela FN.

Min fråga till Håkan Svenneling är därför: Står du kvar vid din nominering av Francesca Albanese till Nobels fredspris, trots hennes senaste uttalande med antydningar om att Israel är världens gemensamma fiende?

Anf. 63 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Rent formellt tror jag faktiskt att jag missade att skicka in nomineringen före den 31 januari, men det är helt riktigt att jag har uttalat att jag tycker att hon borde få Nobels fredspris. Det tycker jag är rimligt. Francesca Albanese har nämligen stått upp för folkrätten i en tid då brotten mot folkrätten varit fler och större än på mycket länge.

Vi har bevittnat ett folkmord i Gaza som omvärlden har gjort alldeles för lite för att stoppa. Jag menar att just det stöd som omvärlden gav till Israel efter den fruktansvärda attacken av Hamas den 7 oktober ledde till att Israel fick grönt ljus att genomföra de attacker som har lett fram till det folkmordet.

Francesca Albanese har släppt flera viktiga rapporter om de konstaterade brott som Israel nu står åtalat för i Internationella domstolen. Hon har också till exempel rapporterat om andra staters stöd till Israel och företags olika typer av stöd. Volvo och Alfa Laval är företag som omnämns. Man kan se att produkter från de här svenska företagen använts både vid ockupationen av Västbanken och i Gaza för att till exempel riva byggnader.

Det här är någonting som vi måste ta på allvar, och det tycker jag inte att vi har gjort i tillräcklig utsträckning. Däremot är det definitivt så att jag inte håller med om svartmålandet när man talar om en gemensam fiende mot världen. Jag kan inte stå bakom alla hennes uttalanden.

Det är också väldigt viktigt att man klarar av att hålla en rågång så att man inte glider över i antisemitiska uttalanden och menar på att det på något sätt är det judiska folkets fel.

Jag är ofta väldigt noggrann med att påpeka att det är den israeliska regeringen, som just nu är en högernationalistisk regering under Netanyahu-ledning, som vi behöver vara kritiska mot. Netanyahu själv och flera av hans ministrar och tidigare ministrar är efterlysta av ICC, Internationella brottmålsdomstolen, för dessa folkrättsbrott.

Anf. 64 MAGNUS BERNTSSON (KD) replik:

Herr talman! Jag uppfattar det som att ledamoten tycker att man kan säga saker som att Israel är världens gemensamma fiende och ändå bli nominerad till Nobels fredspris, om man kommer ihåg att lämna in förslaget.

Låt mig påminna om att kritiken mot Albanese inte började nu. Den fanns långt innan ledamoten föreslog att nominera henne till Nobels fredspris. Hon har gjort uttalanden som verkligen har väckt avsmak. Hon har talat om att USA skulle vara underordnat den judiska lobbyen. Det är ett uttryck som ligger obehagligt nära klassiska antisemitiska konspirations-teorier. Hon har ifrågasatt motiven bakom angreppen den 7 oktober.

Därför kvarstår min fråga. Anser Håkan Svenneling att dessa uttalanden är förenliga med den moraliska auktoritet och det omdöme som bör präglade en mottagare av Nobels fredspris? Är det detta som menas med det som ledamoten definierade som "fredens återkomst"?

Anf. 65 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är upp till Nobelkommittén att bestämma vem som ska få Nobels fredspris. Det går lite sisådär för dem en del år.

Det senaste året valde man en venezuelansk oppositionspolitiker, som jag absolut ser ett förtryck mot. Men hon själv tar väldigt lite ansvar för det venezuelanska folket och har snarare stöttat de folkrättsbrott som Trump har begått i Venezuela.

Nobelkommittén får väl ta sig en funderare på vem de ska utse. Jag har tidigare föreslagit att Greta Thunberg är en person som borde få Nobels fredspris.

Jag tycker absolut att man kan rikta kritik mot uttalandena. Albanese måste verkligen vara tydlig i rågången så att man inte hamnar i antisemitiska troper.

Samtidigt tror jag att man ska ha klart för sig att alla som har haft det jobb som Albanese har alltid har fått otroligt mycket kritik riktad mot sig. Jag träffade en föregångare till henne när han nyligen fick Palmepriset här i Stockholm.

Det visar på att det är väldigt svårt att tala klarspråk om Israel utan att mötas av ett massivt motstånd och kritik från den israeliska sidan.

Anf. 66 FREDRIK MALM (L) replik:

Herr talman! Håkan Svenneling, många andra och faktiskt även jag själv argumenterar för att vi i Europa inte får vara för beroende av länder som USA och Kina. Då är det ju kanon att Europeiska unionen efter 26 år av förhandlande nu för bara några veckor sedan kunde klubba frihandelsavtalet med Mercosur.

Det skulle innebära att vi öppnar en marknad med 700 miljoner konsumenter och skapar världens största frihandelszon. Det kommer samtidigt som Trump gör anspråk på Grönland, samtidigt som Ukrainakriget rasar och samtidigt som vi ser Kinas destruktiva agerande.

Vad händer då? Jo, då kommer Håkan Svennelings vänsterpartister och miljöpartister från Sverige tillsammans med lantbrukslobbyintressen i Frankrike och Polen, tillsammans med högerextremister och vänsterextremister, Putinlojalister och lite allsköns skrot och korn i Europaparlamentet och lägger krokben för alltihop. Man skickar det vidare till EU-domstolen i två år. Man tycker att det är friskt och framåt, men det är rakt in i väggen.

Det innebär att EU och europeiska företag nu kommer att gå miste om ungefär 4 ½ miljard euro varje månad enbart i potentiellt uteblivna tullkostnader i och med att vi får tullfri export. Det är ett jätteproblem för Brasilien, Argentina, Paraguay, Uruguay och Sydamerika som går miste om jobb och tillväxt. Dessutom spelar man nu bort möjligheten att skapa ett mer oberoende Europa gentemot de andra stormakterna, som agerar för en annan världsordning.

Jag måste fråga: Hur tänkte Vänsterpartiet här?

Anf. 67 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Fredrik Malm! Jag är glad över att jag får den i och med att utrikesministern undrade samma sak, men jag hade ingen direkt tid att svara då. Nu får vi den tiden.

EU:s beroende av USA måste verkligen minska. Det gäller inte minst i ljuset av Donald Trumps mycket skadliga handelspolitik med tullar. Man behöver skapa nya handelsmönster globalt. Handelsavtalet med Mercosur har både brister och risker som vi måste se.

Det finns risk för ökad avskogning och bristande arbetsrätt till följd av avtalet. Det finns en oro som inte är helt obefogad. Det behövs skrivningar om livsmedelssäkerhet och djurskydd, som avtalet inkluderar, inklusive Parisavtalet.

Vi menar att givet det ökade oberoendet från USA väger fördelarna med att ingå avtalet tyngre. Vi är alltså för Mercosuravtalet. Vi har tidigare varit kritiska mot avtal som innehållit en investeringsklausul som innebär att företag kan överpröva demokratiska beslut. Men avtalet innehåller inte en sådan överprövningsmöjlighet. Det är ett av skälen till att vi är för avtalet.

Fredrik Malm syftar på den omröstning som hölls i Europaparlamentet den 21 januari i år. Vänsterpartiet röstade då för att processen ska gå rätt till. EU ska inte runda Europaparlamentet, och man ska respektera EU:s miljöregler när det gäller avtalet för att det ska kunna träda i kraft. Det är viktiga delar för att avtalet ska bli så bra som möjligt. När det blir en omröstning om själva Mercosuravtalet kommer vi att rösta ja till det.

Det är också viktigt att komma ihåg att det fanns ledamöter från alla partigrupper som röstade för den rättsliga prövningen. I en tid när världen skakar lite extra mycket och människor inte följer de regler som man har satt upp tror jag faktiskt att det är extra viktigt att just EU står stabilt och följer de regler som vi har satt upp.

Anf. 68 FREDRIK MALM (L) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet är för Mercosuravtalet, säger Håkan Svenneling. Men när man röstade om det för några veckor sedan röstade ni emot. Ni har skickat det till EU-domstolen, vilket kommer att förlänga ikraftträdandet med upp till två år. Vi röstar för när det kommer tillbaka, säger Håkan Svenneling.

Herr talman! Vänsterpartiet anser alltså att frihandelsavtalet verkar vara för stort och komma för tidigt för Vänsterpartiet. Det räcker inte med att man har tröskat det mellan europeiska medlemsstater, EU-kommissionen, parlament, förhandlare och de sydamerikanska länderna i 26 års tid. Det räcker inte för Vänsterpartiet. Man måste verkligen sabotera processen och skicka ärendet till EU-domstolen i ytterligare två år.

Frågan till Håkan Svenneling kvarstår. Varför är det argentinska entreprenörer och djuruppfödare i Uruguay som ska betala för Vänsterpartiets antifrihandelslinje i EU? Det är hål i huvudet. Detta kommer att kosta Europa tiotals miljarder euro.

Prot. 2025/26:73
18 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 69 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Europaparlamentet röstade i en procedurfråga om hur avtalet ska behandlas inom ramen för Europaparlamentet, inte om själva avtalet. Man valde att gå den rättsligt korrekta vägen via EU-domstolen. Det är vad som nu kommer att ske.

Jag tror att högern är lite förvirrad i vad Vänsterpartiet tycker här. Eftersom vi helt plötsligt är för ett frihandelsavtal har ni tappat bort er. Då drar man till med att vi skulle vara antifrihandel för att vi i en procedurfråga tillsammans med liberala ledamöter och högerledamöter från en massa länder röstar för att EU ska följa sina rättsliga regler.

Vi ska inte underminera de miljöregler som vi har satt upp i EU genom att bakvägen försämma dem genom avtalet. Här är det viktigt att vi håller på skyddet för svenska konsumenter och svenska producenter och inte spelar bort det genom att trycka igenom saker för snabbt.

Vi ser hur det går i migrationsfrågan när ni trycker igenom saker för snabbt utan att titta och lyssna på myndigheterna. Här har vi samma grej. Låt oss ta den tid vi behöver, men låt oss få Mercosuravtalet på plats en dag.

Anf. 70 KERSTIN LUNGGREN (C):

Herr talman! Rysslands brutala aggressionskrig mot Ukraina går in på sitt femte år men startades för tolv år sedan i Krim, Donetsk och Luhansk. Idén bakom detta är den neoimperialism Putin har utvecklat efter sitt återtagande av presidentmakten 2011. Kreml anser sig ha historisk rätt att ta länder man ser som sina, oberoende av erkända territoriella gränser.

Det är inte första gången detta händer i historien. Men utifrån lärdomarna av andra världskriget enades länder då om en annan ordning, kodifierad i FN-stadgan, som har tjänat oss och världen väl sedan dess. Den multilaterala ordning som har format efterkrigstiden är stadd i förändring. På vilket sätt det sker avgörs av Sveriges vilja och förmåga att samverka och utnyttja sin röst, men även av de stora kärnvapenmakternas vilja att forma sin ordning utifrån sina olika och ibland samverkande intressen.

Ryssland vill se en multipolär ordning där landet intar sin plats. Angreppskriget på Ukraina är en rysk satsning för att uppnå detta. Ryssland vill återskapa sig som stormakt, och ukrainarna får nu betala det yttersta priset. De offerar sig för sitt lands överlevnad, för sin frihet, för sin rätt att välja framtid och för oss. Vi måste inse att vi i Sverige och våra partner kan stå näst i tur.

Den ordning som råder kräver att vi skyndsamt rustar oss ekonomiskt, militärt och mänskligt. Sveriges militära förmåga måste snabbt stärkas och femprocentsmålet uppnås så fort som möjligt. Styrkan i våra samlade förmågor och vår uthållighet avgör om dessa medlemskap är tillräckligt starka för att skapa nödvändig avskräckning och skydd för våra värden och för vår självständighet och frihet.

Denna mandatperiod har Sverige fokuserat på att stödja Ukraina, och det har varit nödvändigt om än senfärdigt, räddhåget och för lite. Sverige

måste fortsatt och snabbt säkra ett hållbart stöd till Ukraina. Det gäller socialt, ekonomiskt och militärt, och det gäller EU-medlemskap.

Centerpartiet har krävt och kräver att Sverige ger 1 procent av bni till Ukraina och att vi skapar en Ukrainafond utanför budgeten. Så ger vi långsiktighet och trovärdighet för stödet. Långsiktighet och förutsägbarhet ska vara ett kännetecken för vårt Sverige. Ukraina ska inte, av någon makt, tvingas till ohållbara uppgörelser. Priset för sådana kommer vi i slutändan alla att få betala.

Vi lever i orostider. Vi måste vara redo att ompröva gamla sanningar, men inte våra värden. Vi ska aktivt välja de liberala värden som har format vårt land: demokrati, en välfärd som fungerar i hela landet och som ger framtidstro, vår yttrande- och pressfrihet, vår öppenhet och medmänsklighet och ett väl fungerande och oberoende rättssystem. Sveriges väg ska inte vara autokraternas. Vi ska varken försöka härma dessa ledares politiska retorik eller deras agenda.

Centerpartiet väljer samverka med likasinnade länder i Norden, Baltikum och EU för att tillsammans med till exempel Kanada strategiskt och proaktivt hävda och stärka tilltron till de värden som nu hotas här hemma och globalt.

Vi måste inse att den gamla världsordningen är borta och söka samla starkt stöd för att hävda de grundläggande principerna och reformera institutionerna. Vi måste säkra att makt inte går före rätt vare sig i Ukraina, på Grönland, i Arktis eller någon annanstans. För att klara utmaningarna krävs ett starkare europeiskt samarbete.

Sveriges röst ska vara tydlig och respektfull och ska gå att lita på. Sverige ska vara ett land som inte tystnar när människors rättigheter och frihet förtrycks, oavsett om det sker i Kina, Iran, Belarus, Ryssland, Georgien eller Turkiet. Oberoende av land ska Sverige stödja människor som kämpar för sin och sitt lands frihet eller mot terrorism – oavsett om det gäller Ukrainas krig för sin frihet, iraniernas kamp för frihet från mullornas brutala övergrepp, demokratikämpar i Hongkong eller palestiniernas rättigheter och självständighet. Sverige ska stödja den internationella rätten, stödja ansvarsutkrävande samt följa domstolarnas beslut.

Att regeringen nu sätter återvandring och egenintresse som svenskt intresse devalverar den mjuka makt Sverige har haft i många länder och i det multilaterala systemet som ett exempel för andra. Sverige liknar alltmer andra länder med en egen agenda. Sverige blir ännu en röst med villkorat bistånd – ett transaktionellt land. I stället för att investera i utveckling och globala mål gäller återvandring och humanitär nödhjälp.

Anna Lasses kommer senare att fördjupa Centerpartiets syn på utvecklingsbiståndet, där vi väljer att hävda ett bistånd som ska upp till 1 procent av bni utan att minska biståndet till Ukraina, som vi säkrar i den Ukrainafond vi föreslår.

Herr talman! EU är vår viktigaste utrikespolitiska arena, som för att stärkas behöver övergå till majoritetsbeslut i fler frågor och öka konkurrenskraften och förmågan att försvara EU och Europa inom europeiska Nato.

Den transatlantiska länken är alljämt viktig men försvagad till följd av den nuvarande USA-administrationens ageranden. Det handlar även om värderingar som torgförs globalt och gentemot EU och om landanspråk riktade mot Natoallierade. Med den tydliga intressesfärspolitik USA nu

uttalat hotar man både Danmark och Grönland. USA blir i dag en stark röst för alla autokrater som vill se en ordning med stormakters intressesfärer och en multipolär värld där självständiga länder ska underordna sig.

Här är det återigen viktigt att Sverige kliver fram och tillsammans med likasinnade bygger allianser för att stärka rösterna för en ordning byggd på multilaterala regler, på självständighet och på valfrihet. Att värna den grund som EU formats på är ett tydligt svenskt intresse när det gäller att värna Sverige, vår demokrati och vår frihet.

I den tid av oordning som råder måste Sverige stå upp för viktiga normer och överenskommelser. Vi måste stå upp för ett reformerat FN, för grundläggande konventioner men även för till exempel NPT och Parisöverenskommelsen.

Klimatet är en överlevnadsfråga för mänskligheten, och vi får inte blunda eller skjuta över vårt ansvar till våra barn och barnbarn. De kommer att få bära stora kostnader för att vi alltför länge har blundat för fakta. Världen har för första gången upplevt en treårsperiod där medeltemperaturen i genomsnitt överskridit 1,5 grader över förindustriell nivå. Koldioxidhalterna nådde nya rekordnivåer år 2025. Vi ser hur extremväder slår hårt mot oss alla. Översvämningar, stormar och brutala värmeböljor slår mot både människor och livsmedelsförsörjning och mot ekonomin nationellt och globalt.

En framtidsinriktad klimatagenda för Sverige, EU och världen är ett centralt svenskt intresse. Utsläppen måste ned, och Sveriges och EU:s tillväxt måste gå upp. Den gröna omställningen är en injektion till ny hållbar teknik, fler jobb, stärkt ekonomi och strategisk autonomi och, herr talman, till starkt säkerhet.

(Applåder)

Anf. 71 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Tack, Kerstin Lundgren, för anförandet!

Jag lyssnade med intresse eftersom både Kerstin Lundgren nu och Morgan Johansson i ett tidigare anförande nämnde Kina. De gör båda anspråk på att samarbeta vid ett eventuellt regeringsskifte efter valet, men jag hör väldigt olika tongångar i frågan om Kina och Kinas stöd till Ryssland.

Jag hörde Socialdemokraterna lovorda handelsrelationen med Kina och nämna att vi kanske inte ska handla med vissa varor och tjänster och att samma policy som tidigare i stort sett ska gälla – detta trots Kinas stöd till den ryska krigsekonomin och trots att våra säkerhetsmyndigheter pekar ut Kina som ett av våra stora konstaterade säkerhetshot.

Mina frågor är därför: Är Centerpartiet överens med Socialdemokraterna om något slags låt-gå-politik à la 90-talet, eller vill man något annorlunda? Och vad är i så fall det?

Kerstin Lundgren talade tidigare om stödet för Taiwan när det gäller det kinesiska hotet. Är man beredd att verka för västlig påtryckning och sanktioner mot de kinesiska sektorer som göder den ryska krigsekonomin? Och är man i så fall överens med Socialdemokraterna om att någonting behöver göras annorlunda i förhållande till i dag?

Vi får väldigt olika besked i relation till vad som just nu är det dimensionerande säkerhetshotet mot den globala maktordningen, det vill säga Kina.

Anf. 72 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Jag skulle kunna ta upp en spegel och fråga Aron Emilsson om han är överens med regeringen om sin Kinapolitik. Är det någonting vi har sett är det att regeringen betonar handelspolitiken som viktig. Utrikesministern besökte ju Kina men har under fyra år inte gjort någonting när det gäller Taiwanfrågan. Vi har varit överens om den här i kamraren och haft en majoritet för att stärka den svenska närvaron och uppgradera relationen med Taiwan. Det är viktigt i det här läget.

Vi vet att Taiwan upplever ett hot. Det händer kanske redan i år, men 2027 har annars pekats ut som det år Kina förbereder sig på att angripa och ta över Taiwan. Där måste vi i tid agera och reagera tillsammans med likasinnade, stärka stödet och stoppa alla sådana planer från Kina.

Sedan är det naturligtvis så att Kina är ett stort land, och vi kommer oavsett regering att ha handel med Kina. Men det är centralt att inte gå vidare och göra så som vi har gjort tidigare, utan att vi ser säkerhetsriskerna. Vi har varit tydliga när det gäller kinesiska investeringar i Sverige på strategiska områden. Det är oerhört viktigt att se detta. Det handlar till exempel om export av produkter med dubbla användningsområden. Det gäller att säkra att det inte skapas en lucka för ryska behov där man skickar igenom produkter från svensk sida som sedan återfinns i vapen utvecklade i Ryssland.

Det finns många sätt att försöka agera, men vi diskuterar inte det med Socialdemokraterna. Vi går till val som självständigt parti, men det gör möjligen inte Sverigedemokraterna.

Anf. 73 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Ja, är det något vi gör är det väl att gå till val som självständigt parti. Jag kan bara notera att jag inte håller med Kerstin Lundgren när hon beskriver vad regeringen har gjort.

Det är mycket riktigt så att Sverigedemokraterna gärna hade velat gå längre i det strategiska skyddet, vår motståndskraft och vår resiliens gentemot Kina och framför allt också gå efter ökad västlig samling för att sanktionera och utöva påtryckningar kring de sektorer som allra värst göder den ryska krigsekonomin. Det handlar om bank- och finanssektorn. Det handlar även om andra sektorer. Man har faktiskt översköljt Ryssland med komponenter med dubbla användningsområden och liknande som kan användas i krigföringen mot Ukraina. Vi anser att man borde gå längre. Men det handlar också om att samla stöd för det.

Jag tyckte att utrikesministern var tydlig med att det sker en ompositionering i förhållande till Kina. Man samarbetar där det gynnar svenska intressen, där vi behöver det, men distanserar sig också från de områden som är uppenbara säkerhetshot från Kina.

Det jag hör är att Centerpartiet och Socialdemokraterna inte alls verkar överens om synen på Kina, dess mjuka makt och dess hårda säkerhetsmakt och säkerhetshotet vi ser från svensk sida.

Anf. 74 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Jag företräder Centerpartiet i den här talarstolen, och vi företräder vår egen politik, inte någon förhandlad politik. Det är möjligt att Aron Emilsson företräder en med regeringen förhandlad politik och går till val på den. Men det gör inte Centerpartiet.

Jag noterar att det inte har hänt någonting när det gäller rättshjälpsavtalet, som kammaren har beslutat om. När det gäller Hongkong skulle det sägas upp. Det är ju en kvarvarande rest från en politik som handlar om ett Kina, två system. Den gäller inte i dag.

Jag frågade tidigare om ett-Kina-politiken, men fick inget tydligt svar. Jag tror att det finns en hemläxa att göra för Sverigedemokraterna vad gäller att förhandla med regeringen om den politik de vill driva gemensamt inför valet när det gäller Kina.

Anf. 75 MAGNUS BERNTSSON (KD):

Herr talman! Vi lever i en tid där auktoritära krafter flyttar fram sina positioner och där människor runt om i världen betalar ett högt pris för att stå upp för sina rättigheter. I en sådan tid måste utrikespolitiken vara tydlig. Den måste vara förankrad i värderingar men också i ansvar.

Herr talman! I helgen samlades hundratusentals människor i München för att uttrycka stöd för ett fritt Iran. De bar på bilder på dem som dödats. De ropade namn som regimen gjort allt i sin makt för att tysta. De krävde frihet, värdighet och ett slut på förtrycket. Jag fick själv möjlighet att tala vid manifestationen och uttrycka mitt partis och vårt lands stöd för alla modiga iranier som i detta nu kämpar. Jag fick också möjlighet att träffa kronprins Reza Pahlavi, som vuxit fram som de facto-ledare för den rörelse som kräver ett alternativ till den islamistiska republiken. Han talade om ett Iran som en dag kan bli fritt, sekulärt och demokratiskt – ett Iran där makten ytterst tillhör folket och där rättsstaten ersätter rädslan.

Den iranska regimen har svarat på protesterna med brutal repression. Människor har skjutits på öppen gata, och kvinnor har misshandlats för att de har vägrat underkasta sig tvång. Studenter, journalister och minoriteter har förföljts. Regimen har gjort våldsamma nedslag mot protesterna. Många människor har frihetsberövats.

Det är inte en serie isolerade övergrepp eller ett system som inte fungerar som det är tänkt; det är ett system som fungerar precis så som det är uppbyggt, ett system vars makt är beroende av tillämpning av våld och rädsla. Det islamistiska revolutionsgardets uppgift är att se till att till varje pris skydda regimen liksom att sprida revolutionen utanför landets gränser, vilket gjort Irans regim till den enskilt största bidragande faktorn till regional instabilitet och terrorism i Mellanöstern.

EU:s beslut att terrorlista Islamiska revolutionsgardet var ett viktigt och efterlängtat beslut och något som vi kristdemokrater och Sverige länge drivit. Sanktionerna behöver dock skärpas ytterligare. De som genom sina ekonomiska nätverk och familjestrukturer upprätthåller förtrycket, liksom ryska oligarkers släktingar, ska inte kunna avnjuta semester i Europa. Så länge landet bedriver ett anfällskrig ska den iranska regimens släktingar inte heller kunna göra det. Man behöver därutöver stärka stödet till civilsamhället med de åtgärder som krävs för att bidra till att säkra tillgången till internet och fri information.

Herr talman! Iran är inte en isolerad fråga. I vårt närområde är den mest avgörande konflikten i vår tid Rysslands brutala anfällskrig mot Ukraina. Hur detta krig slutar kommer att forma Europas säkerhet i generationer. Därför är stödet till Ukraina såväl en moralisk solidaritetshandling som en investering i vår säkerhet. Sverige står på Ukrainas sida, politiskt, militärt

och ekonomiskt så länge som det krävs. Det är inte bara ord, vilket Sverige har visat. Vi visar, och vi ska fortsätta att visa, handling.

Vi ska fortsätta att öka pressen på Ryssland genom sanktioner. Vi ska verka för att frysta ryska tillgångar används till Ukrainas återuppbyggnad. Vi ska stödja arbetet med att inrätta en särskild tribunal för att utkräva ansvar för de brott som Ryssland begått mot Ukrainas folk.

Sveriges medlemskap i Nato var ett historiskt steg. Vi står inte längre ensam. Vi bidrar till alliansens avskräckning och kollektiva försvar. Vi stärker säkerheten i Östersjöområdet, på Nordkalotten och i Arktis. Europa behöver ta större ansvar för sin egen säkerhet, och Sverige ska vara en aktiv och trovärdig del av det arbetet.

EU är vår viktigaste utrikespolitiska plattform. I en värld präglad av konflikt och konkurrens behöver Europa vara starkt, enat och handlingskraftigt. EU:s stöd till Ukraina är avgörande. EU:s försvarsdimension växer i betydelse, och EU:s utvidgning till Ukraina, Moldavien och länder på västra Balkan är en långsiktig och strategisk investering i fred och stabilitet.

Säkerhet handlar också om ekonomi, handel och motståndskraft. Vi behöver fördjupa samarbetet med likasinnade i Asien, Afrika och Latinamerika. Vi behöver försvara den regelbaserade handeln och minska farliga ensidiga beroenden. En stark svensk ekonomi bygger säkerhet i en osäker tid.

Vi måste också vara tydliga i vår syn på Kina. Kina är världens näst största ekonomi och spelar en central roll i den globala handeln och den teknologiska utvecklingen. Men landet har samtidigt ett auktoritärt styre som systematiskt undergräver internationella normer och friheter, vilket vi senast såg i domen gällande Jimmy Lay. Målet måste därför vara att Kina-säkra svensk och europeisk ekonomi genom att minska vårt beroende och inte lägga alla ägg i samma korg.

Ett alltför stort beroende av en aktör som använder ekonomiska investeringar som verktyg för politisk kontroll och påtryckningar medför i sig stora säkerhetsrisker. Det såg vi inte minst i Europas tidigare beroende av rysk energi. Vi behöver stärka de europeiska och transatlantiska värdekedjorna, diversifiera våra partnerskap och samtidigt försvara våra demokratiska principer från påtryckningar från Peking. Samtidigt bejakar vi förstås dialog och samarbete i linje med våra intressen och värderingar.

Herr talman! Sverige ska fortsätta att vara en stark biståndsgivare. I en svår ekonomisk tid med krig i vårt närområde har biståndsminskningarna i reella pengar stannat på några få procent. Sverige är 2026 den fjärde eller femte största biståndsgivaren i världen per capita. Den svenska biståndsstrategin för Ukraina är den största strategin någonsin.

Samtidigt fortsätter vi att bidra humanitärt där behoven är som störst, från Ukraina till Sudan och andra krisområden. Svenskt bistånd till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och till jämställdhet och global hälsa är en central del av vår utrikespolitik. Det handlar om stabilitet. Det handlar om att förebygga konflikter innan de växer sig större.

Kristdemokraterna fortsätter att driva på för att utvecklingsstödet i större andel ska kanaliseras via civilsamhällets aktörer.

Herr talman! Från Kiev till Teheran ser vi människor som riskerar allt för frihet och framtidstro. Vår uppgift är inte att ersätta deras kamp. Vår uppgift är att aldrig svika dem. Vår uppgift är också att stå upp för frihet,

för mänskliga rättigheter och för internationellt ansvarstagande. Ytterst handlar det om att värna vår fred, frihet och säkerhet.
(Applåder)

Prot. 2025/26:73
18 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 76 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Grogrunden för dagens konflikt härrör från fördrivningen av hundratusentals palestinier 1948 i det så kallade al-Nakba. Sedan följde sexdagarskriget 1967, där Israel i strid med folkrätten ockuperade Gaza, Västbanken och östra Jerusalem.

Med Osloavtalet 1993 indelades Västbanken i områden som definierats som A-, B- och C-områden med olika former av styren och regler. Sedan Osloavtalet har antalet israeliska bosättare på Västbanken ökat fyra till fem gånger. Nu, mer än 30 år senare, har det också lett till att kartan över Västbanken ser ut som en schweizerost, med separerad infrastruktur för palestinier respektive bosättare. Men för palestinier är ändå, trots denna separering, mötena med våldsamma bosättare vardag. Under 2025 registrerades 1 800 attacker, och över 1 000 palestinier har dödats på Västbanken.

Nu tar Israels högerextrema regering än fler steg för att utöka ockupationen och annekteringen av Västbanken. I praktiken försöker man få till en delning av Västbanken i en sydlig och nordlig del, avskurna från varandra med hjälp av israeliska bosättare mellan områdena. Det handlar om det så kallade E1-området.

Så sent som i söndags, den 8 februari, fattades ett nytt beslut om att stärka den israeliska militärens kontroll över Västbanken och samtidigt göra det svårare för palestinerna att bevisa sin rätt till sin mark och göra det lättare för bosättare att köpa mark och utöka sina bosättningar.

Så sent som i måndags omdefinierades 60 procent av Västbanken av Israel till statlig israelisk mark. Det handlar om mark som i dag bebos av 300 000 palestinier men också av 325 000 bosättare, vilket i grunden är den högerextrema regeringens väljarunderlag.

Nu är till och med Donald Trump upprörd över de israeliska besluten, men de starka fördömandena har ändå lyst med sin frånvaro. Vad tycker Kristdemokraterna om den högerextrema israeliska regeringens beslut?

Anf. 77 MAGNUS BERTSSON (KD) replik:

Herr talman! Kristdemokraterna har alltid varit tydliga med att bosätarpolitiken är ett hinder för att man ska kunna nå fred. Den är inte förenlig med de beslut som har fattats i FN. Vi har tydligt, både från kristdemokratisk sida och från regeringens sida, kritiserat planerna på det så kallade E1-området. Det är ett större problem än bara en vanlig bosättning, för det är också ett sätt att skära av hela Västbanken och därmed göra det ännu svårare att hitta en väg till fred. Det är i detta läge vi befinner oss just nu, när vi ska börja diskutera fredsavtal i Mellanöstern.

Detta är en del i att vi nu har kommit vidare till del 2 i den så kallade fredsplanen. Där har vi inte sett några konkreta steg än så länge, men detta behöver komma till för att vi verkligen ska kunna få se en långsiktig stabilitet i området, så att människor kan leva sida vid sida och se att de har mycket att vinna genom att samarbeta.

Trumps så kallade fredsråd kan, trots alla problem som vi ser med det, vara första tillfället sedan Osloavtalet som det finns möjlighet att få igång en ny fredsdiskussion, vilket vore eftersträvansvärt.

Anf. 78 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Tack, Magnus Berntsson, för tydligheten kring bland annat E1. Jag tror att det är otroligt viktigt att Sverige är tydligt i all kritik gentemot Israel.

De högerextrema ministrarna och flera i den israeliska regeringen har ju tydligt uttalat att målet är att uttradera möjligheterna till en palestinsk stat genom att dela upp den – inte bara i två delar, Gaza och Västbanken, utan också i en nordlig och en sydlig del.

Jag tycker dock att den svenska regeringen än så länge har varit alldeles för otydlig. Man har slängt ut 280 tecken på den Elon Musk-kontrollerade plattformen X. Det duger inte för mig. Jag tycker att man gömmer sig för mycket bakom EU.

Man framför gärna hårda krav på EU-nivå. Det är bra. Men vi ser samtidigt hur Ungern och likasinnade länder alltid blockerar den typen av initiativ. Nu måste vi öka pressen på att det verkliga ska bli fred och en tvåstatslösning. Då kan man inte komma undan med att bryta mot fredsplaner eller för den delen mot det tidigare ingångna Osloavtalet.

Anf. 79 MAGNUS BERNTSSON (KD) replik:

Herr talman! En framförhandlad tvåstatslösning är den enda väg framåt som vi från kristdemokratiskt håll ser som möjlig. Det är inte enkelt. De senaste åren har ju inte gjort att parterna har förts närmare varandra.

Men det har samtidigt hänt en del som faktiskt talar för att det nu finns bättre möjligheter. Framför allt har Gulfstaternas engagemang ökat. Länder i närområdet har också ett starkt intresse av normaliseringsprocesser med Israel, vilket dessa länder också använder för att sätta tryck på den israeliska regeringen att gå vidare med en framförhandlad tvåstatslösning. Det finns ju med som en del i den så kallade fredsplanen.

Anf. 80 JACOB RISBERG (MP) replik:

Herr talman! Det var en sak i det förra replikskiftet som gjorde att jag hajade till lite grann. Ledamoten Berntsson sa att Kristdemokraterna alltid har varit tydliga med att bosättningspolitiken är felaktig och ett hinder för fred – eller jag kommer inte ihåg slutpoängen i meningen, men ledamoten sa i alla fall att Kristdemokraterna alltid har varit tydliga.

I augusti 2023 – det här har vi pratat om tidigare – gjorde bland annat ledamoten Berntsson en resa till Israel med KKL, en bosättningsorganisation. Man har fortsatt att göra den typen av resor, bland annat tillsammans med Israel Allies Foundation. Kristdemokraterna har bjudit in bland annat Yehuda Glick, som är en israelisk aktivist och bosättare, och Ohad Tal, som sitter i Knesset för partiet Religiös sionism. Man har bjudit in dem till den svenska riksdagen.

Partiet Religiös sionism leds av Bezalel Smotrich, som sitter i den Netanyahu-ledda regeringen och är en av de extremistiska ministrar som vi pratar om att införa sanktioner mot, som en del länder redan har gjort. De har uppmanat till etnisk rensning och uppmanat till att använda svält som vapen.

I maj förra året bjöd KD in den israeliska bosättningslobbyisten Eugene Kontorovich till Sveriges riksdag.

Det kan vara någon form av naivitet och blåögdhet – att man inte vet vilka man har att göra med. En enkel googling kan tala om precis vad det

är för organisationer och vad det är för personer som man bjuder in. An-
tingen är det naivitet och blåögdhet eller så är det helt enkelt så att det man
säger inte stämmer. Kristdemokraterna har inte alltid stått upp för att bo-
sättarpolitiken är felaktig och bör avslutas.

Jag skulle vilja veta vad det är som egentligen gäller.

Anf. 81 MAGNUS BERNTSSON (KD) replik:

Herr talman! Det känns som att vi kommer tillbaka till replikskiften
som jag och ledamoten har haft i tidigare års utrikespolitiska debatter. Vi
skiljer oss verkligen åt i synen på KKL. Jag stämmer inte in i den syn som
ledamoten Risberg har. KKL Sverige är, som jag uppfattar det, en mycket
seriös organisation.

När det gäller de övriga inbjudna som ledamoten nämner vet jag att
några av dem inte alls har bjudits in i Kristdemokraternas namn. Exempel-
vis var det en samling där ledamöter från alla partier i Knesset var på plats.
Så är det ibland när delegationer kommer till Sverige. Vi har bland annat
tagit emot delegationer från Tyskland där även AFD har varit med. Vad
ska man göra i det läget? Ska man säga att alla inte får vara med?

Jag säger: Det viktigaste man kan göra i de sammanhangen är att vara
tydlig med vad man tycker om frågorna. Det försöker jag alltid vara i de
sammanhangen.

Är det ordet ”alltid” som går att ifrågasätta i vad jag sa? Stryk ordet
”alltid” om det går att hitta något exempel. Men Kristdemokraterna är tyd-
liga med att den israeliska bosättarpolitiken är ett hinder mot tvåstatslös-
ningen. Och vi vill se en framförhandlad tvåstatslösning.

Anf. 82 JACOB RISBERG (MP) replik:

Herr talman! Tack, ledamoten Berntsson, för svaret!

Ja, vi kanske har olika syn på vad KKL är för typ av organisation. Vad
är KKL för organisation? Jo, det är en del av den judiska nationalfonden,
som bildades 1901 med ett syfte att köpa upp och rekvirera så mycket mark
som möjligt i dåvarande Palestina. I Judiska nationalfondens stadgar står
det att enbart judar får bygga bostäder på den mark som Judiska national-
fonden äger. I dag äger man runt 17 procent av marken i Israel. På 17 pro-
cent av marken får alltså inte ens israeliska palestinier bygga bostäder.

Sedan har man planterat träd och byggt parker i tidigare uttraderade pa-
lestinska byar. Det lämnas alltså inte ett enda spår av de palestinska by-
arna. Och de senaste åren har vi sett hur de har investerat miljoner i att
köpa upp landområden även på Västbanken.

Det är en bosättarorganisation, ledamoten Berntsson.

Anf. 83 MAGNUS BERNTSSON (KD) replik:

Herr talman! Jag uppfattar, som sagt, inte att jag och ledamoten Ris-
berg har samma bild av vad KKL Sverige står för. Det var med KKL Sve-
rige som ett antal kristdemokrater åkte på en resa för att se det arbete man
har gjort med att plantera inte minst skog i obebodda områden.

Men det som är viktigt just nu är att fredsprocessen går vidare. Där har
vi faktiskt en möjlighet nu som vi inte får missa från världens sida. Vi
måste se till att vi kommer till en framförhandlad tvåstatslösning, där par-
terna i området är engagerade och där Europa hjälper till. Det är det som

kan förändra saken i grunden för att man ska få en situation där man kan leva gemensamt i området.

Anf. 84 JACOB RISBERG (MP):

Herr talman! I en fängelsecell i Hongkong sitter journalisten Jimmy Lai, 78 år gammal. Förra veckan dömdes han till 20 års fängelse under Hongkongs nationella säkerhetslag. Hans tidning Apple Daily är nedlagd. Redaktionen är tystad, och budskapet till andra journalister är glasklart: Granska makten, och du riskerar att försvinna.

Det här är inte ett isolerat fall, herr talman. Det är en metod, ett sätt att steg för steg montera ned demokratin genom att börja med dem som avslöjar maktens missbruk.

Herr talman! Vi lever i en tid där demokratin går bakåt. Det syns i fyllda fängelseceller, i nedstängda redaktioner och i demonstrationer som slås ned med våld. Och det syns i siffror. Över 300 journalister satt fängslade i slutet av 2025, och Kina, Myanmar och Israel är de länder som fängslar flest.

När journalister fängslas handlar det inte bara om att deras frihet tas ifrån dem. Det är samhällets syre som stryps. När pressfriheten kvävs blir korruptionen grövre, våldet värre och maktmissbruket mer riskfritt. Det är därför försvaret av journalister och det fria ordet måste vara en kärna i svensk utrikespolitik – inte en fotnot, inte en bisats, inte något man bara nämner när det är behändigt.

Det är här frågan blir obekväv men nödvändig. Om regeringen menar allvar med att försvara demokratin, folkrätten och en regelbaserad världsordning: Vad gör Sverige då i praktiken när världen blir mörkare?

Just i en tid när journalister tystas, när människorättsförsvare jagas och folkrätten provas borde Sveriges röst vara tydlig, konsekvent och närvarande – inte bara i högtidstal utan också i prioriteringar, i biståndsbeslut och i diplomatiskt ledarskap.

Herr talman! Utrikesministern pratade både om demokrati och om vikt av att upprätthålla gemensamma institutioner och spelregler. Men samtidigt ser vi hur regeringen drar ned på det som faktiskt bygger demokratisk motståndskraft i världen.

Regeringen står tyst trots att flyganfallen över Gaza intensifierats igen. Man försvarar vapenhandeln med Förenade Arabemiraten trots att landet förvärrar konflikten i Sudan. Och man skär i de långsiktiga verktygen. Bara i år kapar man stödet till FN-organet UNDP med 92 procent och halverar stödet till demokratiinstitutet Idea.

Det är inga små tekniska justeringar, herr talman. Det är politiska signaler. Signalen som sänds är att Sverige backar från rollen som en tydlig röst för demokrati och internationell rätt, just när den rollen behövs som mest.

Herr talman! Under Tidöregeringen har Sveriges röst blivit försiktig. Man hänvisar till EU och står själv tyst, trots det omfattande lidande som vi ser.

Missförstå mig rätt, herr talman! EU:s utrikespolitiska samarbete är viktigt, men EU kan aldrig bli en ursäkt för att Sverige abdikerar från sin egen röst. Bakom formuleringen ”vi lutar oss mot EU” gömmer sig nämligen ofta något annat, som att man inte vill ta strid, inte vill riskera friktion

eller inte vill göra sig obekväma. När regeringen väger orden som om de vore farligare än övergreppen tappar Sverige riktning.

Riktning behövs. Riktning är att våga vara tydlig när civila drabbas. Riktning är att oavsett vem som gör något kunna säga: Det här är fel. Riktning är att hålla fast vid samma principer i alla konflikter, inte bara i de konflikter där det är politiskt bekvämt.

Det gäller även rätten till självbestämmande för grönلänningar och ukrainare, men också för västaharier och palestinier. Internationell rätt är inget man bara kan välja när det passar. Antingen står man upp för den eller så gör man det inte – och då blir världen snabbt en plats där den starkes rätt tar över.

Herr talman! Miljöpartiet vill se en ny utrikespolitik som ökar säkerheten genom global solidaritet, folkrätt och en rättvis klimatomställning. Vi vill se en utrikespolitik som inte hukar utan håller linjen. Konkret betyder detta flera saker.

För det första: Stärk Sveriges närvaro i världen – inte bara militärt eller ekonomiskt utan även diplomatiskt och politiskt. Bygg relationer med länder, rörelser och lokala förändringsaktörer som kämpar för demokrati och mänskliga rättigheter. Stärk och försvara FN:s nyckelroll i att upprätthålla internationell rätt i både handling och resurser, och fördöm folkrättsbrott oavsett var de begås eller vem som begår dem. Främja också medling och fredsbyggande insatser, för det är alltid billigare, mänskligare och klokare att förebygga än att reparera.

Herr talman! För det andra: Få in klimatet i säkerhetspolitiken, där det hör hemma. Klimatkrisen och naturkrisen driver konflikter, instabilitet och migrationsströmmar. Klimatanpassning, utsläppsminskning och skydd av biologisk mångfald är nödvändigt för att öka säkerheten globalt och här hemma. Detta kräver klimatfinansiering, globala mål och långsiktiga spelregler för industrin.

För det tredje: Återupprätta en feministisk utrikespolitik. Sverige ska försvara kvinnors och flickors rättigheter och sexuella och reproduktiva hälsa även när de attackerar av vår allierade i Vita huset. Det innebär en bred syn på säkerhet som sätter människors säkerhet i fokus. Den garanterar kvinnor plats vid borden när fred ska förhandlas och säkerställer att svenska vapen aldrig hamnar i händerna på diktatorer.

Det innebär också att handelspolitiken måste vara rättvis och hållbar. Frågor om företags ansvar för mänskliga rättigheter och miljö måste få en central roll för att säkra att handel bidrar till utveckling i hela värdekedjan och inte bara i slutet.

Herr talman! Det är många människor som känner oro över utvecklingen i världen. Då behövs en regering som agerar kraftfullt och som signalerar hopp.

Hopp är inte naivitet. Hopp är att bygga institutioner som håller. Hopp är att stå upp för dem som riskerar allt för att skriva sanningen, att våga tala klarspråk när folkrätten bryts och att förstå att global solidaritet är säkerhetspolitik.

Miljöpartiet vill att Sverige ska vara ett land som gör skillnad igen och som har en tydlig röst för rättvisa, handlingskraft som stärker demokrati och en klimatomställning som är rättvis.

Herr talman! Så bygger vi trygghet och frihet i Sverige, i Europa och i världen.

Anf. 85 FREDRIK MALM (L) replik:

Herr talman! I sitt anförande kom Jacob Risberg på slutet in på att vi behöver hopp och handel, som han säger. Vad gör då Miljöpartiet i de frågorna?

EU kom fram med ett framförhandlat handelsavtal med Singapore. Miljöpartiet sa nej. EU kom fram med ett frihandelsavtal med Japan. Miljöpartiet sa nej. EU kom fram med ett frihandelsavtal med Vietnam, ett med Kanada, ett med Guatemala och ett med Sydkorea – men Miljöpartiet sa nej. Miljöpartiet har mig veterligen sagt ja till ett enda frihandelsavtal i EU. Det är det med Nya Zeeland.

Det här handlar om att Miljöpartiet inte tycker att det är särskilt viktigt att människor i exempelvis Sydamerika eller Centralamerika eller i andra länder, oavsett om de är rika eller fattiga, ska kunna ges ökat tillträde till europeiska marknader. Därför går Miljöpartiet för att stoppa de här frihandelsavtalen in i en allians med olika grupperingar som ligger väldigt långt till vänster och väldigt långt till höger och som har mycket starka lantbrukslobbyintressen.

Man har ett europeiskt snävt intresse för detta. Man talar om att man är globalist, och man talar om att man står för miljö och klimat. I praktiken förvägrar man dock fattiga länder möjligheten att få ökat välstånd genom handel. Miljarder människor har lyfts ur fattigdom tack vare den fria handeln, men Miljöpartiet har inte tagit någon som helst notis om detta.

Miljöpartiet har nu bidragit till att Mercosuravtalet ska skickas till EU-domstolen. Det innebär att europeiska företag varje månad kommer att gå miste om 4,5 miljarder euro i uteblivna potentiella minskade tullavgifter till följd av just tullfriheten.

Varför driver ni den här linjen, Jacob Risberg? Det finns ingen logik i det.

Anf. 86 JACOB RISBERG (MP) replik:

Herr talman! Jag tror att vi bör skilja på sak och process här. En sak är själva Mercosuravtalet och dess innehåll, och en annan sak är hur detta har förhandlats fram och hur det har kommit dit där det är i dagsläget. Det har än så länge rundat nationella parlament och även till stor del rundat Europaparlamentet.

I avtalet inrättas en möjlighet för företag att stämna EU om EU helt plötsligt ökar sina ambitioner vad gäller till exempel klimat, mänskliga rättigheter eller miljöfrågor. Vi vill veta ifall det stämmer, för det är ingen som har kunnat klargöra det än så länge. Vi vill veta huruvida det stämmer att det räcker med att Ursula von der Leyen bestämmer sig för att skriva under det här för att det ska vara lagligt. Det finns många frågetecken i hur den här processen har tagits fram. Det är det vi vill ta reda på: Ska det gå till så här när vi stiftar nya lagar i EU?

När det sedan gäller själva innehållet saknas ganska många ambitioner som vi tar för givna här i Europa vad gäller utsläppsminskningar, miljöfrågor och mänskliga rättigheter. Allt detta nämns, men bara som bör-krav i själva avtalet. Det är inte ska-krav. Det här, kopplat till huruvida vi kan säkerställa att de här reglerna kommer att åtföljas, utgör ett väldigt stort frågetecken.

När det gäller det märkliga med att man utestängs från marknaden är det inte så att man utestängs från marknaden. EU är redan i dag en av de

största handelspartnerna med Mercosurländerna. Detta avtal kommer inte att underlätta för småföretagare eller småjordbrukare, för lagtexten och de villkor man ska uppfylla är på tusentals sidor som det till och med kommer att ta ett och ett halvt år att översätta till våra lokala språk.

Det är bara stora företag som kommer att ha advokater som kommer att kunna sätta sig in i vad det är som krävs för att vi ska kunna få handla tullfritt. Det finns inga småföretag som kommer att klara av det över huvud taget. Då kommer de att stängas ute från den tullfria marknaden.

Det finns så många frågetecken kring det här, så jag skulle gärna vilja bolla tillbaka till Fredrik Malm: Stämmer det här?

Anf. 87 FREDRIK MALM (L) replik:

Herr talman! Jacob Risberg säger att man måste skilja på sak och process, men det gör ju inte Miljöpartiet. Miljöpartiet är emot det här avtalet, och tillsammans med majoriteten av dem som i Europaparlamentet röstade för att skicka det här till EU-domstolen använder man procedurhinder för att blockera det här avtalet för att man är emot det. Det är krafter som inte vill ha utländsk konkurrens.

Det här är precis som tullstriden i Sverige på 1870-talet. Om Jacob Risberg hade levt då hade han stått där och sagt att vi skulle ha fortsatt tullar till Sverige. Om man inte vill ha konkurrens från andra innebär det ju att man är rädd för Uruguay, Argentina, Guatemala, Singapore och Sydkorea.

Jag är liberal. Jag är inte rädd för de här länderna. Vi ser ju att handel leder till ökat välstånd. Miljöpartiet ser dock inte detta, utan man går glatt i armkrok med dessa särintressen för att stoppa möjligheten för fattiga länder att få ökat tillträde till europeiska marknader. Jag tycker faktiskt att det är mycket skamligt.

Anf. 88 JACOB RISBERG (MP) replik:

Herr talman! Pratet om att gå i armkrok betackar jag mig för, för det här är faktiskt inget som har framförhandlats mellan De gröna och ytterhögern inom EU.

Jag vill rätta ett par saker. Det är inte så att processen skjuts upp för all framtid. Det är nämligen så – och det borde Fredrik Malm veta – att ett provisoriskt avtal börjar gälla så fort Argentina ratificerar avtalet. Då kan de börja handla tullfritt. Så fort Uruguay ratificerar avtalet kan de börja handla tullfritt med EU. Processen försenas alltså inte, utan det är bara själva undertecknandet av det stora avtalet som försenas. Det finns all möjlighet i världen att redan i dag börja handla tullfritt så fort man har ratificerat avtalet; det är så det är byggt.

När det gäller hur viktigt det är med frihandel vill jag säga att vi för ett och ett halvt år sedan stod här i kammaren och diskuterade frihandelsavtalet med Chile. Jag var här, men Fredrik Malm var inte här. Ingen från Liberalerna var här. Ingen från Moderaterna var här, ingen från Kristdemokraterna var här och ingen från Sverigedemokraterna var här och diskuterade det avtalet.

Helt plötsligt är det alltså viktigt att förhandla frihandelsavtal, men när det skulle debatteras förra gången visade sig inte en enda av er här, Fredrik Malm.

Anf. 89 FREDRIK MALM (L):

Herr talman! På tisdag är det fyra år sedan Ryssland anföll Ukraina.

När den fullskaliga invasionen inleddes drogs slutsatser om att Ukraina skulle vara besekrat inom några veckor, och Volodymyr Zelenskyj erbjöds att gå i exil. Men Ukraina har heroiskt stått med ryggen rak och försvarat sitt land.

Det är ett existentiellt försvarskrig Ukraina bedriver, herr talman. Vladimir Putin och hans medbrottslingar gör inte bara anspråk på Donbass, Zaporizjzja och Cherson; nej, Rysslands mål är att Ukraina ska upphöra som självständig stat – att Ukraina ska bli en parentes i historien. Ryssland förnekar ukrainarnas rätt att själva definiera sitt land. Man förnekar Ukrainas historia och den ukrainska identiteten.

När kriget nu går in på det femte året sker det i en allt osäkrare värld. Den världsordning vi så mödosamt byggde upp efter att Hitler och Stalin brände ned vår kontinent utmanas inte bara, utan den monteras ned steg för steg.

Den nuvarande amerikanska administrationen ser Rysslands invasion, hybridkrigföring och destruktiva agerande som i huvudsak Europas huvudvärk och angelägenhet. Vi kan tycka vad vi vill om detta, men det är ett faktum. Precis som utrikesministern konstaterade och som nämns i deklarationen agerar USA i dag förtroendeskadligt. Vad som krävs är ett fortsatt uthålligt och mer omfattande stöd från Europa till Ukraina.

Samtidigt ser vi enorma framsteg vad gäller innovation på den ukrainska sidan, inte minst när det gäller drönarteknik, taktisk krigföring, försvar mot rysk infiltration och attacker mot understödslinjer och depåer djupt in i den ryska federationen. Ukraina kommer att bidra oerhört mycket till andra länders försvarsförmåga genom den teknik man, som en konsekvens av den ryska invasionen, utvecklar.

Herr talman! Varje måndag klockan tolv sedan den fullskaliga invasionen inleddes har jag och Gunnar Hökmark stått på Norrmalmstorg i Stockholm och hållit stödmöten för Ukraina. Det är fler än 200 måndagar nu, och Måndagsrörelsen samlar mellan 300 och 500 personer varje gång.

Vid de här mötena varje måndag finns ett tiotal volontärorganisationer på plats på torget. Det är helt otroligt att se hur många svenskar som ställer upp helt ideellt för Ukraina, herr talman. Genom donationer ser de till att man kan leverera ambulanser, brandbilar och andra fordon, liksom drönare, elverk, kamouflagenät, kläder, läkemedel, störningsutrustning för att bekämpa ryska drönare och mycket, mycket annat. Den här mobiliseringen måste vara den största svenska civila insatsen för ett annat land sedan Stalin anföll Finland i vinterkriget 1939.

Genom regering och riksdag har Sverige hittills gett 90 miljarder kronor i militärt stöd till Ukraina, och därtill har vi gett cirka 25 miljarder kronor i civilt stöd. Men vi, precis som många andra, kommer att behöva göra mer. Det handlar inte minst om frågor som rör frysta tillgångar, skuggflottan, Belarus roll, tredjeländer som hjälper Ryssland med import av komponenter för vapenproduktion och länder som på olika sätt kringgår sanktioner.

Herr talman! Den enorma brutalitet som regimen i Iran har riktat mot demonstranter den senaste månaden måste sättas i rätt sammanhang. På några dagar dödade man urskillningslöst tiotusentals obehäpnade civila. Man släcker också ned internet så att det inte går att kommunicera. Jag tror

att vi måste se vad det här dödandet motsvarar för att förstå vidden av brutaliteten.

Jag tror att det bara finns två massakrer i Europa under 1900-talet som har varit av den här storleksordningen och skett under lika kort tid. Den ena är massakern vid Babij Jar, där Kievs judar dödades under andra världskriget, och den andra är Katynmassakern, då sovjetiska Röda armén likviderade polska officerare – också det under andra världskriget, på 1940-talet.

Vi kan ju fundera på vad den iranska regimen, som nu alltså begår dessa brott, skulle kunna göra om den också förfogade över världens värsta vapen, det vill säga kärnvapen. Vi kan bara föreställa oss vad den iranska regimen skulle kunna vara beredd att göra mot sin egen befolkning om den också förfogade över dessa vapen, eftersom den då vore mer immun mot andra länders möjliga interventioner.

Ingenting skulle vara bättre för Mellanöstern än om den iranska regimen föll, herr talman. Det skulle ge den iranska befolkningen – som består av nästan 100 miljoner människor, varav många är välutbildade – möjligheten att bygga ett demokratiskt samhälle. De skulle kunna bygga ett sekulärt Iran där alla befolkningsgrupper respekteras – perser, kurder, azerier, balucher, armenier, araber med flera. Iran skulle kunna bli ett land som bidrar till demokrati och stabilitet i stället för att som i dag, under nuvarande ayatollaregim, vilja montera ned allt sådant.

Avslutningsvis, herr talman: Jag tycker att utrikesministern både i sitt anförande och i replikskiften uttryckte sig mycket tydligt när det gäller Grönland. Sveriges position är mycket tydlig: Vi följer helt och hållet den danska linjen. Det är givetvis det enda rimliga.

Till detta bör tilläggas att Sverige nu också kontinuerligt fördjupar sitt engagemang i Arktis. I det perspektivet kan jag nämna forskningsisbrytare, som är någonting som jag och även mitt parti har jobbat för i riksdagen. Jag hoppas verkligen att regering och därefter riksdag så snart som möjligt kan fatta beslut om att införskaffa en ny forskningsisbrytare till Sverige för att höja ambitionerna på polarforskningsområdet. Inte minst i den geopolitiska och säkerhetspolitiska ordning vi nu har behövs den här investeringen.

Den forskningsisbrytare Sverige har i dag, Oden, ligger största delen av tiden i Luleå hamn. Den bryter en del is i Kvarken, särskilt nu när det är en så kall vinter, och under sommar, höst och sen vår kan Oden befinna sig på expeditioner inte minst i Arktisområdet. Oden når dock sin tekniska livslängd om några år, så det är hög tid att Sverige fattar beslut om en ny forskningsisbrytare.

(Applåder)

Anf. 90 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Välkommen tillbaka till utrikesutskottet efter din sejour på några år i framför allt utbildningsutskottet, Fredrik Malm! Jag vet inte hur många år under din väldigt långa riksdagskarriär som du har suttit i utrikesutskottet, men det är härligt att ha dig tillbaka. Du är en kunnig person som jag vet kan mycket om Mellanöstern och Syrien, vilket är det jag tänkte fråga dig om.

I Syrien har utvecklingen efter 14 års inbördeskrig gått väldigt snabbt, med regimskifte och ett nytt styre i form av HTS, som tidigare hade kopplingar till al-Qaida men sedan blev mer fristående. Till slut lyckades man ta makten från al-Assad i Damaskus.

Nu har HTS-styret visat sig vara ganska brutalt mot olika etniska grupper. Alawiter, druser och kurder har alla på olika sätt blivit utsatta för våld från HTS-styrets militära trupper eller militära grupper med kopplingar dit.

I september beslutade den svenska regeringen att ändra det stöd som man ger till Syrien så att det också är möjligt att ge till offentliga institutioner. Detta är relativt ovanligt. Tidigare har framför allt Liberalerna, upplever jag, varit ganska noga med att man inte ska stötta stater utan snarare ska stötta andra typer av projekt för att uppnå sina biståndsmål. I ett svar som jag fick förra veckan av biståndsminister Dousa var han dock väldigt tydlig med att detta handlar om migration; det ska underlätta återvändande för syrier. Det gäller regionen i stort och specifikt Sverige.

Jag funderar på varför vi inte får mer information om vart dessa pengar till Syrien går. Är det på samma sätt här som när det gäller Somalia och det så kallade Somaliagate? Man har gett pengar till personer som står nära Somalias president, som har visat sig vara Hamasförespråkare.

Jag skulle vilja höra Malms kommentar till detta.

Anf. 91 FREDRIK MALM (L) replik:

Herr talman! Jag lider verkligen med alla syrier. Syrien är ett land som har plågats under mycket lång tid, från det att Hafez al-Assad tog makten för länge sedan. Han var far till Bashar al-Assad, som sedan tog över. Vi har sett årtionden av förtryck och förföljelser i landet. Som en följd av den arabiska våren, som tog fart i Tunisien och flera andra länder, rasade inbördeskriget i Syrien i 15 års tid, precis som Håkan Svenneling sa.

Sedan gick det väldigt fort. Det blev någon sorts – mycket fragil – stabilitet, med ett kurdkontrollerat område öster om Eufrat och jihadistiska rebeller närmare den turkiska gränsen i nordväst. Regimen kontrollerade huvudstaden och några andra städer. Sedan tog det bara tre fyra veckor innan HTS, som egentligen är en förlängning av det som i början av kriget hette Jabhat al-Nusra, med olika kopplingar till al-Qaida, tog över i Damaskus.

Detta är några ingångsvärden som jag tycker är rätt centrala här, herr talman.

Väldigt många syrier har flytt under det här kriget. Jag tycker inte att man ska motsätta sig att de som vill återvända gör det eller att de ges vetliga möjligheter till detta.

Utrikesministern nämnde i sitt anförande att hon besökt Eritrea. I den värld vi har just nu måste Sverige kunna ha kontaktytor även till ett land som Syrien, med tanke på en rad olika aspekter och frågor. Jag tycker att man måste försöka få regimen i Syrien att bli mindre vulgär och mindre extrem och på olika sätt verka för att skapa stabilitet i regionen. Om vi kan bidra till detta är det bra.

Anf. 92 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Mot slutet var Malm inne på den syriska regimens inriktning. Det är ju ändå lite oroväckande att man har gått hårt åt tre olika folk-

grupper med våld. Det sägs också att man inte har kunnat kontrollera visst våld.

Samtidigt har man öppnat för att stödja offentliga institutioner. Det blir i praktiken så att man stöder de tidigare jihadistkopplade grupperna när de nu har makten.

Detta blir extra utmanande om Sverige har ett starkt egenintresse. Liberalerna är med och styr Sverige tillsammans med Sverigedemokraterna, som har migration som sin huvudfråga. Vi har också en biståndsminister som väldigt tydligt har lyft in migrationen i biståndspolitik.

Jag undrar hur man ser på den här avvägningen. Jag tror att vi alla hoppas att Syrien ska kunna återuppbyggas, att det ska bli säkrare och att det ska finnas någon form av frihet. Med den väg som regeringen går pekar man dock ganska tydligt ut egenintresset att styra migrationen tillbaka till Syrien som målet. Man ger också pengar direkt till den syriska staten.

Anf. 93 FREDRIK MALM (L) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja säga att det är viktigt att sätta det här i kontext. Det är inte så att vi i Sverige på något sätt avviker från vad länder i vår omgivning, andra europeiska länder eller USA gör. Detta är en trend. Man vill på olika sätt hitta former för att lösa frågor om återuppbyggnad av Syrien. Tidigare riktade man sanktioner mot Syrien och sa: Vi pratar inte mer, utan vi riktar sanktioner mot er.

Nu är det en ny regim, som säger att man är beredd att bygga upp Syrien. Det viktiga för Håkan, mig och alla andra är att vi är väldigt tydliga och ställer oerhört hårda krav på det nya styret. Om vi på något sätt ska ha relationer som innebär att man kommer att få större möjligheter att skapa stabilitet i Syrien krävs det rätt omfattande motprestationer. Vi har sett hur man har agerat i Sheikh Maksoud i Aleppo. Vi har sett det man har gjort mot druser och attacker mot kristna. Det är det nya syriska styrets ansvar att se till att stoppa sådana attacker och övergrepp.

Anf. 94 JACOB RISBERG (MP) replik:

Herr talman! Även jag vill passa på att välkomna Fredrik Malm tillbaka till utrikesutskottet, även om vi inte har suttit i utskottet tillsammans tidigare. Vi har ändå haft en del debatter, och jag har uppskattat dem. Jag håller med föregående talare om att Fredrik Malm är en mycket påläst och intressant person att debattera mot.

I början av 90-talet skrev den dåvarande folkpartisten Maria Leissner en motion som handlade om att inrätta ett demokratiinstitut. Det tog några år, men sedan var Sverige tillsammans med en rad andra länder med och inrättade Idea. Det har varit just ett demokratiinstitut som har bevakat demokratiska processer runt om i hela världen. Sverige har varit den viktigaste finansören. Idea har sitt säte precis över vattnet sett från riksdagen.

Sedan 2022 har stödet till Idea minskat med 75 procent. Budskapet från biståndsministern har varit att biståndet efter omläggningen primärt ska gå till svenska intressen.

Man gjorde en omläggning av biståndet från mitten av 90-talet och framåt. I stället för att skicka pengar till korrupta ledare som tog emot svenska skattekonor utan att man visste vad pengarna gick till ville man satsa på att bygga upp demokrati runt om i världen. Det var mycket lovvärt,

tycker jag. Folkpartiet var såklart med och drev igenom detta. Transparens och demokrati var viktiga ledord.

Nu slaktar vi i princip stödet till Idea samtidigt som vi skickar 100 miljoner kronor till en korrupt och antisemitisk president i Somalia med ganska tvivelaktiga syften. Jag skulle vilja fråga Fredrik Malm vad han som liberal egentligen tycker om det här.

Anf. 95 FREDRIK MALM (L) replik:

Herr talman! Tack så mycket, Jacob Risberg, för de vänliga orden! Även jag har uppskattat de replikskiften vi har haft. Jag tycker också att det har varit givande både att lyssna på och att delta i denna debatt.

Det är mycket riktigt att Idea ligger några hundra meter härifrån, på Strömsborg. Jag har dock suttit i riksdagen i 20 år utan att se någonting av dem. Jag har aldrig fått en publikation från dem. Jag har aldrig under mina tio år i utrikesutskottet blivit kontaktad av dem. Jag har väldigt svårt att göra en bedömning av vad Idea har åstadkommit. Den frågan ska nog snarare ställas till biståndsministern vid något tillfälle när han är här i kammaren. Jag tror att han bättre kan redogöra för just den resursallokeringen eller varför man har minskat det anslaget.

Det görs ju alltid förändringar av biståndsramarna; det görs hela tiden. Med tanke på det stora stöd som vi även fortsättningsvis behöver ge till Ukraina ser jag framför mig att man kommer att behöva fortsätta göra en del djärva prioriteringar i biståndet.

Herr talman! När det gäller Somalia tycker jag att man bör fråga sig detta: Är det verkligen orimligt att Sverige i sina relationer med länder som kontinuerligt – år efter år – är mottagare av stora summor av svenska skattebetalares pengar ställer vad som förefaller vara rimliga krav, dessutom helt i enlighet med folkrätten, på att dessa länder är beredda att ta emot sina egna medborgare om de inte ska vara kvar i Sverige? Jag har förstått att för Miljöpartiet är detta någon sorts röd linje. För oss är det inte det, utan det är en fullt rimlig del av en utrikespolitik som ska tjäna svenska intressen att länder är beredda att ta emot sina egna medborgare om de har begått grova brott i till exempel Sverige. Jag tycker inte att det är särskilt konstigt alls.

Anf. 96 JACOB RISBERG (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar ledamoten Malm för svaret.

Jag har bara suttit i utrikesutskottet i tre och ett halvt år, men jag blev inbjuden att besöka Idea för ett par år sedan. Det var jätteintressant att höra om allt man gör. Man är bland annat valobservatör och jobbar för att stärka demokratin i olika delar av världen och för att stärka parlament och parlamentariker.

Men det är svårt för denna typ av institut som får svenska skattemedel att informera oss om vad som sker, för just informationsdelen i de bidrag Sverige ger har regeringen skurit ned på väldigt kraftigt. Tanken är alltså inte att de som tar emot biståndspengar ska kunna informera oss ledamöter om det fantastiska de gör.

Vad gäller pengarna till Somalia ska Somalia ta emot de personer som återvänder oavsett om vi ger dem pengar eller inte. Det är de folkrättsligt bundna vid. De ska ta emot dem oavsett om vi ger dem 100 miljoner eller

inte. Det finns ingen anledning att skicka 100 miljoner till en korrupt ledare när Somalia enligt folkrätten är tvingade att ta emot dem.

Prot. 2025/26:73
18 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 97 FREDRIK MALM (L) replik:

Herr talman! Jag är som sagt inte uppsjungen på de exakta detaljerna rörande ett specifikt anslag till en specifik mottagare, som Idea är.

Dock noterar jag att Miljöpartiet innehade biståndministerposten från 2014–2022. Under åtta år ansvarade alltså Miljöpartiet för biståndet. Efter debatten, Jacob Risberg, kan vi väl gå in på openaid.se och titta på hur mycket bistånd ni gav till Somalia under de åtta åren. Jag tror att det översteg 100 miljoner. Jag tror att det till och med översteg 100 miljoner per halvår.

Det är lätt att säga att regeringen har gett 100 miljoner till Somalia. Men Miljöpartiet plöjde ju in miljarder i exakt samma styre i Somalia, dessutom under åtta års tid. Det vore klädsamt att tillstå det om man ska ta den debatten.

(Applåder)

Anf. 98 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Herr talman! I Sudan lider 25 miljoner människor av extrem hunger. I snart tre år har inbördeskriget rasat i Sudan, och det som redan före det nuvarande kriget var en allvarlig humanitär kris har utvecklats till världens största humanitära kris. Omkring 12 miljoner människor är på flykt, och utöver att nära hälften av landets befolkning lider av extrem hunger har svält konstaterats på flera platser. Områden där det tidigare odlades har förvandlats till rena slagfält. Den humanitära krisen förvärras av klimatförändringar, som har lett till extremväder som torka och översvämningar.

Att humanitära kriser förvärras av klimatförändringar är något vi ser på flera platser i världen. I Etiopien har klimatförändringarna lett till svår torka och brist på såväl vatten som föda. Samtidigt har det senaste decenniets omfattande våldsamheter i flera regioner drabbat befolkningen hårt. I Afghanistan lider befolkningen inte bara av den brutala talibanregimen utan även av klimatförändringarnas konsekvenser. Afghanistan är ett av de länder i världen som är värst drabbat av klimatförändringar och samtidigt minst utrustat att hantera dem.

Trots ökade behov väljer Tidöregeringen att dra sig ur de länder där behoven är som störst. Samtidigt som 1 miljon sudaneser har flytt till Sydsudan, där befolkningen under lång tid har lidit av svår fattigdom, avskaffar regeringen det bilaterala biståndet till just Sydsudan.

Trots att flera svenska organisationer är tydliga med att de kan göra skillnad i Afghanistan avskaffar regeringen det bilaterala biståndet och tvingar organisationer som Rädde Barnen att i förtid avsluta sin verksamhet i Afghanistan.

Nu är det fel tid att backa. Nu är det fel tid att kliva tillbaka. Tvärtom är det nu Sverige måste kliva fram. Vi är ett land med en stolt tradition av att vara en stark och pådrivande röst i utrikespolitiken. Med en världsordning i gungning, en växande klimatkrise och flera krig och humanitära konflikter och när USA:s sittande president lanserar ett världsråd med sig själv som evig ordförande behövs demokratiska länder som tar ansvar.

När världen blir mer brutal, mer ojämlig och mer fragmenterad behövs starkare gemensamma institutioner. Då behövs ett starkt FN, och nu finns en unik möjlighet för Sverige att påverka FN:s framtid. FN är i en reformprocess under parollen UN80. Det ger både möjlighet och ansvar att agera. Men regeringen gör tvärtom och minskar stöden kraftigt till FN-organ som UNDP.

När FN:s fjärde toppmöte om utvecklingsfinansiering ägde rum i somras var inte en enda svensk minister på plats. När våra grannländer skickade sina regeringschefer till generalförsamlingens 80-årsjubileum i höstas prioriterade Sveriges statsminister i stället ett pingisevenemang i Eskilstuna. När FN anordnade sitt 30:e klimattoppmöte i Brasilien fanns inte en enda svensk minister på plats under själva förhandlingarna.

Regeringen pratar gärna om vår säkerhet, men vad handlar klimatförändringarna om om inte just vår säkerhet? Hur skapar vi gemensam säkerhet om inte just genom att prioritera våra gemensamma institutioner?

Stora landområden kan bli omöjliga att leva på och av i framtiden. Klimatförändringarna hotar vår existens, de hotar våra livsmedelssystem och de hotar vår säkerhet. Vi ser det även här i vårt absoluta närområde. I Arktis smälter isen i skrämmande takt, vilket får stora konsekvenser för ekosystemet. Samtidigt öppnar det upp nya handelsvägar och möjligheter att utvinna naturresurser, vilket har lett till ett växande stormaktsintresse, något som knappast undgått någon vi det här laget.

Att tala om fred och säkerhet utan att tala om klimatförändringarna är att blunda för verkligheten.

Herr talman! I Iran har den modiga befolkningen ännu en gång demonstrerat mot den illegitima regimen och för sin frihet, och ännu en gång har vi fått se regimen möta protesterna med besinningslöst våld. Genom att släcka ned landet kunde regimen under total kontroll misshandla, fängsla och mörda sin egen befolkning. I går kväll fylldes Skeppsholmskyrkan för att hedra dem som brutalt förlorat sina liv.

Vi vet ännu inte med säkerhet hur många som har dödats, men det vi vet är att det enda den iranska regimen har är sitt våldskapital – ett våldskapital man inte räds att använda mot vare sig sin egen befolkning eller omvärlden. Regimen utgör ett hot mot Irans befolkning, ett hot mot Europa och ett hot mot Sverige.

Att de europeiska medlemsländerna nu äntligen kunde enas om att terrorlista Islamiska revolutionsgardet var viktigt. Men det är skamligt att det skulle krävas tusentals döda för att nå den enigheten. De iranska folken har visat ett oerhört mod, och det är vårt ansvar att vara modiga tillbaka och stötta dem i deras frihetskamp. Den illegitima regimens tid måste nå sitt slut, och folken måste få bestämma över sin egen framtid. Det är ett val som måste vara deras, ingen annans.

(Applåder)

Anf. 99 ANNA LASSES (C) replik:

Fru talman! Tack, Alexandra Völker, för det fina anförandet gällande klimatet. Men jag har en helt annan fråga.

Socialdemokraterna har presenterat en ny biståndsgenda, men där finns inget förslag om hur pengarna till Ukraina kan finansieras på ett bra sätt. Vi från Centerpartiet har föreslagit att biståndet till Ukraina ska lyftas ut till en Ukrainafond tillsammans med allt annat stöd. Är detta något som

Anf. 100 ALEXANDRA VÖLKER (S) replik:

Fru talman! Tack, Anna Lasses, för frågan! Biståndet är en fråga där jag tror att vi väldigt mycket har samma syn. Vi är överens om att Sverige måste tillbaka till enprocentsmålet.

Biståndet måste verkligen prioriteras, och stödet får inte ges på bekostnad av övriga världen. Men det är ju det vi ser nu. Precis som jag lyfte upp i mitt anförande ser vi hur Sverige backar undan från länder där vi verkligen behöver finnas, som Afghanistan och Sydsudan. Det finns oändligt många exempel på länder där Sverige backar undan. Det är oerhört problematiskt.

I det biståndsprogram vi nu har lanserat är det tydligt: Sverige måste fortsätta att ta ett stort ansvar i världen. Hur vi ska göra detta tror jag att vi behöva diskutera framöver. Vi behöver nog titta på alla möjliga varianter, men vi socialdemokrater är väldigt noga med den principen.

Anf. 101 ANNA LASSES (C) replik:

Fru talman! Jag tackar för svaret.

Vi kan konstatera att Ukraina kommer att behöva stöd under lång tid framöver. Att ta pengar till Ukraina ur biståndsbudgeten blir ohållbart. De behöver ett långsiktigt stöd, och de behöver veta hur mycket det blir så att de kan planera. Samtidigt hoppas vi ju att kriget ska vara över någon gång i framtiden och att Ukraina ska bli medlem i EU. Då ska stödet tas bort på en gång.

Vore det inte rimligt att hitta en lösning utanför den ordinarie biståndsbudgeten när det gäller just stödet till Ukraina?

Anf. 102 ALEXANDRA VÖLKER (S) replik:

Fru talman! Som sagt instämmer vi verkligen i att stödet till Ukraina ligger fast. Det måste vara robust och långsiktigt. Jag delar också helt ledamotens syn att vi hoppas att kriget snart ska ta slut, att vi kan välkomna Ukraina in i EU och att de kan stå på egna ben i ett fritt och säkert Ukraina.

Jag delar också synen att biståndet måste vara brett och omfattande och att vi måste se till de behov vi står inför. Jag är väldigt rädd för att den nuvarande regeringen väljer att blunda för de otroligt stora utmaningar vi står inför och också väljer att blunda för hur vår egen säkerhet här hemma påverkas.

Anf. 103 RASMUS GIERTZ (SD):

Fru talman! I dag behandlar vi regeringens utrikespolitiska inriktning och hur Sverige bör agera i en tid av krig, terror och växande spänningar. Mot den bakgrunden vill jag rikta fokus mot Mellanöstern, där skillnaden mellan demokrati och islamistisk terror är som tydligast och där Europas och Sveriges moraliska kompass prövas.

I Gaza råder sedan den 10 oktober 2025 en USA-frammedlad vapenvila som är kopplad till ett bredare freds- och stabiliseringsupplägg, men den är skör. Så sent som den 15 februari i år rapporterades det om israeliska flyganfall efter att Israel anklagat Hamas för att bryta vapenvilan,

samtidigt som Hamas anklagade Israel för samma sak. Detta illustrerar kärnproblemet: Vapenvilior kan bromsa våld, men de löser inte konflikten så länge Hamas behåller sin militära förmåga och sin ideologi.

Nu, fru talman, har Israel dessutom, enligt uppgift, gett Hamas en 60 dagar lång frist att lägga ned vapnen. Annars hotar en ny militäroffensiv. Oavsett vad man tycker om formen visar detta att frågan om demilitarisering inte är en detalj i marginalen, utan den är helt central. En fred som lämnar Hamas beväpnat och politiskt belönat är inte en fred utan en paus inför nästa terrordåd.

Sverigedemokraterna har varit konsekventa från dag ett. Vi fördömer Hamas terror, vi står upp för Israels självklara rätt till självförsvar och vi vägrar att relativisera skillnaden mellan en demokrati och en terrororganisation. Samtidigt erkänner vi, utan undantag, det djupa civila lidandet, men vi vägrar också att låta lidandet användas som ett propagandaverktyg för att tvätta bort Hamas ansvar eller för att delegitimera Israel.

Däremot kan vi inte blunda för den våldsspiral som extremistiska bosättare bidrar till på Västbanken. Våld mot civila och rättsstatliga övertramp måste mötas med tydlig markering och rättsliga konsekvenser.

Fru talman! Det är också viktigt att se helheten. Gaza är inte en isolerad konflikt utan en del av en regional maktkamp där Iran är den viktigaste destabiliserande aktören. Iran beväpnar och finansierar proxygrupper och driver på en våldsspiral i hela regionen. Medan vissa gärna låtsas som att detta kan hanteras med välvilja och dialog, utan motkrav, ser vi hur farligt läget är.

I går, den 17 februari, inleddes nya samtal mellan USA och Iran om kärnfrågan samtidigt som Iran genomför militära makt demonstrationer i Hormuzsundet, med tydliga signaler om att man är beredd att hota globala handels- och energiflöden. Detta är inte diplomati i god tro, utan det är klassisk utpressningslogik från en islamistisk regim.

Sverigedemokraternas besked är tydligt: Iran ska mötas med hårdhet, inte eftergivenhet. Sanktioner ska skärpas och riktas mot beslutsfattare och deras närmaste kretsar. Vi ska fortsätta att driva en principfast linje mot regimens förtryck, terrorstöd och regionala aggressioner. Därför välkomnade vi att EU nyligen formellt terrorlistade IRGC, Islamiska revolutionsgardet.

Sverigedemokraterna har varit pådrivande i den här frågan under lång tid. IRGC är inte en vanlig militär struktur, utan det är regimens verktyg för repression hemma och terrorexport utomlands. Att kalla saker vid deras rätta namn är en förutsättning för en trovärdig utrikespolitik.

Fru talman! I detta läge behöver Sverige en utrikespolitik som är konsekvent, men det är just konsekvens som saknas hos Socialdemokraterna och vänsteroppositionen. När det gäller Israel är man snabb med fördömanden och symbolmarkeringar, men man är betydligt tystare när det gäller Iran, islamistisk mobilisering och det faktum att terrorgrupper systematiskt försvårar humanitär hjälp genom att hota, beslagta och manipulera civila strukturer.

Det räcker inte att säga ”folkrätt” som ett mantra om man samtidigt blundar för hur terroraktörer cyniskt utnyttjar just folkrättens och de humanitära systemens goda avsikter. Vi ser det även i synen på internationella institutioner. Sverigedemokraterna står bakom Sveriges anslutning till Romstadgan, men vi ser med oro på politiseringen som urholkar legitimi-

teten. När internationella processer skapar intryck av moralisk likställighet mellan demokratiska beslutsfattare och terrorledare riskerar det att bli en del av problemet snarare än en del av lösningen.

Fru talman! Sverigedemokraternas linje är därför tydlig och realistisk:

För det första: Nolltolerans mot terrorism. Hamas ska aldrig belönas, och demilitarisering måste vara en verklig, verifierbar del av varje hållbar ordning.

För det andra: Stöd till demokratiska allierade. Israel har rätt att försvara sin befolkning, och Sverige ska föra en politik som tydligt skiljer mellan demokratier och terroraktörer.

För det tredje: Hårdare tryck mot Iran. Det kräver sanktioner och terrorlistningar och ett slut på naiva upplägg där regimen kan fortsätta att hota regionen.

För det fjärde: Hjälp ska nå civila, men den får aldrig bli en resurs som förlänger konflikten eller stärker extremistiska strukturer.

(Applåder)

I detta anförande instämde Erik Hellsborn (SD).

Anf. 104 FREDRIK AHLSTEDT (M):

Fru talman! Vi samlas i dag i en tid då Europas säkerhetsordning fortfarande prövas av Rysslands brutala anfallskrig mot Ukraina. Kriget har påmint oss om att fred och frihet aldrig kan tas för givna.

För oss moderater är utgångspunkten tydlig: Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik ska bygga på styrka, ansvar och solidaritet med våra demokratiska vänner.

För det första har vi Ukraina. Sveriges stöd till Ukraina ska vara långsiktigt, kraftfullt och uthålligt. Ukraina kämpar inte bara för sitt eget territorium utan för de principer som hela Europa vilar på: suveränitet, internationell rätt och varje nations rätt att välja sina egna ledare och sin egen väg. Vi ska fortsätta bidra med militärt, ekonomiskt och humanitärt stöd. Samtidigt måste vi arbeta för att stärka Europas samlade försvarsförmåga och se till att Ukrainas sak står högt på den internationella dagordningen och inte minst på EU:s dagordning. Vi måste helt enkelt göra så mycket vi förmår för att stötta Ukraina i kampen för frihet. Ett ryskt nederlag i Ukraina är avgörande för Europas och Sveriges framtida säkerhet.

Fru talman! För det andra har vi Nato. Moderaterna har länge drivit att Sverige ska ansöka och ansluta sig till Nato. Sveriges medlemskap i Nato markerar ett historiskt skifte i vår säkerhetspolitik. Vi har gått från militär allianslöshet till fullt deltagande i den starkaste försvarsalliansen i världen. Det innebär såklart trygghet men också ett stort ansvar. Sverige ska vara en trovärdig och aktiv allierad. Vi ska bidra till Natos kollektiva försvar, investera i vårt eget försvar och fördjupa samarbetet med våra allierade. Ett starkt Nato och därmed ett starkt svenskt försvar är den främsta garanten för fred och stabilitet i vårt närområde.

För det tredje har vi det nordiska och baltiska samarbetet. I en orolig omvärld är det nordiska och baltiska samarbetet viktigare än någonsin. Tillsammans med Finland, Norge, Danmark och Island kan vi bygga en säkerhetspolitisk helhet som gör Norden till en av världens mest integrerade och stabila regioner. Det handlar om gemensam försvarsplanering, stärkt krisberedskap och fördjupat ekonomiskt samarbete. Norden ska vara

en motor för säkerhet, innovation och konkurrenskraft i Europa. I detta arbete har Sverige ett särskilt ansvar.

För det fjärde har vi det civila försvaret. Ett starkt totalförsvaret kräver mer än militär förmåga. Det civila försvaret är avgörande för att skydda vårt samhälle mot kriser, cyberangrepp, desinformation och störningar i våra försörjningskedjor. Vi måste stärka robustheten i energiförsörjning, transporter, sjukvård och digital infrastruktur. Myndigheter, kommuner, näringsliv och civilsamhälle behöver arbeta mer tillsammans. Ett motståndskraftigt samhälle är en förutsättning för ett trovärdigt försvar. Det har vi inte minst sett i Ukraina. Ukrainas civila försvar är en förutsättning för att det militära försvaret ska fungera.

I detta perspektiv har Sverige blivit ett föredöme runt om i världen i fråga om hur man kraftfullt kan öka både civil och militär förmåga på relativt kort tid. En liten men nog så viktig sak är hur man kommunicerar med allmänheten och med företagen. Våra blågula broschyrer *Om krisen eller kriget kommer* har blivit välkända över hela världen, och många tar nu efter våra insatser på det området.

För det femte har vi näringsliv och handelsavtal. Sveriges välstånd är tätt sammanflätat med en öppen och regelbaserad världshandel. I en tid av ökande protektionism måste vi stå upp för frihandel, konkurrenskraft och innovation. Nya handelsavtal skapar jobb, stärker våra företag och minskar vårt beroende av auktoritära stater. Genom att fördjupa samarbetet med likasinnade demokratier kan vi bygga säkrare leveranskedjor, främja hållbar tillväxt och säkerställa att svenska företag kan konkurrera internationellt.

Genom frihandelsavtalet med Sydamerika, det så kallade Mercosur-avtalet, och avtalet med Indien går EU och Sverige en alternativ väg med flera olika möjligheter och lägger inte alla ägg i samma korg. Det ger styrka och stabilitet samt bra förutsättningar för svenska företag.

Fru talman! Vår tid kräver tydlighet och handlingskraft. Sverige ska vara en stark röst för frihet, demokrati och internationellt samarbete. Genom att stödja Ukraina, fördjupa vårt engagemang i Nato, stärka det nordiska samarbetet, bygga upp det civila försvaret och främja handel lägger vi grunden för ett tryggare och mer välmående Sverige.
(Applåder)

Anf. 105 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Jag tackar för anförandet.

Jag tänkte ställa en fråga som kanske är mer om utrikesministerns anförande och biståndet än om den politik som ledamoten pratade om i sitt anförande.

I sitt senaste regleringsbrev säger sig regeringen inte längre vilja öka men däremot effektivisera klimatbiståndet för sänkta utsläpp. Effektivitet är ju bra, men man undrar lite vad det betyder i praktiken.

Även om regeringen nu aviserar att man upprätthåller stödet för utsläppsminskningar gör man det dessvärre inte för klimatanpassning. Sveriges stöd till anpassningsfonden och fonden för de minst utvecklade länderna upphör.

Förutom att detta är förödande på marknaden för dem som måste kunna försörja sig skickar det en dålig internationell signal och skadar svensk global klimatdiplomati. Varför gör regeringen så, och hur är det att prioritera klimatet?

Anf. 106 FREDRIK AHLSTEDT (M) replik:

Fru talman! Ledamoten Alm Ericson vet ju mycket väl hur regeringen har valt att prioritera de här olika områdena.

Vi har under lång tid jobbat med reformagendan för biståndet. Vi har framför allt prioriterat närområdet, inte minst Ukraina. På den linjen har regeringen arbetat med att säkerställa ökat bistånd till Ukraina. Vi ska säkerställa civilt bistånd, som handlar om återuppbyggande av energiförsörjningssystem, sjukvård och annan infrastruktur som behövs i Ukraina. Det ska komplettera vårt stöd när det gäller det militära försvaret.

Prioriteringen ligger alltså på att öka insatserna i närområdet och då till Ukraina.

Anf. 107 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Jag tackar för svaret även om lite kanske uteblev.

Vi är mycket väl medvetna om både regeringens reformagenda för biståndet, som egentligen är en neddragnings- och nedprioriteringsagenda, och att man har prioriterat stödet till Ukraina.

När det gäller stödet till Ukraina står vi helt bakom det, men vi tycker inte att det ska behöva betalas av världens allra fattigaste. Det är tyvärr den prioritering som regeringen gör – man väljer att rikta om pengar från att ge människor möjlighet att försörja sig och odla mat och se till att samhällen förblir stabila.

Samtidigt som Moderaterna och den här regeringen säger sig vara för ett ordentligt klimatbistånd med både utsläppsminskning och anpassning väljer man nu att dra ned. Hur kommer det sig att regeringen tycker att det är de allra mest utsatta som ska betala Ukrainastödet?

Anf. 108 FREDRIK AHLSTEDT (M) replik:

Fru talman! Ledamoten Ericson vet mycket väl, särskilt efter sitt engagemang i finansutskottet, att alla våra utgifter måste finansieras. Detta är då en viktig prioritering.

Det är inte så att vi har avskaffat biståndet. Sverige är fortfarande en av världens största biståndsgivare på flera områden. Nu har vi dock sagt att vi känner, vet och tycker att det är rätt och riktigt att vi ska prioritera biståndet till Ukraina.

Ukraina är otroligt viktigt för den svenska säkerheten och för svensk och europeisk stabilitet. Då har den här regeringen valt att prioritera biståndet i vårt närområde till Ukraina.

Det finns bara en viss summa pengar. Vi har varit väldigt noga med att vi inte avser att tillsätta mer medel. I det här sammanhanget ska biståndet till Ukraina prioriteras.

Anf. 109 ANNA LASSES (C) replik:

Fru talman! Jag fortsätter i klimatspåret. Som ledamoten nämnde är säkerhet oerhört viktigt, och jag håller helt med om beskrivningen när det

gäller Ukraina. Men det är inte riktigt det detta handlar om. Vad det handlar om när det gäller klimatbiståndet är att man i stället för att satsa på utsatta områden – och då pratar vi inte om Ukraina utan om globala syd – satsar på klimatbistånd till medelinkomstländer, alltså de lågt hängande frukter som regeringen ofta pratar om.

I de utsatta områdena kommer läget nu att bli ännu värre. Det kommer att bli fler konflikter. Vi kommer att få fler flyktingar och ökad migration, vilket regeringen inte vill ha. Samtidigt hjälper man i stället de länder som har det lite lättare.

Hur kommer det sig att man gör den här prioriteringen?

Anf. 110 FREDRIK AHLSTEDT (M) replik:

Fru talman och ledamoten Lasses! För att öka effekten av de insatta biståndsmedlen vill regeringen inte sprida ut biståndet på alltför många olika delar. Flera av er har hört biståndsministern säga att vi inte längre ska hålla på med vår vattenspridare utan koncentrera biståndet för att få ökad effekt.

Det är också, precis som i den tidigare diskussionen, en prioritering: att se till att biståndet får en mycket högre effekt än vad man kunnat se vid tidigare tillfällen.

Anf. 111 ANNA LASSES (C) replik:

Fru talman! Jag skulle rekommendera såväl ministern som regeringen och Moderaterna att sluta med den liknelsen. Alla som vet någonting om trädgårdsodling vet att vattenspridare är bättre än att hålla allt vatten på ett ställe.

Det är fortfarande så att man satsar i dessa länder. Man lyfter bistånd från de mest utsatta länderna till de lite mindre fattiga länderna. Jag misstänker att man gör det därför att man vet att dessa projekt sänker utsläppen. Då kan man räkna in det i den svenska klimatbudgeten, så att säga, och så säger man att vi har sänkt utsläppen men gjort det utanför Europa.

Samtidigt betyder dock detta att man ökar problemen i de mest utsatta områdena, får betydligt högre migration och minskar säkerheten i världen. Jag undrar fortfarande varför man gör den här prioriteringen.

Anf. 112 FREDRIK AHLSTEDT (M) replik:

Fru talman! Regeringens ansats när det gäller reformagendan för biståndet handlar om flera olika delar. En viktig del har varit att försöka öka effekten av varje insatt svensk krona. I det perspektivet har regeringen sagt att vi ska minska antalet länder som vi ger bistånd till för att öka koncentrationen och få högre effekt. Det kommer säkert att bli högre effekt på klimatet. Det kommer säkert att bli högre effekt på tillväxten. Det finns också en möjlighet att vi kan få bättre handel med olika länder.

Sammantaget handlar det fortfarande om att öka koncentrationen för att få bättre effekt. Det är en viktig del i regeringens reformagenda.

Anf. 113 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V) replik:

Fru talman! Ledamoten talar mycket om säkerhetspolitik. Vi är helt överens om vikten av stödet till Ukraina. Ledamoten nämner dock inte

vikten av internationellt bistånd som säkerhetspolitisk aspekt. Han nämner inte heller klimatbiståndet, som är otroligt viktigt.

Inte nog med att regeringen nu överger några av världens fattigaste och mest utsatta länder i Afrika och Asien, man avslutar även stöd till klimatfonder som på riktigt skulle göra skillnad för att motverka klimatkrisen och bidra till klimatanpassning. Detta är en säkerhetspolitisk risk – ser inte ledamoten det?

Under den senaste månaden har extrema oväder svept fram över södra Afrika med stora följder för såväl människor som natur. Enorma mängder regn har skapat regionens värsta översvämningar på flera årtionden. Miljoner människor har drabbats.

Stöd till klimatanpassning i dessa länder är helt avgörande för överlevnad, inte minst för kvinnor, barn och andra utsatta grupper på många håll som har drabbats av detta extremväder. Det är därför allvarligt att regeringen helt överger de här länderna.

Anf. 114 FREDRIK AHLSTEDT (M) replik:

Fru talman! I den här debatten låter det som att Sverige helt har avskaffat sitt klimatbistånd. Vi är fortfarande ett av världens mest generösa länder när det avser klimatbiståndet.

Som jag sagt i mina tidigare replikskiften vill regeringen öka koncentrationen för att få ut högre effekt. Regeringen har också valt att prioritera biståndet i närområdet, och där har Ukraina prioriterats. Arbetet med att försvara Ukraina och återuppbygga landet med sjukvård, energiförsörjning och andra infrastrukturdelar är en viktig del även för Sverige. För Sveriges säkerhet måste vi prioritera biståndet till Ukraina.

Anf. 115 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V) replik:

Fru talman! Jag tackar för svaret.

Jag håller verkligen med om vikten av att stödja Ukraina. Vi menar dock att det inte får ske på bekostnad av världens mest utsatta människor och länder. Vi menar också att stödet till Ukraina måste ges additionellt, utanför det traditionella biståndet.

Det stöd som har försvunnit handlar om att man fasat ut viktiga strategier i flera länder. Man har även avskaffat stödet till anpassningsfonden och fonden för de minst utvecklade länderna. Detta är ett otroligt viktigt klimatstöd. Det är det stöd som behövs för att dessa länder ska kunna stå emot de stora klimatkatastrofer som inträffar och för att de ska kunna utvecklas och till exempel stödja småskaligt jordbruk och på andra sätt bygga upp en strategi mot detta.

Att vi överger det här stödet är en säkerhetspolitisk risk och lämnar fältet fritt för andra, auktoritära regimer att gå in i stället.

Anf. 116 FREDRIK AHLSTEDT (M) replik:

Fru talman! Den här regeringen har bemödat sig om att verkligen göra en viktig reformagenda för biståndet. En viktig del var att vi ville prioritera stödet till Ukraina. Vi har ökat biståndet till Ukraina till drygt 10 miljarder kronor – en otroligt viktig prioritering i biståndsbudgeten.

Sverige fortsätter att vara en av de största klimatbiståndsgivarna i världen. Vi kommer att fortsätta att genomföra en mängd olika projekt. Till skillnad från Vänsterpartiet och några ytterligare partier har vi dock inte

en obegränsad budget med obegränsade medel. När man inte har det måste man lära sig att prioritera. Det är det som den här regeringen gör: Vi prioriterar Ukraina. Vi fortsätter också att ge bistånd – humanitärt bistånd, klimatbistånd och övrigt bistånd.
(Applåder)

Anf. 117 LINNÉA WICKMAN (S) replik:

Fru talman! Det pågår nu en maktkamp om världsordningen. Den pågår i vårt eget närområde på ett väldigt tydligt sätt i västra Balkan, där Ryssland målmedvetet och aktivt försöker underminera kandidatländerns strävan mot EU-medlemskap, stärkt demokrati och ökad jämställdhet.

I fronten för viktiga reformer och därmed också för vår egen säkerhet står kvinnorrättsrörelsen. Men på grund av regeringens nedskärningar tvingas de i detta nu att sluta med sitt avgörande arbete, till exempel när det gäller att granska lagstiftning och stödja kvinnor som har utsatts för våld. Det sker i Serbien, Kosovo, Albanien, Bosnien, Montenegro och Nordmakedonien.

Hur går det här ihop med regeringens påstående att jämställdhet är ett kärnvärde i utrikespolitiken och att vårt närområde ska prioriteras?

Anf. 118 FREDRIK AHLSTEDT (M) replik:

Fru talman! Jag har i mina tidigare inlägg talat om en viktig del i regeringens reformagenda när det gäller biståndet och budgeten. Det finns en budget, och vi har ökat stödet till Ukraina med drygt 10 miljarder i år. Samtidigt kräver det en prioritering, och vissa projekt kommer att försvinna eller minska. Vidare handlar det om att vi samtidigt kan koncentrera resurserna till flera olika projekt.

Sverige är fortfarande en av världens mest generösa bidragsgivare när det gäller utvecklingsbistånd, men det gäller också att vi använder pengarna på rätt sätt. Det handlar om att prioritera och säkerställa att vi får ut så mycket som möjligt i olika projekt.

Anf. 119 LINNÉA WICKMAN (S) replik:

Fru talman! Vi har gång på gång från regeringen hört att jämställdhet är ett kärnvärde i utrikespolitiken. Vi har gång på gång hört att närområdet är viktigt, men nu verkar det enbart vara en etikett eftersom inte ens kvinnorrättsorganisationer i vårt eget närområde som står upp mot Ryssland går säkra för regeringens nedskärningar.

På västra Balkan har man drabbats hårt av Trumpadministrationens nedskärningar, och det finns ingen annan aktör som nu kan gå in och stödja organisationerna som Sverige lämnar.

Kvinna till Kvinna har vädjat till regeringen att göra en omvärdering för att inte skära ned det enda programmet där kvinnors deltagande säkras i reformarbetet på västra Balkan. Det är också allvarligt att nedskärningarna sker när demokratiska krafter är så pressade.

Är ledamoten beredd att agera för att rädda biståndet till åtminstone de här kvinnorrättsorganisationerna så att de kan fortsätta sitt avgörande arbete?

Anf. 120 FREDRIK AHLSTEDT (M) replik:

Fru talman! Jag har sagt tidigare, och även utrikesministern tog upp det i utrikesdeklarationen, att det är viktigt att Sveriges arbete innebär att kvinnors och flickors rättigheter och egenmakt stärks.

Sverige är fortfarande en av de största biståndsgivarna, och vi kommer fortfarande att ha en mängd olika biståndsprojekt igång. Vi jobbar också vidare med att utveckla biståndet i Ukraina. Ukraina är den mest prioriterade biståndsdelen, men vi jobbar också vidare med bistånd i närområdet.

Sverige har ju ett gott och erkänt rykte bland biståndsorganisationer, och vi fortsätter att arbeta med frågorna. Sverige har av tradition gett mycket bistånd och har fortfarande en stor biståndsbudget.

(Applåder)

Anf. 121 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Fru talman! Pandemi, klimatkris, krig och konflikter innebär att behovet av internationellt bistånd är större än på mycket länge. När USA under Trump skär ned sitt bistånd mycket kraftigt, något som kan leda till att minst 14 miljoner människor, varav en tredjedel barn, kan komma att dö fram till 2030, borde ansvarsfulla länder samarbeta med civilsamhället och multilaterala organisationer för att stärka biståndet. I stället väljer regeringen och SD att genomföra ytterligare stora nedskärningar. Det är uppenbart att regeringen hellre gynnar Sveriges rikaste med stora skattesänkningar framför att hjälpa världens mest utsatta.

Vänsterpartiet står upp för målet om att minst 1 procent av bni ska gå till bistånd, och vi lovar att vi kommer att göra allt för att stegvis återställa biståndet till 1 procent om vi får inflytande under kommande mandatperiod. Regeringen urholkar dessutom biståndet genom att använda biståndsmedel för sådant som inte får räknas som bistånd enligt OECD-Dacs regelverk. Det gäller exempelvis inhemska kostnader för integration och återvandring. Särskilt allvarligt är det att regeringen har skickat 100 miljoner till en av världens mest korrupta ledare, nämligen den Hamaskramande premiärministern i Somalia, i utbyte mot att Somalia tar emot utvisade somalier. Bistånd får aldrig användas som muta.

Allvarligt är också att regeringen betonar vikten av att biståndet ska gynna svenska intressen som handel och näringsliv. Biståndet ska gynna mottagaren och inte givaren. Regeringen överger allt fler fattiga länder i världen – något som går helt emot målsättningen om att bistå de mest utsatta.

Totalt har tolv fattiga länder lämnats. Det drabbar arbetet för demokrati, mänskliga rättigheter, kvinnors rättigheter och klimatet hårt. Viktiga framsteg som har uppnåtts riskerar att rullas tillbaka. Det går att lyfta fram många exempel på väl fungerande projekt som nu tvingas avslutas, som stöd till fattiga bönder i Tanzania och Moçambique eller stöd till gatubarn i Afghanistan. Sverige har under decennier byggt ett internationellt anseende som pålitlig partner. Den positionen håller nu snabbt på att gå förlo-rad. Det kan längre fram visa sig oerhört kostsamt att vända dessa länder ryggen när vi lämnar utrymme för auktoritära krafter att ta vid.

Orsaken till nedskärningarna är att regeringen vill föra över mer resurser till Ukraina. Självklart behöver Ukrainas hårt utsatta civilbefolkning allt stöd, både militärt och humanitärt. Det är dock inte rimligt att världens mest utsatta får betala detta stöd. Det hade inte behövt vara så om man valt

att finansiera det civila stödet till Ukraina på samma sätt som det militära, det vill säga utanför det ordinarie biståndsramverket.

Kvinnor, flickor och hbtq-personer runt om i världen möter nu en historisk backlash mot jämställdhet och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Regeringen lämnade den feministiska utrikespolitiken men betonar att jämställdhet är ett kärnvärde, vilket är svårt att ta på allvar när vi ser hur biståndet till jämställdhet i stället minskar. Mellan 2021 och 2024 sjönk andelen av det svenska bilaterala biståndet som hade jämställdhet som huvudsyfte från 18 till 10 procent.

Att investera i kvinnors möjligheter till egen försörjning och egenmakt är en nyckelfaktor för en gynnsam samhällsutveckling. Även för fred och stabilitet är kvinnors ledarskap helt avgörande. Tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet är också en viktig jämställdhetsfråga.

Vänsterpartiet anser att genusperspektivet ska genomsyra all biståndsverksamhet, att hälften av biståndet ska gå till kvinnor och flickor och att 10 procent ska öronmärkas till SRHR. Vi vill även återinföra den feministiska utrikespolitiken och stärka stödet till civilsamhällesorganisationer och FN – särskilt kärnstödet till UN Women och UNFPA.

I Sudan råder för närvarande en av världens största humanitära katastrofer till följd av kriget. Över 30 miljoner människor är i behov av humanitärt stöd. 4 miljoner människor har flytt till ett av grannländerna, och 9,6 miljoner människor har flytt inom Sudan. Omvärlden måste agera för att få slut på kriget, skydda civila och humanitära hjälparbetare, etablera humanitärt tillträde och öka det humanitära stödet till lokala aktörer och grupper.

Trots den bräckliga vapenvilan i Gaza kommer behovet av bistånd att vara enormt under lång tid som ett resultat av Israels folkmord och totala ödeläggelse av Gaza. Samtidigt ser vi hur våldet på Västbanken ökar. Palestinier dödas och fördrivs, och palestinska samhällen raseras. En nyckelorganisation är FN-organet UNRWA, som sedan decennier har FN:s mandat att bistå palestinska flyktingar. Trots det har Sveriges regering valt att dra in stödet till denna oumbärliga organisation. Vi i Vänsterpartiet öronmärkte därför 1 miljard till UNRWA i vår skuggbudget. Biståndet till UNRWA måste snarast återupprättas, inklusive stödet till det ekumeniska följeslagarprogrammet och andra organisationer som jobbar för fred, demokrati och mänskliga rättigheter.

Vi får inte heller glömma vikten av humanitärt stöd till de mest utsatta västsahariska flyktinglägren i Saharas öken.

Bistånd kan inte lösa alla världens utmaningar, men det kan bidra till en positiv utveckling. För en verklig och långsiktig förändring krävs att de ohållbara skuldbördorna hanteras och att åtgärder vidtas för att få till ett rättvisare skattesystem och stoppa den globala kapital- och skatteflykten. Varje år förlorar utvecklingsländer mer pengar på grund av företagens skatteflykt än vad de får i bistånd. Det är pengar som behövs för satsningar på exempelvis skolor och sjukvård.

(Applåder)

Anf. 122 ANNA LASSES (C):

Fru talman! Vad vill regeringen egentligen med det svenska biståndet? Vad är syftet, och vilka mål har man? Det är frågor som jag ställer mig allt

oftare. Jag upplever nämligen att regeringen målar upp en bild som inte alltid stämmer överens med vad man gör i verkligheten.

Den reformagenda som regeringen har tagit fram under mandatperioden ger bilden av att biståndet ska vara långsiktigt, effektivt och transparent. Vi ska värdera civilsamhället och de lokala perspektiven högt, och jämställdhet och utbildning är viktiga verktyg för att uppnå det riksdagsbundna målet: att bekämpa fattigdom och förtryck.

Men när man följer vad som verkligen görs ser det ut att utvecklas åt precis motsatt håll. Långsiktig styrning har ersatts av ryckighet. Utvecklingsprojekten i de mest utsatta delarna av världen ersätts av kortsiktiga projekt. Pengar flyttas från de mest utsatta kontexterna till mer ordnade förhållanden och gör att det blir fritt fram för stater som Kina, som står redo med dyra lån och helt andra värderingar.

Vad vill regeringen egentligen med det svenska biståndet? Låt oss se biståndet för vad det är. Det är inte en lösning på mänsklighetens alla problem. Men det är en möjlighet att bidra till en lite bättre värld och kan ge människor möjlighet att leva ett lite bättre liv, få ett jobb eller en utbildning, kräva demokrati och inflytande och bli lite friare.

Biståndet är också ett viktigt utrikespolitiskt verktyg som Sverige under lång tid har förvaltat väl. Genom att visa att vi är en pålitlig och långsiktig partner har vi vunnit trovärdighet, och dörrar har öppnats och gett oss inflytande i världspolitiken.

Fru talman! Det här är inget som vi vanligen pratar om. Alltför många svenskar tror att biståndet bara är en kostnad för svenska skattebetalare. Men sanningen är att biståndet har gett Sverige makt och inflytande i världen på ett sätt som vapen aldrig kan ge oss för samma mängd pengar.

Är allt som görs i dag dåligt? Nej, absolut inte! Jag ifrågasätter inte de organisationer och företag som får biståndsmedel och arbetar med detta. Det som jag och Centerpartiet ifrågasätter är regeringens styrning och syfte och hur det på längre sikt påverkar Sveriges inflytande internationellt.

Vad vill då Centerpartiet, fru talman? I den kaosartade värld vi lever i, där klimatförändringarna leder till fler konflikter och där demokrati och mänskliga rättigheter backar, har Sverige en superviktig roll att spela. När de andra biståndsgivarna drar sig undan från svåra kontexter ska vi finnas där. Då ska vi satsa på barns utbildning, kvinnors egenmakt, småskaligt företagande, klimatanpassning och civilsamhällets motståndskraft mot förtryck.

Det här är inte flum. Det är smart. Varje uns av trygghet och motståndskraft som vi kan sprida i världen gör att vi i Sverige och Europa får ett tryggare liv. Och det främjar handel och utveckling. Långsiktighet och hållbarhet i biståndet måste gå först.

Centerpartiet vill ha en biståndspolitik som genomsyras av liberal feminism. Och vi vill ha en tydlig plan tillbaka till enprocentsmålet.

Samtidigt vill vi lyfta ut bistånd till Ukraina ur den ordinarie budgeten. Vi vill bygga en fond, motsvarande 1 procent av bni, där vi samlar allt stöd till Ukraina, såväl militärt som civilt. Det gör stödet till Ukraina tydligt och hållbart.

Biståndet ska inte vara ett migrationsverktyg. Tidögänget brukar försvara kopplingen mellan migrationspolitiken och biståndet med att det måste vara slut på att Sverige ger bistånd utan att ställa krav. Det är väl klart att vi ska ställa krav! Vi ska ställa krav på uppföljning och resultat

och på att mottagaren ska stå upp för rättsstatens principer, mänskliga rättigheter och folkrätten.

Men det regeringen menar med krav är att man är villig att betala för att länderna ska ta emot personer som vi vill utvisa – 100 miljoner för trettiotalet personer till Somalia och 295 miljoner för 128 personer till Syrien. Och fler länder är på gång, exempelvis Afghanistan med flera.

Hur är detta att ställa krav? Låt oss kalla det muta eller i bästa fall en otroligt tveksam transaktion.

Bistånd och migration hänger absolut ihop. Genom att minska fattigdom och förtryck och öka tryggheten behöver färre människor fly från sina hem. Likaså är det rimligt att dra in bistånd från partner som inte står upp för rättsstatens principer, mänskliga rättigheter och folkrätten. Men biståndet ska inte och får aldrig vara ett migrationsverktyg som används för att muta ett annat lands regering att ta emot människor som vi vill utvisa.

Fru talman! Slutligen vill jag vända mig till alla er i det svenska civilsamhället och svenska företag som varje dag arbetar med vårt bistånd runt om i världen. Med ett ovärderligt globalt nätverk och oavsett regering anpassar ni er och gör bästa möjliga för att världen ska bli en lite bättre plats. För Centerpartiet är det självklart att det är ni som är experterna och måste vara involverade i hur det svenska biståndet ska utvecklas framöver.

Anf. 123 YUSUF AYDIN (KD):

Fru talman! Min kollega Magnus Berntsson har på ett förtjänstfullt sätt redogjort för viktiga delar av vår utrikespolitik vad gäller Iran, Ukraina och andra delar samt för biståndspolitik. I mitt anförande ska jag fokusera på ett annat viktigt område, som vi kristdemokrater har arbetat för under lång tid: religionsfrihet och förföljda kristna.

Religions- och övertygelsefrihet är en grundläggande rättighet. Ändå är kränkningarna omfattande, och utvecklingen i många delar av världen går i fel riktning. I dag lever omkring 70 procent av världens befolkning i länder där religionsfriheten är inskränkt på olika sätt, antingen av regimer eller av olika extremistiska grupper. Religionsförtryck bidrar ofta till fattigdom, marginalisering och social instabilitet och motverkar inkluderande och fredliga samhällen.

Fru talman! Förföljelsen av kristna är särskilt omfattande och har ökat de senaste åren. Open Doors publicerar varje år en lista över de 50 länder där förföljelsen av kristna är värst. Enligt den senaste rapporten, som publicerades i januari, har det förvärrats ytterligare. Omkring 388 miljoner kristna, det vill säga var sjunde kristen i världen, bedöms vara utsatta för förföljelse på grund av sin tro. Det kan jämföras med 2015, då omkring 100 miljoner ansågs vara utsatta. Det är en dramatisk försämring på ett decennium.

Trots denna utveckling har religionsfrihet och förföljelsen av kristna under lång tid haft en näst intill obefintlig roll i svensk utrikes- och biståndspolitik. Men med Kristdemokraterna i regeringen blir detta en tydlig prioritering. I årets utrikesdeklaration, liksom de senaste tre årens, uppmärksammas förföljda kristna, och arbetet för religionsfrihet lyfts fram. Det återspeglas också i regeringens reformagenda för bistånd och i flera biståndsstrategier.

Fru talman! I Mellanöstern riskerar kristna att försvinna från sina historiska ursprungsländer, från kristendomens vagg. De senaste två decen-

nierna har den kristna befolkningen i Irak och Syrien minskat med närmare 80 procent. Damaskus var tidigare huvudstad i det arameiska riket, redan tusen år före Kristus, och där var aramenskan lingua franca och det språk som Jesus talade. I dag används det fortfarande av kristna araméer, syriener, assyrier och kaldéer men bara av ett fåtal människor som är kvar i regionen.

Den syrisk-ortodoxa kyrkan, som jag själv är medlem i, är en av de äldsta. Den grundades år 37 efter Kristus av aposteln Petrus. Just nu är det kanske fler syrisk-ortodoxa kristna som är i Sverige än som finns kvar i delar av Mellanöstern. Det var i Antiochia som lärjungarna först började kallas kristna, som det står i Bibeln.

För de kristna i Syrien innebär Assadregimens fall visst hopp men också osäkerhet. Landet befinner sig i ett känsligt läge. Det finns möjlighet att bygga ett demokratiskt och inkluderande styre, men utvecklingen är långtifrån självklar. Därför är det av största vikt att Sverige och EU engagerar sig aktivt i Syriens framtid och ställer krav på ett demokratiskt och inkluderande styre som garanterar alla syrier, inklusive religiösa och etniska minoriteter, lika rättigheter och skydd i hela landet.

Situationen i Irak är på många sätt lika allvarlig. Efter många år av krig och terror från Islamiska staten har den kristna befolkningen minskat med cirka 80 procent, från tidigare 1,5 miljoner till kanske 200 000–300 000. När storstaden Mosul sommaren 2014 intogs av Daish och tömdes på sin kristna befolkning var det första gången på 1 700 år som kyrkklockorna tystnade. Särskilt hårt drabbad är Nineveslätten, det historiska området för många kristna grupper. Trots att en del har återvänt är det ett kraftigt decimerat och reducerat antal. Ett förslag vore att långsiktigt stärka deras närvaro och ge Nineveslätten status som en administrativ provins inom Iraks konstitutionella ram. En sådan lösning skulle kunna stärka lokalt självstyre, säkerhet och representation för kristna, yazidier och andra minoriteter samtidigt som Iraks territoriella integritet respekteras.

Fru talman! I en tid präglad av osäkerhet och växande konflikter behöver Sveriges utrikespolitiska röst vara tydlig, både i vårt närområde och globalt. Sverige och EU måste stå upp mot förtryck och förföljelse. Vi ska främja fred, frihet, mänskliga rättigheter och demokrati. Vi har ett ansvar att stå upp för dem vars röster tystas och vars frihet inskränks. Sverige ska vara en röst för religionsfrihet och för förföljda kristna och andra utsatta minoriteter i världen.

(Applåder)

Anf. 124 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik:

Fru talman! Jag tackar ledamoten för anförandet. Jag håller verkligen med om att det är viktigt att agera mot förföljelse av kristna och andra religiösa grupper. Religionsfrihet är verkligen en viktig fråga. Vi har jobbat med detta tillsammans vid flera tillfällen.

Men jag tänkte ställa en helt annan fråga, och den gäller Somaliabiståndet. Regeringen har skickat iväg 100 miljoner till en av världens mest korrupta ledare, nämligen den somaliska premiärministern. Det är en premiärminister som inte bara är korrupt utan även har uttalat sitt starka stöd till den islamistiska organisationen Hamas. Hur är det här möjligt?

Stödet ges i utbyte mot att Somalia lovar att ta emot ett antal somaliska flyktingar som Sverige vill utvisa. Långtifrån alla är dömda brottslingar,

har det visat sig. Bland annat finns det personer som är både skötsamma och väletablerade med egen försörjning.

Ska svenska biståndsmedel gå till att muta en islamistisk, korrupt premiärminister? Vad anser ledamoten?

Anf. 125 YUSUF AYDIN (KD) replik:

Fru talman! Jag vill först tacka för engagemanget för religionsfrihet. Samtidigt är det lite märkligt. Jag tittade på utrikesdeklarationerna från den förra regeringen, som Vänsterpartiet stödde. Under åtta år i sträck, tror jag, kunde jag inte hitta några skrivningar som berörde religionsfriheten och vikten av att stå upp för den i utrikespolitiken. Det går lite emot det man säger här och nu. Men det är bra att man ändå till slut väljer att ansluta sig till den linjen.

Vad gäller frågan om bistånd är det självklart så att det finns människor som har fått utvisningsbeslut och behöver komma till sina hemländer. Jag tycker att det är viktigt att man kan använda olika instrument för att främja det på olika sätt. Men pengarna ska inte gå till några islamistiska eller terroristiska organisationer.

Anf. 126 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V) replik:

Fru talman! Jag fick inget jättetydligt svar från ledamoten. Ska svenska biståndsmedel gå till att muta en islamistisk, korrupt premiärminister? De här 100 miljoner kronorna har faktiskt gått direkt till projekt som är mycket närstående den här premiärministern.

Jag skulle vilja ta upp en annan fråga också, nämligen stödet till Eku-meniska följeslagarprogrammet på Västbanken. Det stöds även av Kyrkor-nas världsråd. Sverige har varit starkt pådrivande. Det är ett väldigt viktigt projekt som handlar om att stödja palestinier som är utsatta, till exempel genom att följa palestinska barn till skolan, men också dokumentera olika övergrepp mot palestinerna.

Sverige har nu dragit tillbaka sitt stöd till detta otroligt viktiga projekt. Vad anser ledamoten om det?

Anf. 127 YUSUF AYDIN (KD) replik:

Fru talman! Numera står det tydligt i olika beslut och strategier att bi-stånd inte ska gå till extremistiska och islamistiska grupper. I vissa fall kan projekt på något sätt ske i samarbete med exempelvis myndigheter i ett land, men jag kan inte svara för exakt alla projekt. Man får återkomma i den delen.

Vi tycker också att följeslagarprogrammet har haft ett viktigt värde un-der perioden och historiskt. Egentligen finns det inget konkret eller speci-fikt beslut om att avveckla det. Utifrån vissa ändringar och uppdateringar i strategier har Sida bedömt att det kanske inte rymms numera, men det finns inget specifikt beslut om att just den insatsen ska avvecklas.

Anf. 128 ANNA LASSES (C) replik:

Fru talman! Jag tackar ledamoten så mycket för ett väldigt fint inlägg som särskilt handlade om utsatta kristna minoriteter.

Jag minns när vi hade gemensamma samtal inför reformagendan. Jag och personen från Kristdemokraterna lyfte de religiösa samfunden, men vi

lyfte också utbildning. Det var faktiskt just våra partier som var väldigt måna om att få in utbildning i reformagendan.

Nu när Tanzanias landstrategi fasas ut kan jag konstatera att utbildning finns kvar i endast en av de tematiska strategierna. De pengar som har avsatts till detta motsvarar bara 0,3 procent av den svenska biståndsbudgeten, trots att man vet hur otroligt viktigt det är med utbildning för att komma ur fattigdom. Hur ser ledamoten på detta?

Anf. 129 YUSUF AYDIN (KD) replik:

Fru talman! Utbildning är en viktig del, liksom många andra tematiska områden i biståndsgendan. Vad gäller bilaterala landstrategier är inriktningen att man ska försöka få färre sådana för att fokusera mer, som en kollega tidigare nämnde. Givetvis har också Ukrainabiståndet gjort att man delvis behöver omprioritera. Men det betyder inte att vissa teman helt försvinner. Det finns som sagt många tematiska strategier. Det finns också en civil samhällsstrategi. Det har varit väldigt viktigt för oss att både bevara och stärka den för att ge civilsamhällesaktörerna möjligheter att jobba med många tematiska områden utifrån de behov som man ser i de länder och hos de partner som man samarbetar med.

Anf. 130 ANNA LASSES (C) replik:

Fru talman! Jag tackar för svaret, och jag håller med – civilsamhällets engagemang är oerhört stort och viktigt. Men vi kan inte frångå det faktum att utbildning, särskilt av barn, är en av de absolut viktigaste faktorerna för att lyfta människor ur fattigdom.

Det är också någonting som man behåller. Även om det nu är kris och katastrof i Afghanistan vet vi att de flickor som har fått en utbildning där har någonting att bygga på, vilket ger en resiliens. Hur kommer det sig att vi bara avsätter 0,3 procent av vår biståndsbudget till utbildning?

Anf. 131 YUSUF AYDIN (KD) replik:

Fru talman! Även om den specifika delen har reviderats finns det som tidigare nämndes möjligheter att genom olika tematiska områden och särskilt inom civilsamhällesstrategin fortsatt jobba med projekt som syftar till att bistå med utbildning och stärka utbildningsnivån i många länder.

I det specifika fallet med Afghanistan är det också andra parametrar som har begränsat verksamheten, som talibanregimens återkomst och en del andra kopplingar. Det gjorde att svenska organisationer och andra tyvärr fick svårare att verka där.

Det är en oerhört dystert och negativ utveckling som vi ser där. Det har varit svårt för en del organisationer att fortsätta sin verksamhet av andra skäl än den reformagenda som vi har lagt fram.

Anf. 132 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Tack, ledamoten, för ett viktigt anförande! Vi är helt överens om att ingen ska förföljas på grund av sin religion.

Jag vill tala om en annan fråga som jag tror att vi egentligen står bakom, nämligen upprätthållandet av de humanitära principerna. Vi har de senaste åren sett hur dessa inte har upprätthållits av olika stridande.

Vi har sett hur konflikter har förändrats och blivit betydligt farligare för hjälparbetare. Många kollegor i organisationer runt om i världen som historiskt har varit fredade är nu inte längre det.

Det är ännu viktigare att skydda humanitärt utrymme och internationell humanitär rätt. De riktigt flagranta exemplen som vi har sett den senaste tiden är alla sjukvårdsarbetare som har dödats i Gaza samt Israels lagstiftning som stoppar etablerade humanitära organisationer från tillträde.

Jag vill fråga ledamoten: Varför agerar inte Kristdemokraterna hårdare mot det?

Anf. 133 YUSUF AYDIN (KD) replik:

Fru talman! I utrikesdeklarationen, som en del av regeringspartierna står bakom, står det tydligt att det humanitära tillträdet inte ska begränsas utan möjliggöras. Det gäller också att man inte ska använda det humanitära tillträdet för att förvärma människors utsatthet.

Där har regeringen, som också vi är en del av, varit tydlig när tillträdet har begränsats. Vi har kritiserat det vid olika tillfällen. Vi har varit aktiva också när det har varit befogade åtgärder som har varit föremål för kritik.

Anf. 134 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Ledamoten Aydin!

Det är välkommet att det står om humanitärt tillträde och humanitära principer i utrikesdeklarationen. Samtidigt är det kanske inte ord i en deklARATION som kan sätta den avgörande pressen här.

Det handlar om att det finns en politisk vilja att ta till de verktyg som behövs. När vi ser överträdelser mot de humanitära principerna och när det inte finns något tillträde, borde man då inte agera hårdare?

När det gäller Rysslands överträdelser är vi väldigt tydliga och använder sanktioner och precis allt vi kan i boken. Men det gäller inte när Israel gör överträdelser.

Hur kommer det sig att den dubbelheten finns från regeringens sida?

Anf. 135 YUSUF AYDIN (KD) replik:

Fru talman! Jag skulle säga att vi är ganska konsekventa även på det här området. Däremot är sanktionsmekanismer och många av de andra åtgärder som diskuteras verktyg som man inom EU tillämpar gemensamt.

Sverige har vid olika tillfällen, som också utrikesministern redogjort för, drivit på för ytterligare sanktioner och ibland också någon annan typ av åtgärd, som kritik.

Man har inom ramen för EU använt de verktyg som finns och drivit den linje som den svenska regeringen har haft om den humanitära situationen i Gaza.

Det har också gett effekt. Tillträdet har kunnat öka efter en viss tid. Det har också framförts tydlig kritik från tid till annan.

Anf. 136 JANINE ALM ERICSON (MP):

Fru talman! Det har talats mycket om säkerhetspolitik här i dag. Vår tids största säkerhetshot respekterar inte några gränser. Det stoppas inte med drönarskydd eller handelsavtal. Klimatkrisen och naturkrisen är över-

hängande hot för alla världens människor och driver redan i dag på katastrofer, konflikter och migrationsströmmar.

Nyligen varnade brittisk underrättelsetjänst om att klimatkrisen och förlusten av biologisk mångfald inte bara är en miljöfråga utan ett hot mot nationell säkerhet och välstånd. Rapporten visar på att livsuppehållande system – som korallrev och boreala skogar – kan börja kollapsa redan under 2030-talet. När nyckelregioner för livsmedelsproduktion slås ut kan resultatet bli skenande matpriser och geopolitisk instabilitet, där stater tvingas konkurrera om allt knappare resurser.

Det här är verkligheten: Naturkrisen och klimatförändringarna är ett akut och överhängande säkerhetshot för hela världens befolkning. Därför måste lösningarna vara kraftfulla och gemensamma. Det är här som utvecklingssamarbetet kommer in som en nyckel, med minskade utsläpp och global rättvisa som ledstjärna.

Fru talman! Är det rättvist att de som har släppt ut minst ska betala mest i förstörda skördar, översvämningar och kollapsande samhällsfunktioner?

Är det rättvist att länder som redan bär en tung skuldbörda tvingas låna ännu mer för att reparera skador som andra har orsakat?

Är det rättvist att kvinnor och flickor, gång på gång, drabbas hårdast när vatten ska hämtas längre bort, när skolor stängs och när våldet ökar i kris och konflikt?

Självklart är svaret nej på de frågorna, men de ställer också krav på kraftfullt agerande från svensk sida. Bistånd är mer än välgörenhet. Bistånd är solidaritet och säkerhetspolitik. Utvecklingssamarbetet är inte en sidolinje i utrikespolitiken, utan det är ett verktyg för att förebygga kriser innan de blir krig.

Det handlar om bistånd som stärker samhällens klimatanpassning och livsmedelstrygghet, som ökar demokrati och jämställdhet och som förebygger konflikter innan de exploderar. Det bygger stabilitet innan människor tvingas fly.

Fru talman! Tidöregeringen backar in i framtiden. Samtidigt som behoven i världen ökar väljer man att minska ambitionerna. Man har drastiskt minskat biståndet och gör nyckfulla omprioriteringar som får stora konsekvenser.

Stödet till klimatanpassningen minskar och försvårar för allt fler att få maten att räcka till. Människor som kämpar för frihet, demokrati och mänskliga rättigheter, som kvinnor och hbtqi-personer, lämnas i allt större utsträckning själva i den kampen.

Det sker inte av en slump. Det är en medveten prioritering av regeringen. Det är djupt problematiskt att Sverige, som borde gå före, dessutom driver en politik som ökar utsläppen. Det försvagar vår trovärdighet internationellt, och trovärdighet är hårdvaluta i utrikespolitiken.

Vi i Miljöpartiet vill i stället att Sverige ska ta ledartröjan. Sverige kan och ska vara en motor både själv och genom EU för skärpta globala klimatmål, starkare verktyg som klimattullar och en industripolitik som gör att den fossilfria tekniken växer. Långsiktiga spelregler är avgörande både för investerare och för människor.

Klimatbiståndet måste öka för att minska utsläppen och bidra till anpassning i de samhällen som drabbas hårdast. När brunnar sinar, när skör-

dar slår fel och när stormar river sönder hem hjälper inte Maria Malmer Stenergards fina ord. Då behövs resurser.

Sverige behöver en feministisk utvecklingspolitik – och nej, det är inte bara vackra ord. Jämställdhet är avgörande för hållbar utveckling och fattigdomsbekämpning. Genom att stärka kvinnors och flickors rättigheter gynnar man hela samhällsutvecklingen.

Jag noterade att utrikesministern talade om allt regeringen har gjort för global jämställdhet, men tyvärr är det mest tomma ord eftersom stödet för jämställdhet i praktiken har minskat. Men i dessa dagar får man väl vara glad för det lilla, och ord är ju ändå något.

När vi ändå pratar om pengar måste vi också våga tala klarspråk om den ekonomiska orättvisan i systemet. Sverige måste vara tydligt pådrivande för att stoppa den internationella skatteflykt som varje år tömmer utvecklingsländer på resurser. Det är pengar som hade kunnat gå till sjukvård, skola och klimatanpassning. Vi måste verka för ökade skuldavskrivningar när skuldbördor låser fast länder i kris i stället för att möjliggöra investeringar i framtiden.

Ett starkt och demokratiskt FN-system är avgörande för att möta vår tids stora globala utmaningar. FN är en hörnsten i en regelbaserad världsordning. Därför är det allvarligt när Sverige drar ned på kärnstödet och försvårar FN-organens möjligheter att agera både snabbt och långsiktigt. Det riskerar att göra hela systemet mer sårbart just när världen behöver det som mest.

Vi måste också tala om civilsamhället, det svenska och det internationella. Det är civilsamhällets organisationer som känner lokalsamhället, och det är de som står kvar när krisen kommer. Det är de som når människor när konflikter briserar och när demokratin krymper. Då går det inte att behandla civilsamhället som ett verktyg som kan slås på och av eller som vilken budgetpost helst.

Miljöpartiet vill att Sverige ska ha som mål att minst 1 procent av bni ska gå till bistånd, för global rättvisa är inte en sidofråga i utrikespolitiken utan själva förutsättningen för fred och säkerhet och en framtid inom planetens gränser.

Anf. 137 GULAN AVCI (L):

Fru talman! Kvinna, liv, frihet – det är inte bara ord, utan det är frontlinjen i kampen mot den islamistiska diktaturen.

Den kampen börjar med kvinnorna. Det är kvinnor som har vägrat böja sina huvuden, som har rivit av sig tvångets slöja och trotsat moralpolisens våld och visat hela världen att de vägrar att låta staten kontrollera deras liv och deras kroppar. Irans kvinnor har blivit symbolen för motståndet. Trots hot, slag, fängelse och dödligt våld har de visat att kampen inte bara handlar om politik utan om värdighet och rätten att leva som människa. Nu reser sig generation efter generation och säger: Det är nog nu!

När protesterna bröt ut under de sista dagarna av 2025 var det kvinnorna som ledde vägen. När oppositionen kallade till massdemonstrationer i början av detta år visste ingen hur många som skulle våga ge sig ut på gator och torg och trotsa regimens kulor och tortyr. Men svaret blev historiskt. Miljoner människor gick ut på gatorna. De ropade inte på små reformer, utan det de krävde var slutet på denna islamistdiktators 47-åriga styre i landet.

Folket besegrade sin rädsla, men hur svarade regimen? Den svarade med massmord. Den stängde ned internet och mejade ned kvinnor, studenter, journalister och föräldrar som protesterade för sina barns framtid. När en regim kallblodigt mördar sitt eget folk med prickskytte och maskingevär handlar det inte om politik; det handlar om krigsförbrytelser och ett statligt organiserat massmord på fredliga demonstranter vars enda brott har varit att de har krävt sin frihet.

Fru talman! Den iranska regimen är en av de mest brutala och destabiliserande krafterna i Mellanöstern. Den exporterar våld, stöder väpnade grupper, underblåser konflikter och hotar regional fred. Dess retorik och handlingar riktas återkommande mot staten Israels existens. Ett starkare och mer militariserat Iran skulle kasta hela regionen in i en ännu djupare konflikt än den man i dag befinner sig i.

Samtidigt används iransk militär teknologi i Rysslands invasionskrig mot Ukraina. Iranska drönare slår mot städer och mot civilbefolkning. Därmed är regimen i Teheran också en aktör och ett direkt hot mot Europas och Sveriges säkerhet.

EU har under förra året och detta år fattat viktiga beslut om nya sanktioner och åtgärder mot Irans militära stöd till Ryssland och tagit steg mot att isolera revolutionsgardet. Sverige har ställt sig bakom allt detta. Det är bra och viktigt. Men vi behöver göra mer.

Det handlar bland annat om att skärpa sanktionerna mot regimen, att säkerställa att ansvar kan utkrävas och, viktigast av allt, att fortsatt öppet stå på det iranska folkets sida och stå upp för de kvinnor som har lett kampen.

Fru talman! Jag känner många exiliranier här i Sverige som med förfäran ser vad som sker i deras andra hemland. Jag frågade en bekant vad han skulle vilja att vi uttalar från den här talarstolen när vi nu har den här viktiga utrikespolitiska debatten.

Han var tydlig med att han och många svenskiranier vill se ännu kraftfullare åtgärder mot diktaturregimen i Iran. De vill att vi ska utvisa iranska diplomater kopplade till regimen, säkerhetsstruktur. De vill att vi skärper granskningarna av regimkopplade nätverk i Sverige och att vi minskar den diplomatiska representationen här då den utgör ett hot, inte bara mot svensk säkerhet utan också mot iranier i vårt land. De vill att vi skyddar hotade exiliranier som förföljs av regimen, lakejer även på svensk mark. Det här är rimliga krav, och man kan tänka sig att det är så här den svensk-iranska gruppen känner inför och upplever situationen.

Fru talman! Frågan vi måste ställa oss är: Vilken värld vill vi leva i? Vill vi ha en värld där diktaturen mejar ned sitt folk, där kvinnor tystas och där våld belönas eller en värld där frihet, mod och värdighet vinner och där tyranni möts av motstånd? I slutändan handlar detta om vilken värld vi accepterar. Är det en värld där kvinnor tystas eller en värld där röster formar framtiden?

Den islamistiska regimen saknar legitimitet. Den styr med våld och inte genom folkets vilja. Sverige måste vara tydliga. Vi måste stå på frihetens sida. Vi ska fortsätta stå på det iranska folkets och kvinnornas sida.

(Applåder)

Anf. 138 ANNA LASSES (C) replik:

Fru talman! Stort tack, Gulan Avci, för ett mycket viktigt anförande! Jag håller med till hundra procent.

När man ska jobba förebyggande – för att det inte ska bli på det här sättet – är biståndet ett verktyg. EU är nu världens största biståndsgivare. Jag kan konstatera att biståndet i EU nu håller på att utvecklas i tre delar: en del där man knyter det väldigt hårt till migration, en del där man framför allt tittar på teknikutveckling och infrastruktur och en del som gäller det humanitära.

Framför allt har man tagit bort öronmärkningen när det handlar om sådant som riktar sig till jämställdhet och kvinnor. Är det här någonting som Liberalerna skulle kunna tänka sig att pressa på för, det vill säga att skydda biståndet i EU som riktar sig just till jämställdhet och kvinnors frihet?

Anf. 139 GULAN AVCI (L) replik:

Fru talman! Tack, ledamoten Anna Lasses, för frågan!

För Liberalerna har biståndspolitiken alltid varit viktig. Vi har alltid haft som tydlig utgångspunkt att den ska träffa där det gör mest verkan.

Jag noterar att regeringen för bara några veckor sedan anslog ett stöd till inte minst kvinnorna och demokrati rörelsen i Iran, som nu med risk för sina egna liv står på gator och torg och kämpar för sin frihet. Vi har anslagit 10 miljoner som bland annat ska gå till att stärka civilsamhället och de modiga kvinnorna.

Jag tror inte att man ska stirra sig blind på summan av biståndet och exakt vad det går till. Viktigast är att man har en huvudinriktning. Jag menar att Sverige har rätt fokus nu. Vi kan nog göra ännu mer, men att en del av medlen går till att stärka kvinnor kvarstår.

Anf. 140 ANNA LASSES (C) replik:

Fru talman! Jag tackar ledamoten för svaret. I grund och botten håller jag med. Vi borde inte behöva öronmärka. Men det vi ser nu är en risk att EU:s bistånd riktat till kvinnors frihet och kvinnors egenmakt får stryka på foten på grund av att man snarare satsar på infrastruktur och teknikutveckling – vilket också är jättebra att satsa på. Men en vädjan från mig och alla andra är att vi tillsammans ska kämpa för att säkra att en del av EU:s stora bistånd kommer kvinnor till del och går till att kämpa för kvinnors frihet.

Anf. 141 GULAN AVCI (L) replik:

Fru talman! Jag kan lugna Anna Lasses med att Liberalerna alltid kommer att fortsätta kämpa på olika sätt, både nationellt och internationellt, för kvinnors och flickors rättigheter. Jag tycker att bilden blir lite missvisande. Vi har ju ändå en inriktning som handlar om att flickor ska få möjlighet att gå i skolan. Vi gör insatser som stärker kvinnor i tredje världen.

Anna Lasses vet också att det inte alltid är det lättaste att komma överens med alla länder i EU-systemet. Det viktigaste är vad vi gör här hemma. Nu har ledamoten Lasses inte möjlighet att svara. Det här är ingen retorisk fråga utan ett medskick. När det gäller biståndsinriktningen på den sida där ledamotens parti just nu har parkerat är jag inte så säker på att det kommer att bli någon större förändring i synen på vad Centerpartiet vill göra.

Anf. 142 OLLE THORELL (S):

Fru talman! Världsläget är mycket allvarligt. Den regelbaserade världsordningen utmanas. Krig rasar. Klimatkrisen fördjupas. Auktoritära krafter flyttar raskt fram sina positioner. I det här läget måste Sverige vara tydliga med vilken roll vi vill spela i världen.

Vi socialdemokrater vill att Sverige ska återgå till enprocentsnivån i biståndet. Vi vill återigen föra en feministisk utrikes- och utvecklingspolitik. Biståndspolitikerna är en central del av utrikespolitiken, och de vägval vi gör där påverkar direkt Sveriges plats i världen. Utrikespolitik och utvecklingspolitik hänger ihop, och Sverige står inför ett strategiskt vägval.

Samtidigt som vi ser att behoven ökar i världen skär stora givarländer ned sitt bistånd. USA och många länder i Europa minskar sitt internationella engagemang, och när andra kliver tillbaka förändras maktbalansen. Men Sverige är inte ödesbestämt att följa den här vägen. När tomrum uppstår fylls de. Kina stärker systematiskt sitt globala inflytande genom investeringar, infrastrukturprojekt och lån utan krav på transparens, demokrati eller mänskliga rättigheter. Ryssland, Gulfstaterna och andra auktoritära krafter gör detsamma.

Det pågår en kamp mellan demokrati och auktoritära krafter. Den är politisk, ekonomisk och institutionell. Det innebär också en möjlighet, för när andra kliver tillbaka ökar Sveriges möjlighet att påverka. Vårt inflytande kan växa om vi väljer en annan väg. Internationell solidaritet är därför inte motsatsen till nationellt intresse; den är en del av det.

I en globaliserad värld påverkar instabilitet, fattigdom och konflikter även oss. Extremism, hunger och kollapsande samhällen skapar misär, förtryck och säkerhetshot som också når oss. Att investera i global utveckling är därför inte naivt. Det är strategisk, framsynt och klok politik.

Fru talman! Det är i det ljuset vi socialdemokrater lägger fram vårt nya biståndspolitiska program, framtaget i dialog med över 70 organisationer, forskare och experter. Vi har tydliga prioriteringar. Vi vill återställa biståndet till enprocentsnivån. Vi vill öka stödet till det multilaterala systemet. När flera andra länder minskar sitt stöd till det behöver Sverige vara en stabil partner.

Vi vill få till en nystart av Agenda 2030-arbetet. Det är en samstämmighetspolitik som gör att Sveriges politik drar åt samma håll. Vi vill ha en strategi för att öppet och systematiskt kunna hantera de målkonflikter som finns.

Vi vill också ta fram en ny långsiktig strategi för Afrika. Den ska bygga på partnerskap, handel, utbildning, klimatsamarbete, demokratistöd och så vidare. Afrika är en kontinent i snabb förändring, och Sverige och Europa behöver ha en samlad strategi för det.

Sverige ska inte vara en passiv åskådare i en värld i förändring. Vi ska vara en aktiv och pålitlig partner.

En central del i Socialdemokraternas program är ett stärkt samarbete med civilsamhället. Folkrörelser, fackliga organisationer, kvinnoorganisationer, människorättsgrupper etcetera är ryggraden i demokratier. De bygger tillit, skapar delaktighet och utkräver ansvar. Vi vill ge civilsamhället långsiktiga och flexibla förutsättningar att verka. Deras oberoende är avgörande.

I många länder är trosbaserade organisationer de aktörer människor lutar mest på. De når fram där staten är svag eller frånvarande. Att samarbeta

med dem, med respekt för religions- och övertygelsefrihet, är en styrka. Ett starkt civilsamhälle stärker biståndets legitimitet här hemma. Transparens, resultat och partnerskap bygger förtroende.

Fru talman! Den globala backlashen för kvinnors och flickors rättigheter är mycket allvarlig. I det läget måste Sverige ta på sig ledartröjan igen. Det är därför vi säger att Sverige åter måste driva en uppdaterad, feministisk utrikes- och utvecklingspolitik. Det är ingen etikett. Det är en förutsättning för hållbar utveckling, stabila samhällen och varaktig fred.

Fru talman! Det finns de som ställer nationellt intresse mot internationell solidaritet. Vi gör inte det. Vi vet att i en globaliserad, sammanflätad värld är det ena en förutsättning för det andra.

Att investera i utveckling, jämlikhet, fattigdomsbekämpning, demokrati och jämställdhet är också att investera i Sveriges säkerhet, i vårt inflytande och i vår gemensamma framtid på det klot vi alla lever på. Det är en realistisk och klok politik i en mycket orolig tid. Det är så Sverige tar ansvar. Det är så Sverige stärker sin roll i världen.

(Applåder)

Anf. 143 MAGDALENA THURESSON (M) replik:

Fru talman! Tack, Olle Thorell, för anförandet! Socialdemokraterna i utrikesutskottet lanserade i går ett biståndspolitiskt handlingsprogram, om jag förstod saken rätt. Jag lyssnade noga på anförandet för att försöka ta del av vilka nya positioner Socialdemokraterna har intagit med anledning av detta.

Jag har en konkret fråga: Kan Olle Thorell redogöra för hur Socialdemokraterna ser på villkorat bistånd? Det handlar om att till exempel kunna ställa krav på att länder tar emot medborgare som har blivit utvisade från Sverige. Vad säger Socialdemokraternas nya biståndspolitiska handlingsprogram om detta – är man för att villkora bistånd på detta sätt?

Anf. 144 OLLE THORELL (S) replik:

Fru talman! Vi tar upp detta i vårt program. Det är ingen ny position, utan det är samma linje som vi har i tidigare kongressbeslut. Det vill säga att vi säger att man kan villkora biståndet med att länder ska ta emot utvisningsdömda medborgare, till exempel. Men vi undantar humanitärt bistånd och civilsamhällesstöd. Att vi villkorar bistånd på det sättet ska inte drabba vanliga människor i länderna.

Vi kan ha detta med i ett samtal om relationen till ett land, men vi gör inte som regeringen och Moderaterna har gjort i Somaliabiståndet. Där betalar ni ju mutor till en korrupt premiärminister för att landet ska uppfylla sina åtaganden. Där drar vi en gräns: Mutor, nej tack!

Anf. 145 MAGDALENA THURESSON (M) replik:

Fru talman! Jag upplever att Socialdemokraterna har flängt lite fram och tillbaka i den här frågan. Det har varit utspel om att man är för detta. Sedan har inte minst ledamoten själv haft ett väldigt högt tonläge i de här frågorna. I budgetdebatten i december och säkert ännu senare har man haft ett oerhört högt tonläge i dessa frågor.

Om ni nu har svängt igen i ert handlingsprogram skulle jag vilja fråga ledamoten: Varför hade ni fel tidigare? Varför är det rätt nu, och varför var det fel då?

Jag tycker att det är helt rimligt att man ställer denna typ av krav kopplat till biståndet. Det är också något som medborgarna kan förvänta sig att vi ska göra.

Utrikespolitisk debatt

Anf. 146 OLLE THORELL (S) replik:

Fru talman! Moderaterna vill hemskt gärna att debatten ska handla om helt andra saker. Självklart tycker vi att länder ska ta emot sina utvisningsdömda medborgare. Men vi tycker inte att Sverige ska betala mutor till en korrupt regim för att den ska uppfylla sina folkrättsliga åtaganden. Det är skillnaden mellan Moderaterna och oss.

Om vi ska kunna ha ett fullödigt samarbete med ett land när det gäller bistånd, handel och annat måste landet självklart också uppfylla sina folkrättsliga åtaganden. Men vi tänker inte betala cash från svenska skattebetalare till korrupta tjänstemän och en islamistisk Hamaskramande premiärminister för att de ska göra vad de folkrättsligt är skyldiga att göra. Det är skillnaden mellan Moderaterna och oss.

Anf. 147 MARGARETA CEDERFELT (M):

Fru talman! Precis hemkommen från ett möte i IPU, Interparlamentariska unionen, i FN kan jag konstatera att det arbete som bedrivs inom FN för att spara pengar är mycket bra. FN har stora problem. Det handlar om bristande betalning från medlemsländer. Det handlar också om för stora utgifter och för stor kostym.

FN behövs. Det är självklart. Och Sverige bidrar stort – vi är bland de tio i topp om vi ser till betalning per land. Men ett stort och allvarligt problem som jag sällan hör nämnas handlar om *när* länder väljer att betala sina medlemsavgifter. Om avgiften betalas i början av året kommer den in i budgeten. Men om länder betalar sent – och här finns flera stora bidragsgivare, som Kina – och pengarna inte används under året går beloppet tillbaka till de betalande länderna. Här är något som behöver ändras om FN ska kunna fungera. Jag blir glad när jag hör att Sveriges regering driver på för att länder ska betala tidigare.

Låt mig också nämna ett par andra frågor. Jag är också väldigt glad över det frihandelsavtal som har tecknats mellan EU och Indien. Vi vet att länder som bedriver handel också får en bättre ekonomi. Indien är ett land med 1,2 miljarder invånare eller fler. Det är världens folktätaste land men också ett land som befinner sig i kraftig utveckling. Det är positivt också för Sverige.

Sverige har sedan många decennier tillbaka ett stort antal företag i Indien, och det finns beräkningar som visar att antalet svenska företag i Indien kan komma att öka till det dubbla. Det kan bli upp till 600 företag till år 2032. Detta innebär fördelar både för Sverige och för Indien. Jag hoppas dock att det inte kommer att innebära att de indiska ingenjörer som finns i Sverige kommer att lämna Sverige. Det är personer som är väldigt värdefulla både i Sverige och i andra delar av världen.

Låt mig nämna ytterligare ett par saker som jag finner oerhört problematiska i dag. Jag är glad över att en stor del av utrikesministerns deklaration handlade om just Ukraina. Där handlar det om en aggressiv part som försöker ta över landet. Det började med Majdan, där Ukrainas invånare talade om att man ville bli medlemmar i EU. Sedan skedde annekteringen av Krim 2014 och det fullskaliga kriget 2022.

Kriget måste få ett stopp. Men så som Ryssland betar sig i dag är det tydligt att landet inte jobbar för att sluta med sitt krig. Då hade inte värme-systemen förstörts. Då hade inte bombningarna ökat. Ryssland talar med kluven tunga.

Här är jag glad över att Sverige och EU står enade i sina ansträngningar att stödja Ukraina och därmed den fria världen. Jag ser fram emot den dag då Ukraina kan bli medlem i EU.

Jag nämnde inledningsvis Kina, och jag vill säga ett par saker till. Kina är en aggressor. Det kan vi se när det handlar om hur Kina agerar. Taiwan har nämnts flera gånger här, men jag vill också nämna Tibet.

Tibet har annekterats av Kina. Tibetanerna själva säger att de vill ha sin autonomi. Hans helighet Dalai Lama är en bit över 90 år. I somras kunde vi höra Kina uttala att det är Kinas rätt att utse nästa Dalai Lama. Det är det inte! Det är naturligtvis tibetanerna själva som utser sin Dalai Lama och inte någon annan regim.

Här i riksdagen har vi en MR-grupp som skriver brev och vädjar om frigivning av politiska fångar. Vid vårt senaste möte skrev vi ett vädjandebrev om politiska fångar i Kina. Ett stort antal riksdagsledamöter skrev under. Vad tror ni att jag fann i min brevlåda i dag? Jag fann brevet från MR-gruppen. Det var returnerat från Kina, öppnat. Så illa agerar Kina i dag. Det är bra att det finns starka länder som står enade och agerar gemensamt mot vad Kina håller på med.

Visst, Kina bygger infrastruktur. Man talar om Belt and Road och Silk Road. Men vi har sett vad som händer med vägar som byggs. I Montenegro rasade en bro. Vi har sett vad som händer i Afrika. Där fullföljer inte heller Kina sina åtaganden. Jag kan nämna exempel efter exempel.

Men tack och lov kan vi lita på att Sverige gör det Sverige lovar.
(Applåder)

Anf. 148 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V) replik:

Fru talman! Tack, Margareta Cederfelt, för anförandet!

Jag håller verkligen med om att FN behövs. Därför är det djupt beklagligt att Sverige har minskat stödet till just FN.

Jag begärde ordet för att ställa en fråga om jämställdhet. Bland det första regeringen gjorde var att man övergav den feministiska utrikespolitiken, trots att den har haft en tydlig effekt och inneburit att flera länder följt det svenska exemplet. Detta är att skicka fel signaler till omvärlden.

Regeringen säger att jämställdhet ändå är ett kärnvärde för regeringen. Men det är svårt att ta det på allvar när vi ser hur stödet till jämställdhet drastiskt minskar i den svenska biståndsbudgeten i ett läge när vi ser ett enormt bakslag för stödet till kvinnor, flickor och hbtqi-personer globalt, inte minst på grund av det indragna stödet från USA. Vi kan inte heller se att jämställdhet genomsyrar reformagendan.

Vi menar att jämställdhet måste genomsyra all utrikes-, säkerhets- och biståndspolitik. Håller ledamoten med om detta?

Anf. 149 MARGARETA CEDERFELT (M) replik:

Fru talman! Jag vill tacka för frågan.

Jag har en motfråga. Jag nämnde inledningsvis att ett stort antal länder i FN väljer att betala sina avgifter sent. Då kan det på papperet se ut som att det betalas höga avgifter, men i verkligheten är det pyttesmå avgifter

eftersom avgifter som betalas sent under året måste återbetalas om inte FN har använt pengarna. Vad anser ledamoten ska göras för att de belopp som anges faktiskt också ska betalas in till FN? Sverige betalar sina avgifter. Det här talas det inte om.

Det talas heller inte om att Sverige faktiskt är bland topp tio när det handlar om att betala avgifter till FN – per capita. Det tycker jag är någonting att vara stolt över. Det är någonting som vi ledamöter i Sveriges riksdag ska vara mycket stolta över.

När det gäller kvinnor var Sverige ordförande i UN Women förra året.

Anf. 150 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V) replik:

Fru talman! Jag tackar för svaret, även om jag inte tycker att jag fick något riktigt svar på mina frågor.

Självklart ska länder betala sina avgifter. Det är bra att Sverige gör det, även om vi har dragit ned på stödet. Men jag skulle ändå vilja ha svar på detta med att Sveriges andel som går till jämställdhet i biståndet har dragits ned ganska drastiskt. Hur ser ledamoten på det? Hur kan ni säga att jämställdhet är ett kärnvärde när ni drastiskt drar ned på stödet till just jämställdhet? Stödet har minskat med 5 miljarder mellan åren 2021 och 2024. Jag tycker inte att detta duger.

Det här är så viktigt nu när vi ser hur framför allt USA drar ned på stödet till kvinnor, flickor och hbtqi-personer. Då borde Sverige stappa upp. Vi är ju otroligt bra på den här frågan.

Tycker ledamoten att jämställdhet ska genomsyra och integreras i all bistånds- och utrikespolitik?

Anf. 151 MARGARETA CEDERFELT (M) replik:

Fru talman! Sveriges regering arbetar för jämställdhet. Eftersom en minut går fort hann jag bara säga att Sverige var ordförande för UN Women förra året. Sverige arbetar för att fler flickor ska få utbildning, för att fler kvinnor ska kunna försörja sig och för att kvinnor också ska räknas, ha rösträtt, kunna kandidera i politik, kunna driva företag och kunna arva. Det handlar om allt det som gör att kvinnor räknas i samhället. Detta finns med i utrikespolitiken, och det är frågor som är viktiga. Det handlar om utbildning, om att kunna försörja sig och om att kunna vara självständig. Detta är kärnvärden, som Sverige och Sveriges regering står för.

Anf. 152 ALEXANDRA VÖLKER (S) replik:

Fru talman! Det gläder mig att ledamoten valde att lyfta FN. Det är inte någonting som man hör jätteofta från moderater nu för tiden. Därför tycker jag att det var väldigt positivt.

Jag blir dock lite nyfiken på vad Sverige driver i fråga om FN-reformeringen, för de enda signaler vi får är att den svenska regeringen väljer att inte delta aktivt på ministernivå på möte efter möte. Jag nämnde i mitt anförande tidigare att vår statsminister prioriterade ett pingisevent före UNGA:s 80-årsjubileum. Och man valde att inte delta i vare sig klimat-toppmötet eller utvecklingsbiståndstoppmötet. Det har varit en ganska genomgående trend att man från regeringens sida väljer att inte prioritera FN.

Jag undrar därför: Vad är det Sveriges regering driver när det gäller reformeringen av FN?

Anf. 153 MARGARETA CEDERFELT (M) replik:

Fru talman! Jag tackar för frågan. Den är oerhört viktig.

Jag uppmanar ledamoten att också vara aktiv på våra utskottsmöten, för där berättar faktiskt vår utrikesminister och vår kabinetssekreterare om vad som görs i FN från svensk sida. Sverige är drivande i FN. Sverige är drivande i OSSE. Sverige är drivande i Europarådet. Sverige är drivande i de organisationer där vi är medlemmar och verksamma.

Låt mig nämna frågor som står högt på den svenska agendan – det är precis det som är FN:s kärnvärden. Mänskliga rättigheter talade utrikesministern om som en viktig del. Demokratifrågor är också någonting som är viktigt – och fred och säkerhet, förstås.

Sedan har vi reformagendan, där Sverige är ett av de drivande länderna. Det handlar om att vi ska ha ett starkt FN och ett FN som blir äldre än sitt 80-årsjubileum. Här krävs det kraft.

Anf. 154 ALEXANDRA VÖLKER (S) replik:

Fru talman! Det är just för att jag faktiskt lyssnar väldigt uppmärksamt på utskottsmötena som jag väljer att ställa den här frågan. Jag har nämligen inte upplevt att jag har fått den här typen av besked.

Vi kan också konstatera att det bara var när Sverige var ordförandeland i UN Women som man valde att höja kärnstödet. Innan dess sänkte man det. Och när man höjde det var det fortfarande inte på samma nivå som 2022. Just detta med att man prioriterar FN är alltså inte riktigt sant.

Jag undrar fortfarande vad man prioriterar när det gäller reformeringen. Det som utrikesministern sa här i dag var att man vill se en reformering av säkerhetsrådet – absolut. Men vad mer? Det är ganska mycket som är uppe på bordet när det gäller UN80, exempelvis sammanslagning av olika FN-organ. Det finns diskussioner om ifall man ska slå samman flera olika organisationer. Då blir det också en fråga om vilka mandat de kommer att få.

Här har vi inte fått några tydliga besked om var Sverige faktiskt står och vad regeringen driver. Om ledamoten har någonting att dela med sig av här blir jag väldigt tacksam.

Anf. 155 MARGARETA CEDERFELT (M) replik:

Fru talman! Jag tackar för frågorna! Men jag delar inte synen.

Sverige är bland topp tio om vi ser på hur mycket som betalas per capita. Här har vi 192 medlemsländer. Då ska vi som svenskar och som svenska skattebetalare faktiskt veta att Sverige är bland de länder som betalar högst avgift per capita. Jag nämnde tidigare hur felaktigt en hel del länder agerar när medlemsavgiften till FN betalas. De betalar sent så att inte pengarna kan spenderas. Då måste FN betala tillbaka. Det innebär att FN får reellt lägre belopp än vad det ser ut som.

Sverige tillhör de länder som betalar i tid och kräver att andra länder också ska betala. Detta är en fråga som jag verkligen hoppas att vi kan få större tryck bakom i Sveriges riksdag, och jag hoppas att denna fråga kan föras ut också utanför kretsen av riksdagsledamöter. Regeringen driver den.

Anf. 156 MALCOLM MOMODOU JALLOW (V):

Fru talman! Tillåt mig att börja mitt anförande med att hedra min mentor reverend Jesse Jackson som gick bort i går i USA. Han var en medborgarrättskämpe och en man som inte bara formade amerikansk utrikespolitik utan även det globala samtalet om rättvisa. Han lärde oss att solidaritet inte är en nationell strategi utan ett moraliskt ansvar. När makten teg talade han, och när världen vacklade stod han upp. Hans röst påminner oss i dag om att utrikespolitik ytterst handlar om människovärde. Jag bär hans röst med mig i dag i denna kammare.

Fru talman! Det finns ögonblick i historien då ett land inte kan gömma sig bakom formuleringar, utredningar eller diplomatiska avvägningar utan tvingas svara på en enklare fråga: Vilka är vi när det verkligen gäller? Vi lever nu i ett sådant ögonblick.

Det fanns en tid när Sverige inte mätte sin röst i decibel utan i mod. När vi stod upp mot apartheid var det inte för att det var bekvämt utan för att det var rätt. Det fanns en tid när vi försvarade folkrätten även när stormakter rynkade pannan och när vi inte frågade ”vad kostar detta oss” utan ”vad kostar det mänskligheten om vi inte agerar – om vi väljer att vara tysta?” Det var därför världen lyssnade på Sverige när vi talade. Det var inte för att vi var störst utan för att vi var konsekventa.

Fru talman! I dag ser vi något annat. Som enda EU-land valde Sverige mitt under en humanitär katastrof och ett folkmord av historiska proportioner att inte återuppta stödet till UNRWA – som enda EU-land. Det här är inte en fotnot; det är en tragedi.

När svårt skadade barn från Gaza behöver livsavgörande vård svarar regeringen: Nej, vi hjälper inte. Det är inte för att vi saknar kompetens och inte för att vi saknar resurser, utan för att den politiska viljan saknas. Detta är inte teknikaliteter utan moraliska vägval, och varje vägval definierar oss som nation.

I Gaza begravs barn under rasmassor, och sjukhus bombas. Läkare opererar utan narkos, och föräldrar gräver fram sina barn med sina bara händer. Detta är inte retorik och inte propaganda. Det är verklighet dokumenterad av FN, läkare och journalister på plats.

Mitt i detta väljer Sveriges regering hyckleri. Den väljer att använda försiktighetens språk och att dra tillbaka stöd från den organisation som försöker förhindra svält och sjukdomar – när det som krävs just nu är klarhet. Vi kan inte vara selektiva i vår syn på civila liv. Antingen är varje barns liv lika mycket värt, eller så är det inte det. Om vi börjar rangordna barns värde har vi redan förlorat vår moraliska kompass.

Fru talman! Vi står enade bakom Ukrainas rätt till självförsvar. Vi talar tydligt om Rysslands brott mot folkrätten, och det är helt rätt! Men folkrätten kan inte vara geografiskt selektiv. Antingen gäller den alla eller så förlorar den sin legitimitet.

När Sverige är kompromisslöst i en konflikt men undvikande, försiktigt och till och med medskyldigt i en annan ser världen det, och när världen ser dubbelmoral försvagas den internationella rättsordningen. Det är inte bara en moralisk risk, utan det är en säkerhetspolitisk risk. När reglerna upplevs som selektiva och när cynismen ökar minskar stabiliteten.

Fru talman! I Sudan pågår massakrer, etnisk rensning och systematiska våldtäkter. Miljoner människor är på flykt, men uppmärksamheten från världen lyser med sin frånvaro. När vissa liv mobiliserar världens samvete

och andra möts av axelryckningar skapas en farlig hierarki av mänskligt värde. Sverige ska inte bidra till den hierarkin.

I östra Kongo dör människor i konflikter kopplade till de mineraler världen kräver: kobolt, coltan och litium. Vi talar oftast om handel och om den gröna omställningen, men för många kongoleser ser detta ut som ännu en plundring. Om vår klimatomställning byggs på exploatering är den inte rättvis, och det som inte är rättvist är aldrig hållbart.

Fru talman! Det handlar inte om nostalgi. Det handlar om inriktning. Vi kan vara ett Sverige som väger varje ord tills de förlorar sin kraft eller ett Sverige som talar klarspråk när folkrätten kränks. Vi kan vara ett Sverige som drar sig tillbaka när världen brinner eller ett Sverige som går fram när mod krävs.

Tidöregeringen har valt en snävare, kallare och mer protektionistisk utrikespolitik. Vi i Vänsterpartiet väljer något annat. Vi väljer att vara konsekventa, och vi väljer universella rättigheter på riktigt. Vi väljer solidaritet – inte som symbol utan som politik.

En dag kommer denna tid att beskrivas. Det kommer att stå om bombade sjukhus i Gaza, om massgravar i Sudan och om plundring och exploatering av gruvor på bekostnad av det kongolesiska folket.

Fru talman! Det jag vill att Sverige ska stå för är just folkrätten. Vi ska stå på rätt sida om historien. När folkrätten kränks i Sudan och man senare ställer frågor om vad vi gjorde vill jag att Sverige ska kunna svara: Vi stod upp – inte för att det var lätt, inte för att det var populärt, utan för att det var rätt.

(Applåder)

Anf. 157 ULRIKA WESTERLUND (MP):

Fru talman! I november 2024 var jag på ILGA:s världskonferens i Kapstaden i Sydafrika. ILGA är den globala hbtqi-rörelsens paraplyorganisation. Det här var strax efter valet i USA, och alla samtal jag deltog i handlade om detta val och om andra, kommande, val i andra länder som har en viktig roll att fylla i det internationella biståndssamarbetet.

Jag minns särskilt ett inlägg i en paneldebatt. Talaren ville få oss att inse allvaret, men jag tror inte att han lyckades fullt ut. Hans budskap var att valet av Donald Trump till USA:s president en andra gång skulle innebära förändringar i det internationella biståndssamarbetet på en nivå som vi inte skulle kunna föreställa oss. Vi försökte nog verkligen föreställa oss, men talaren fick rätt. Vi trodde inte att det skulle bli riktigt så här illa.

Som ni vet var en av de första åtgärder som Trump vidtog när han hade tillträtt att pausa allt bistånd för att säkerställa att de som får ta del av biståndet har värderingar som överensstämmer med USA:s – alltså USA:s nya värderingar, för att förtydliga.

Inte helt överraskande återinförde USA sedan Mexico City-policyn, alltså den så kallade global gag rule, som omöjliggör bistånd till någon aktör som tillhandahåller abortvård. Eftersom abortvård ofta är en del av verksamheten hos aktörer som också arbetar brett med mödrahälsovård och preventivmedelsrådgivning drabbas väldigt många olika typer av verksamhet av ett sådant här förbud.

Efter de här första snabba besluten av Trumpadministrationen har de drastiska besluten fortsatt. Mest känt är sannolikt nedläggningen av USAID, vilket uttraderade decenniernas arbete med och kunskap om bland

annat kvinnors och hbtqi-personers situation runt om i världen. The Lancet uppskattade i en artikel i somras att antalet undvikbara dödsfall på grund av dessa beslut från USA fram till 2030 kan komma att uppgå till 14 miljoner, varav 4,5 miljoner är barn under fem år.

Samtalen om vad resten av världen ska göra för att försöka mildra konsekvenserna av Trumpadministrationens beslut har fortsatt. I maj förra året var jag lite överraskande tillbaka i Kapstaden för ett möte med europeiska och afrikanska politiker om hur vi skulle hantera konsekvenserna av USA:s beslut. De närvarande politikerna från olika afrikanska stater konstaterade att de befann sig i en mycket svår situation.

I vissa länder hade biståndet från USA stått för en väldigt stor andel av budgeten till sjukvården. Dessa pengar hade nu i princip försvunnit, och även om politikerna var överens om att det är rimligt att framöver säkerställa att man som land inte är helt beroende av bistånd för en så grundläggande verksamhet som sjukvård framhöll de också att det var helt omöjligt för dem att helt plötsligt med egna medel ersätta allt det bistånd man tidigare hade fått.

I juni förra året var jag på World Pride i Washington DC, alltså en stor internationell pridefestival för hbtqi-personers rättigheter. Det var en lätt chockad huvudstad som hanterade helt nya erfarenheter av att arrangera en stor pridefestival i en miljö som nyligen hade blivit fientlig. Också här fördes samtal om USA:s indragna bistånd och naturligtvis också om den nya inrikes- och utrikespolitiken och dess konsekvenser för kvinnor och hbtqi-personer. Förtvivlade pridefirare berättade om situationer i sina hemländer, där sjukvårdsbudgetar helt hade uttraderats.

Inför den debatt som vi har här i dag frågade jag chefen för ILGA World vad som är den enskilt största utmaningen för hbtqi-personer i världen just nu. Hon svarade att USA:s indragna bistånd – och även indraget bistånd från andra länder – absolut är bland de största utmaningarna, men att det måste ses i kontexten av att USA inte bara dragit in pengarna utan också gått från att vara en allierad i stort i hbtqi-frågor till att bli en uttalad fiende. Det har fått enorma politiska konsekvenser, inte bara ekonomiska konsekvenser.

I sammanhanget minns jag ett annat samtal i Kapstaden där i november 2024. En ugandisk parlamentariker – den enda som röstade nej till Ugandas lag som bland annat kan innebära dödsstraff för samkönade sexuella handlingar – berättade om ett samtal han haft med en ugandisk hbtqi-aktivist när valresultatet i USA hade kommit. Aktivisten grät, inte i första hand för att han såg framför sig indraget bistånd utan för att han var livrädd för vad USA:s nya anti-hbtqi-retorik skulle få för konsekvenser globalt. Det spelar stor roll vad politiska företrädare säger. Det inspirerar andra till uttalanden och handlingar.

Avslutningsvis vill jag säga något om det som hände alldeles nyligen i USA och som kommer att göra situationen än svårare för många av dem jag har pratat med under de senaste åren. I januari i år utvidgades nämligen the global gag rule till att omfatta i princip allt bistånd från USA.

De organisationer som tar emot biståndsmedel från USA förbjuds nu att erbjuda abortrelaterade tjänster eller rådgivning, även om de finansierar det med egna pengar. De riskerar också att förlora finansiering om de arbetar med frågor som rör jämställdhet i stort, genus, hbtqi-rättigheter eller

så kallad DEI, vilket står för diversity, equity and inclusion och är ett slags mångfaldsarbete och arbete för lika rättigheter.

Kritiken är förstås hård från civilsamhället. Tidningen Global Bar rapporterar om bland andra Amnesty International, som beskriver den nya expansionen av the global gag rule som en attack på mänskliga rättigheter som dömer miljontals människor till sämre hälsa och begränsade rättigheter.

De varnar också för att biståndsorganisationer ställs inför det omöjliga valet mellan att begränsa vård eller förlora finansiering. Många organisationer kommer att tvingas välja mellan stöd från USA – det lilla som finns kvar – och stöd från andra givare. De nya reglerna innebär också problem för de organisationer som ska hantera de 2 miljarder dollar i humanitärt bistånd som USA nyligen aviserat.

I den här situationen faller ansvaret tungt på de få andra länder, inklusive Sverige, som är villiga att ingå i internationella biståndssamarbeten där stöd till SRHR, alltså sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, och kvinnors och hbtqi-personers rättigheter ingår. Här hoppas jag att Sverige vill ta på sig ledartröjan och säkerställa att strategiska samtal förs med andra givarländer.

(Applåder)

Anf. 158 JOAR FORSSELL (L):

Fru talman! Eftersom mina partikamrater har talat om andra frågor här i dag tänkte jag ägna min talartid åt Kina.

Fru talman! Kina begår folkmord i Xinjiang. Kina ockuperar Tibet, och Kina ägnar sig åt nykolonialism och att suga ut resurser ur flera länder i Afrika. Kina utför cyberangrepp på västliga demokratier och västliga demokratiers parlamentariker; vi är säkert flera här i rummet som har drabbats.

Fru talman! Kina finansierar – och är huvudfinansiär av – Rysslands krig mot Ukraina. När man ställer frågor om det här finns det ingen analytiker i världen som inte säger att Ryssland inte skulle kunna fortsätta sitt krig mot Ukraina om det inte vore för Kina. Det handlar om pengar och om komponenter, och Kina har fullt ut ställt sig bakom Rysslands invasion av och krig mot Ukraina.

Fru talman! Det har alltid varit moraliskt rätt att ta avstånd från Kina. Det har alltid varit moraliskt rätt att kritisera kommunistpartiet, Xi Jinping och det Kina gör som faktiskt gör världen sämre varje dag. Men det är även ekonomiskt och sakligt helt rätt att ta avstånd från Kina, fru talman.

Just nu befinner vi oss i en tid då Kinas pensionssystem är skakigare än någonsin. Befolkningen är överbelånad, och demografien pekar i fel riktning. Industrin i Kina vacklar på grund av de här faktorerna. Politiskt befinner sig Kina i ett tumult där flera av de högsta ledarna i militärledningen har avsatts under former som snarare ser ut som något som Frank Underwood ligger bakom än något som vi vill ägna oss åt i demokratier.

Fru talman! Kina är inte en stabil partner att luta sig mot. Många gånger har argumentet för att ha ett nära samarbete med Kina trots att landet begår alla de här brotten varit att landet är stabilt och att man kan bygga ekonomisk framgång genom att samarbeta tätt. Men Kina är inte stabilt längre. En diktatur är alltid stabil tills den inte är stabil längre, fru talman – och då är den så instabil som ett land någonsin kan vara.

Det är dags att Kinasäkra svensk och europeisk ekonomi. Vi behöver ha en ekonomi som står fri från beroende av Kina, inte bara av moraliska skäl utan också för att det inte går att bygga en framtid på en så skakig grund. Det är som att bygga hus på grus.

Fru talman! I stället måste vi såklart fördjupa samarbetet med länder som Japan, Sydkorea, Filippinerna och Taiwan.

Taiwan är som bekant ett land – frågar man statsvetarna om definitionen av ett land säger de bland annat att det behövs en väl definierad geografisk yta, och det får man väl säga att Taiwan har eftersom det är en ö. De säger vidare att det ska finnas ett våldsmonopol och ett domstolsväsen. Jag har varit på Taiwan och sett att det där verkar fungera rätt bra. De säger också att det ska finnas ett tydligt avgränsat demos, det vill säga ett folk, och det har man ju också.

Det går alltså inte att komma ifrån att Taiwan är ett land. Man kan få tycka vad man vill om det – Xi Jinping verkar inte tycka om det – men Taiwan är ett land oavsett om man vill det eller inte.

Med det sagt är det självklart att Sverige borde sälja vapen inte bara till Japan, Sydkorea och Filippinerna utan också till Taiwan. Taiwan skulle kunna göra stor nytta med svenska Jas Gripen, som funkar väldigt bra i den miljö det handlar om. Taiwan skulle kunna använda svenska ubåtar, och Excalibur skulle kunna säljas till Taiwan. Det är primärt ett amerikanskt vapen, men Sverige äger en stor del av rättigheterna till komponenterna.

Fru talman! Det finns goda skäl för Sverige att ställa sig på Taiwans sida och utöka utbytet av studenter, utöka det ekonomiska utbytet och även stötta militärt. Det kan handla om att sälja vapen, och det kan handla om att Sverige bör delta i freedom of navigation-insatser, det vill säga de insatser som skyddar rätten att framföra fartyg i farlederna utanför Taiwan. Insatserna leds många gånger av USA, men länder som Tyskland, Storbritannien och Danmark har deltagit. Där skulle Sverige kunna kliva fram och ta en väldigt aktiv roll.

Fru talman! Likasinnade länder i världen måste samarbeta mer. Vi lever i dag i en värld där länder som Kina, Ryssland, Nordkorea och Iran utgör onskans axelmakter. De bedriver ett nytt kallt krig mot oss. De använder Rysslands krig mot Ukraina som en spjutspets, men det handlar om att de vill störta den liberala demokratiska världsordningen.

Fru talman! Xi Jinpings sköra ledarskap och Kinas skrangliga ekonomi är dock inte bara ett hot mot vårt samarbete eller mot stabiliteten i det samarbete som har funnits mellan västländer och Kina, utan det är även en möjlighet. Om vi nu utökar sanktioner som drabbar Ryssland till sekundärsanktioner mot Kina, som ju finansierar kriget, och om vi utökar frihandeln med likasinnade länder kan vi få en förändring. Om vi ser till att i högre grad ha studenter i Sverige från andra länder än Kina, till exempel Taiwan, kan vi få en förändring. Om vi ser till att sätta press kan vi få en förändring.

Fru talman! Alla i den här salen och alla som lever i demokratiska länder skulle gagnas om kommunistpartiets makt föll bort och Xi Jinping avsattes.

(Applåder)

Anf. 159 LINNÉA WICKMAN (S):

Fru talman! Vi debatterar utrikespolitik i ett historiskt skifte. Den regelbaserade världsordningen utmanas, auktoritära krafter flyttar fram sina positioner och rättigheter som det har tagit generationer att vinna ifrågasätts och attackeras. Det gäller kvinnors och flickors rättigheter, det gäller hbtqi-personers rättigheter och det gäller religiösa och etniska minoriteters rättigheter.

Det här är en del av en auktoritär och extremt konservativ våg. Det är en del av en politisk rörelse som är organiserad och väldigt strategisk i sina ambitioner att vrida tillbaka klockan.

I ett sådant läge krävs ledarskap. Då krävs länder som står stadigt när det blåser och som orkar försvara värderingar när de utmanas. Sverige ska vara ett sådant land.

Fru talman! Vi måste tala klarspråk om utvecklingen här hemma. Efter snart fyra år med Tidölagets inriktning, och utan den feministiska utrikespolitiken, är bokslutet för jämställdheten i svensk utrikes- och biståndspolitik både tydligt och nedslående. Andelen bistånd med jämställdhet som prioritet är den lägsta på över 25 år. Stödet till UN Women och FN:s befolkningsfond UNFPA, med avgörande arbete inom SRHR, har kraftigt ändrats från år till år.

Nedskärningar inom biståndet tvingar kvinnorättsorganisationer världen över att skära ned. I detta nu tvingas kvinnorättsorganisationer som har kunnat räkna med Sveriges stöd – till exempel på västra Balkan, i Sveriges närområde – att säga upp personal. Detta sker trots att de står i fronten mot rysk påverkan och för reformer som gör att länder kan komma närmare EU och arbeta för ökad jämställdhet i sina samhällen.

Sverige är inte längre en global ledare på det här området. Regeringen lever i bästa fall på andras meriter. När motståndet mot flickors och kvinnors rättigheter ökar globalt borde Sverige prioritera jämställdhet ännu högre – inte nedprioritera det. Jämställdhet är i grunden också en fråga om och en förutsättning för säkerhet, utveckling och fred.

Fru talman! Vi socialdemokrater väljer en annan väg. Vi har uppdaterat vår utvecklingspolitik i dialog med över 80 civilsamhällesorganisationer och experter. Vår utgångspunkt är tydlig. Utvecklingssamarbete är en del av vår säkerhetspolitik och en investering i gemensam säkerhet. Investeringar i en värld med mindre fattigdom, starkare demokratiska institutioner och ökad jämställdhet är också investeringar i en stabilare och säkrare värld, även för oss i Sverige.

Vi vill att jämställdhetsperspektivet ska genomsyra utvecklingssamarbetet. Vi vill att svenskt bistånd ska bidra till ökad jämställdhet – den nedåtgående trenden på det här området måste brytas. Vi vill att stödet till kvinnorättsorganisationer och civilsamhälle stärks. Vi vill att Sverige ska kraftsamla tillsammans med likasinnade länder och vara en tydlig global röst för SRHR när detta attackeras världen över. Vi vill att agendan för kvinnor, fred och säkerhet prioriteras. Det handlar om politiskt innehåll, prioriteringar och resurser.

Fru talman! Med fyra år kvar behöver Agenda 2030-arbetet sättas i centrum. De globala målen är inte bara en utvecklingsagenda utan också en stabiliseringsagenda. När fattigdomen och ojämlikheten ökar tilltar också konflikterna. När klimatkrisen accelererar ökar både migrationen och osäkerheten.

Fru talman! Klimatkrisen är vår tids ödesfråga. Den driver konflikter och fattigdom, och den slår hårdast mot dem som redan är mest utsatta. Sverige behöver vara en stark röst för en rättvis klimatomställning och klimatfinansiering till de allra mest sårbara länderna.

I en tid när krig också förs mot naturen – Rysslands agerande i Ukraina är ett tydligt exempel på detta – måste straffriheten bekämpas och ansvarsutkrävandet stärkas. Storskalig förstörelse av natur och ekosystem – eko-cid – måste erkännas som ett brott mot internationell rätt.

Fru talman! Det här är en tid då demokratier måste hålla ihop. Det är en tid då stödet till demokratiska institutioner, fria medier och civilsamhälle är avgörande för vår framtid. Då är kampen för kvinnors och minoriteters rättigheter också en del av kampen för fred och säkerhet. Det kräver uthållighet, starka partnerskap och politiskt mod.

Sverige kan inte backa från kampen för demokrati och mänskliga rättigheter. Vi måste göra tvärtom. Vi måste stå stadigare, agera tydligare och ge stöd till jämställdhet, demokrati och utveckling.

Det handlar inte om idealism. Det handlar om att investera i en stabilare och säkrare värld. Det är en investering också i vår egen säkerhet.

(Applåder)

Anf. 160 ERIK HELLSBORN (SD):

Fru talman! Ledamöter av riksdagen! Åhörare! Det har snart gått fyra år sedan Ryssland inledde sin fullskaliga invasion av Ukraina. Detta krig har sedan dess totalt dominerat europeisk och svensk utrikes- och säkerhetspolitik, givetvis med all rätt. Ukrainas sak är vår. Putins maktanspråk och imperialistiska ambitioner kommer inte att sluta i Kiev eller Donbass.

Svenska medier rapporterar intensivt om allt som händer gällande Ryssland och Ukraina. Med det i åtanke är det märkligt att en av Putins främsta propagandamakares hot om invasion av ett nytt land har hamnat i total medieskugga.

Det var den 11 januari som den ryska mediepersonligheten Vladimir Solovjov talade om den så kallade militära operationen i Ukraina och argumenterade för att en liknande invasion av Armenien borde inledas. Åt helvete med internationella lagar och den globala ordningen, hördes bland de fraser som han yttrade.

I fungerande västerländska demokratier kan man förstås inte ta uttalanden från en enskild debattör som ett uttryck för den officiella linjen eller regeringens ståndpunkter. Ryssland är dock som bekant inte någon fungerande demokrati. Det finns i princip ingen fri press, utan det massmediala narrativet kontrolleras hårt av Kreml.

Solovjov har prisats och tilldelats medaljer för sin trohet mot regimen. Han är uppsatt på EU:s sanktionslistor på grund av sina nära kopplingar till makten. Hans fientliga inställning till Armenien stämmer också väl överens med vad som har kommunicerats från mer officiellt håll.

Sedan 2020 har Armenien gått i en mer demokratisk och pro-västlig riktning, vilket inte har setts med blida ögon av Kreml. Ett hot om invasion från Solovjov kan därför inte viftas bort, även om det i dagsläget kanske främst handlar om att försöka skrämma Armenien till underkastelse och få landet att överge sin demokratiska strävan för att åter bli en del av den ryska intressesfären. Detta ska de givetvis inte tillåtas att lyckas med.

Att stödja Armeniens demokratiska strävan är inte bara moraliskt rätt utan också strategiskt riktigt. Ju färre allierade Ryssland har och ju mindre deras intressesfär är, desto svagare är de och desto mindre hot utgör de mot Europa och Sverige.

Jag har själv haft förmånen att få besöka Armenien och med egna ögon se hur svenskt bistånd har använts för att stärka demokrati och motverka korruption. Jag lyfte tidigare i år fram det fortsatta stödet till Armenien genom en skriftlig fråga till utrikesministern, och jag känner mig trygg i att Sverige kommer att fortsätta arbeta för demokrati och mot ryskt inflytande i regionen, i alla fall så länge som Tidöpartierna styr Sverige.

Under den gångna mandatperioden har det tyvärr varit ganska tyst från oppositionen gällande Armenien. Man har heller inte yttrat ett ord om det hittills i den här debatten, men vem vet – debatten är ju inte över, så det kanske kommer. Det vore positivt och önskvärt.

Arbetet med att bygga långvariga, starka och bestående relationer mellan Sverige, övriga EU och Armenien är långsiktigt, och det behöver fortsätta alldeles oavsett vem som för tillfället har majoritet i Stockholm eller i Bryssel.

(Applåder)

Anf. 161 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Rysslands brutala anfallskrig mot Ukraina fortsätter, och säkerhetsläget i Europa är det allvarligaste på generationer. Samtidigt ser vi ökad osäkerhet kring USA:s handelspolitik, nya tullhot och en global ekonomi som bromsar in. Det här är inte avlägsna kriser. Det är en geopolitisk verklighet som påverkar människors vardag här i Sverige. När världshandeln skakar påverkas svenska exportföretag och svenska jobb. När energimarknaderna är instabila märks det på elräkningen. När osäkerheten ökar stiger arbetslösheten. När tryggheten minskar i världen ökar oron i svenska hushåll.

Men varken Sverige eller Europa behöver vara undfallande eller utlämnade till detta. Vi har kraft att stå starka, agera, ta ledarskap och samla oss för Sveriges och Europas bästa. EU behöver kartlägga hoten mot industrin, även från USA, och möta dem med en gemensam industripolitik för den gröna teknikutvecklingen och en sammanhållen industripolitik. Vi behöver ett EU som använder sin styrka ekonomiskt och en europeisk industripolitik som stärker svenska jobb.

Kristersson måste sluta blicka bakåt. Sverigedemokraternas krig mot den gröna teknikutvecklingen och Moderaternas 80-talssyn att staten ska vara passiv riskerar hundratusentals svenska jobb. Sverige blir fattigare och Europas konkurrenskraft svagare.

Det handlar om att ha mer ordning och reda och en rättvis konkurrens. Det handlar om svensk och europeisk konkurrenskraft och säkerhet.

Stödet till Ukraina måste vara långsiktigt och uthålligt. Europas säkerhet börjar i Ukraina. Vi måste klara att hålla samman och stärka vår gemensamma försvarsförmåga, fördjupa samarbetet och ta större ansvar för vår egen säkerhet. Men ett starkt Europa förutsätter starka samhällen. Om människor upplever att de lämnas ensamma i en osäker värld där kostnaderna stiger, jobben hotas och trygghetssystemen försvagas undergrävs tilliten. Utan tillit står vi svagare, både i Sverige och i Europa.

Kristersson och Svantesson upprepar gång på gång att Sverige är väl positionerat i den osäkra tid vi lever i, att regeringen, som statsministern själv uttrycker det, redan gör allt rätt och att svensk ekonomi är Trumpsäkrad. Detta är inte en bild som delas av svenska företag och svenska familjer när elräkningen återigen slår i taket, svensk fordonsindustri blöder, närmare en halv miljon svenskar står utan arbete och bara Rumänien har högre ungdomsarbetslöshet än Sverige i EU. Statsministern hann knappt lämna kretsen av Europas ledare innan hans egen finansminister kallade till pressträff för att meddela att reformutrymmet är slut för de kommande fyra åren.

Finanspolitiska rådet riktade i sin rapport historiskt skarp kritik mot regeringen Kristersson-Åkesson. Med lånade pengar har regeringen sänkt skatten för sig själv och andra höginkomsttagare. Man har tömt ladorna för att man har valt stora skattesänkningar för dem med högst inkomster. Samtidigt förväntas vanligt folk bära kostnaderna för en osäkrare omvärld. Det är knappast den politik Sverige behöver för att bygga långsiktig konkurrenskraft, och den gör oss knappast till ett föredöme för resten av Europa.

Regeringen talar om europeisk enighet, men i praktiken lutar den sig på Sverigedemokraterna, ett parti som under lång tid motsatt sig centrala delar av det europeiska samarbetet, röstat emot stöd till Ukraina i Europaparlamentet och ifrågasatt unionens värdegrund. Sverigedemokraterna för dessutom sitt eget lilla krig mot den gröna tekniken. När Europa behöver tydlighet får vi dubbla budskap. När Europas säkerhet står på spel och vi behöver samling får vi en politik som minskar trovärdigheten.

Sverige behöver en ny riktning och ett tydligare ledarskap som gör jobbet i Sverige och i EU för vanligt folk. Vi behöver ett Sverige som är en konstruktiv, pådrivande och ansvarstagande medlem i EU, ett Sverige som kombinerar internationell solidaritet med ett tydligt försvar av svenska intressen och ett Sverige som förstår att vår frihet, vår säkerhet och vårt välstånd hänger samman med Europas.

Vi ska stärka vårt försvar och vår beredskap, vi ska vara en stark röst för Ukraina, vi ska värna den regelbaserade världsordningen och folkrätten och vi ska stärka konkurrenskraften.

Men vi socialdemokrater vill också se till att Sverige håller ihop och att världen blir tryggare och säkrare. Därför behövs förstärkningar till skola och sjukvård. Därför vill vi höja barnbidraget och studiebidraget så att familjer får en rimligare vardag när priserna stiger. Därför vill vi slopa karensdagen så att människor inte tvingas gå sjuka till jobbet. Därför satsar vi på industripolitik och grön teknikutveckling. Därför förslår vi en rättvis skattesänkning som stärker vanligt folk, inte bara dem som har mest. Därför är internationell solidaritet vårt val.

Nu är det vanligt folks tur. Trygghet i vardagen är inte en sidofråga i EU-politiken. Det är en grundförutsättning. Det måste vara grunden i Sverige och i Europa, för bara så kan vi stå starka i en osäker omvärld.

(Applåder)

Anf. 162 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Herr talman! Det finns en idé om att demokratier etableras genom att obeväpnade människor som eftersträvar större frihet på något sätt ska överkomma regimer som är beväpnade. Det där låter romantiskt, och man

har kanske sett det i någon film. Men det fungerar inte när regimerna behandlar sin befolkning som fienden och börjar skjuta. Det fungerade inte i Saddam Husseins Irak, där regimen var beredd att använda kemiska vapen mot sin befolkning. Det fungerar inte i Iran, där en regim beväpnad till tänderna är beredd att använda militära vapen mot sin egen befolkning på ett extremt brutalt sätt.

Kampen för demokrati och frihet behöver alltid omvärldens stöd. När tyrannerna vägrar backa och blir till ockupanter behöver världen stå upp för friheten på frihetskämparnas sida. Så har det alltid fungerat. Det är därför frihetskämparna har segrat genom historien.

Det är ovanligt att diktaturer har fallit endast på grund av demonstrationer. När de har fallit har det oftast berott på att delar av regimen visat ett intresse för att landet ska förändras. Diktaturer brukar inte falla på grund av att obeväpnade demonstranter går ut på gatorna. Stöd till dessa demonstranter måste antingen komma inifrån regimen eller från omvärlden.

Det är just därför situationen i Iran ställer omvärlden inför ett tydligt val. Regimen har visat att den är beredd att använda dödligt våld mot sin egen befolkning. I sådana situationer räcker inte obeväpnade protester. Då avgörs utgången av om omvärlden väljer att stödja frihetsrörelsen eller regimen.

För att stödja det iranska folket i deras revolution måste omvärlden stänga dörren för dialog med mullornas regim. Så länge dialogen med denna regim pågår utgår den iranska regimens institutioner från att det finns en viss acceptans för mullorna bland fria och demokratiska länder. Så länge denna acceptans finns har interna kritiker inom mullornas regim ingen anledning att sluta visa acceptans för mullornas brutala förtryck.

Vi i de demokratiska länderna måste föregå med gott exempel, ta första steget och säga att det som pågår i Iran är barbariskt och att vi vägrar ha en dialog med en sådan brutal regim. Det krävs en diplomatisk isolering av Iran. Det är först då vi kan förvänta oss att militärer och poliser inom mullornas regim kan börja ställa sig på folkets sida. Vi i världens demokratier måste visa modet att ställa oss på det iranska folkets sida innan vi kan förvänta oss att diktaturens lakejer ska göra det. Vi i världens demokratier måste visa att demokrati, mänskliga rättigheter och frihet är värt att kämpa för.

Det är just därför det är så viktigt att EU:s medlemsstater äntligen har kommit överens om att terrorstämpla Islamiska revolutionsgardet. Det är inte endast symboliskt. Det handlar om att markera att dessa diktaturens lakejer inte är något annat än terrorister.

Det är lika viktigt att stänga den iranska ambassaden i Sverige. Iranier i Sverige har inget behov av en ambasad som har en lång historia av att bedriva olovlig underrättelseverksamhet, specifikt spionage, gentemot iranier som lever i Sverige.

Den iranska regimens ambasad i Sverige är ett hot mot iranier men också mot judar och andra grupper som mullornas regim ser som fiender. Det är dags att stänga ned detta spionnäste och skicka hem mullornas ambasadör. Ambassaden representerar mullornas diktatur, inte den demokratirörelse som kämpar i Iran.

Det är dags att välja sida, för demokratins skull. Det innebär även att inleda en dialog med den person som har blivit en symbol för revolutionen, nämligen kronprins Reza Pahlavi. Han är inte i Iran, men det är honom

demonstranterna i Iran ropar efter. Han kan representera det iranska folket i en dialog med europeiska regeringar.

Det är dags att göra ett val. Vill Sverige fortsätta att ha den meningslösa dialogen med mullorna, eller vill Sverige prata om framtiden, efter mullorna? Det valet, vad det än blir, kommer också att bli viktigt för om människor i framtiden kommer att resa sig mot tyranner och etablera demokratier eller om de kommer att acceptera förtrycket och låta demokratin reduceras till en historisk parentes.

(Applåder)

Anf. 163 STEFAN OLSSON (M):

Herr talman! I den utrikespolitiska deklARATIONEN nämnde regeringen att en reform av FN:s säkerhetsråd är angelägen. Jag vill därför använda mitt inlägg i dagens debatt till att verkligen understryka nödvändigheten av detta och också nämna att det är bråttom.

Dagens sammansättning med fem permanenta medlemmar med veto rätt fungerar inte längre. Femklövern – USA, Kina, Ryssland, Frankrike och Storbritannien – representerar hur världen såg ut 1945. Det var segrarmakterna plus Kina som skapade FN, och organisationen hade sannolikt aldrig överlevt utan denna märkliga konstruktion med permanenta medlemmar och veto.

Sedan dess har mycket hänt. Det som brukar kallas för syd har vuxit ekonomiskt, politiskt och befolkningsmässigt. Det har gjort att majoriteten av världens befolkning är utsluten från det inflytande över världen som européer och amerikaner själva tänker sig ha rätt till.

Denna ordning går inte längre att upprätthålla. De stora folkrika länderna i världen – Indien, Indonesien, Pakistan, Brasilien och Nigeria – måste också kunna komma i fråga för en permanent plats i säkerhetsrådet. Ska det vara med samma vetorätt som i dag? Kanske inte. Kanske ska det vara nya beslutsregler. Jag har inget konkret förslag, men det är i alla fall omöjligt att fortsätta som nu.

Herr talman! FN och särskilt FN-stadgan kom till på grund av att världen, främst Europa, under början av 1900-talet genomled två gigantiska och helvetiska krig. Den norm som segrarmakterna satte om fredlig konfliktlösning gjordes av dem som själva varit med om krigets fasor. De var inga drömmare. De var inga orealistiska teoretiker. De var heller inte pacifister. Samma stater som grundade FN var också de första att skaffa sig kärnvapen, men vad dåtidens ledare absolut inte ville ha var nya krig.

Herr talman! Sverige har haft stor nytta av det regelverk som säger att konflikter måste lösas med fredliga medel. Det stämmer det som sägs att stormakterna inte alltid följer dem, och det stämmer också att det inte finns någon världspolis som upprätthåller reglerna. Det gör dem ändå inte meningslösa, för det som har en återhållande effekt på alla världens länder, inklusive stormakterna, är att FN-stadgan är ett avtal länder emellan. Länderna har själva frivilligt skrivit under detta avtal och därmed förbundet sig att alltid lösa konflikter fredligt.

Detta fungerar eftersom inget land i längden kan vara en ständig löftesbrytare. Vi ser det på Ryssland, som är det första stora land som försökt sig på att bryta alla ingångna avtal. Det går inte så bra. Ryssland är isolerat.

Ett litet land som Sverige kommer aldrig att kunna mönstra de militära resurser som krävs för att kunna hävda sig på den internationella arenan,

inte ens om vi slår oss samman med Norden och Baltikum och inte ens om vi får med oss EU. Inte ens EU är starkt nog. För oss har det varit mycket effektivare på alla sätt att upprätthålla det internationella rättsliga systemet.

Herr talman! Den globala balansen i världen har förändrats. Som Finlands president Alexander Stubb så väl har beskrivit det kan man förenklat dela upp världen i tre delar: ett väst som utgörs av de gamla demokratierna, ett öst som samlar de ledande diktaturena, såsom Kina, Ryssland och Iran, samt ett syd som omfattar resten av världen. Det är detta syd som i dag är helt utan inflytande i säkerhetsrådet.

Vad skulle hända om denna grupp av folkrika länder tröttnar på oss i väst och i stället konstaterar att de måste sluta upp på östsidan bara för att vi halsstarrigt vägrar att lyssna på vad de har att säga? Enkel matematik säger att vi förlorar då. Jag vill därför verkligen understryka hur viktigt det är att nu reformera FN:s säkerhetsråd.

FN-systemet är världshistoriskt unikt. Det har förhindrat krig, och det är till nytta för just svenska intressen. Det gläder mig att regeringen delar denna uppfattning, och jag ser fram emot det kommande arbetet med denna sak.

(Applåder)

I detta anförande instämde Gustaf Göthberg (M).

Anf. 164 ALEXANDRA VÖLKER (S) replik:

Herr talman! Tack, ledamoten, för anförandet!

Jag ser fram emot den FN-debatt som utskottet kommer att ha här om några veckor. Det ska bli otroligt roligt att få diskutera FN lite mer i detalj.

Men min fråga till ledamoten Stefan Olsson är på ett helt annat tema. Det handlar om Afghanistan. Jag och ledamoten satt gemensamt i den utredning som utvärderade Sveriges samlade bidrag till Afghanistan under 20 år, bland annat det bistånd som gavs och de massiva biståndsinsatser som Sverige gjorde i Afghanistan under de åren.

Även efter att talibanerna med sitt våldskapital lyckades komma till makten i Afghanistan har ett flertal organisationer kunnat fortsätta att bedriva otroligt viktig verksamhet i Afghanistan, för att stötta civilbefolkningen på plats och säkerställa att barn kan gå till skolan och att flickor och kvinnor får det stöd de behöver.

I somras bestämde sig dock Tidöregeringen plötsligt för att avsluta allt bistånd till Afghanistan. Det kom ganska chockartat, inte minst för de svenska biståndsorganisationer som bedrev ett biståndsarbete i Afghanistan, som skulle utfasas på bara ett halvår. Beslutet innebar dessutom att projekt fick avslutas i förtid. Jag har därför några frågor till ledamoten.

Jag undrar om ledamoten anser att det är en ansvarsfull biståndspolitik att bryta ingångna avtal och om det är det här Tidöpartierna menar med förutsägbart och ansvarsfullt, när man till och med begär att organisationer ska betala tillbaka utbetalade pengar. Det är faktiskt precis vad som hänt i fallet med Afghanistan.

Anf. 165 STEFAN OLSSON (M) replik:

Herr talman! Tyvärr kan jag inte svara på exakt hur avtalen ser ut, eftersom jag inte är insatt i den frågan. Mer detaljerade frågor om avtalen får

nog ledamoten Völker ställa till någon som kan frågan bättre, till exempel biståndsministern. Hon skulle kunna interpellera honom i det här ärendet. Det tror jag skulle vara mer fruktbart.

Sedan vill jag invända mot ledamotens beskrivning av hur biståndet till Afghanistan såg ut. Hon kallade det nämligen för massivt. Jag vill minnas att det som mest uppgick till kanske 800 miljoner kronor. Det kan inte beskrivas som massivt, av det enkla skälet att Afghanistan, om jag minns rätt, har en befolkning på kanske 40 miljoner människor. Det blir naturligtvis inte en massiv insats med en sådan summa.

Det här är problemet med nästan all biståndsverksamhet: Insatser som påstås vara stora är inte så stora. Det är ett av skälen till att regeringen har valt att koncentrera många biståndsprojekt till färre länder för att få större projekt och bättre effekt.

Jag håller inte med om att det här var massivt, effektivt och det bästa bistånd som man någonsin skulle kunna ha haft.

Anf. 166 ALEXANDRA VÖLKER (S) replik:

Herr talman! Jag tror ändå att vi är överens om att det sammanlagda internationella biståndet, det som Sveriges bistånd var en del av, var rätt massivt. Men vi behöver inte ha en debatt om ord här, utan vi kan säga att det var ett omfattande bistånd.

Bara för att informera ledamoten är det så att exempelvis svenska Rädda Barnen har tvingats avsluta projekt i Afghanistan i förtid, projekt där man också hade gett löften till familjer. Barn som annars bedriver barnarbete på gatan hade blivit lovade att de skulle kunna återuppta sin skolgång och ta igen de kunskaper som behövs för att bli registrerade i skolan medan deras föräldrar skulle få kontantstöd för att få familjeekonomin att gå ihop. Det blev man alltså tvungen att avsluta i förtid.

Det här är projekt som verkligen gör skillnad på marken. Det är där vi och Moderaterna skiljer oss åt: Vi ser vilken otrolig effekt det här kan få i det lilla. Det är också så man uppnår förändring.

Anf. 167 STEFAN OLSSON (M) replik:

Herr talman! Jag kan bara upprepa vad jag sa i mitt förra inlägg, nämligen att jag tror att ledamoten talar med fel person. Jag tror att hon ska ta de här frågorna med föredragande ämbetsman i frågan, som är biståndsministern. Det är ju så systemet fungerar – det är regeringens företrädare som är insatta i detaljerna.

Enskilda riksdagsledamöter kan inte känna till allt om alla biståndsprojekt. Ledamoten vet väl att projekten är ganska många? De är tusentals. Det går inte för varje ledamot i Sveriges riksdag att ha den detaljkunskap som ledamoten Völker har skaffat sig inför den här debatten.

Anf. 168 JOHAN BÜSER (S):

Herr talman! Vi möts i denna utrikespolitiska debatt i en tid då vår världsordning skakas i grunden och den europeiska säkerhetsordning som vi har byggt vår gemensamma säkerhet på under efterkrigstiden utmanas.

Rysslands brutala anfällskrig mot Ukraina fortsätter att kräva liv, raserä städer och slå sönder tryggheten för miljoner människor.

Förra året besökte jag Ukraina. Något som jag aldrig kommer att glömma efter den resan var när vi stod vid minnesplatsen strax utanför Kiev för

soldater som försvarade sitt land efter den fullskaliga invasionen för snart fyra år sedan. På flera minnesstenar stod det födelseår 2003 och dödsår 2022. Det var soldater som var endast 19 år gamla. Det var 19-åringar som skulle ha börjat sina liv men som dog för sin familjs, sitt lands och Europas frihet.

Sveriges stöd till Ukraina måste fortsatt vara starkt, långsiktigt och ut hålligt.

Herr talman! Folkrådet prövas också på andra håll.

I Västsahara fortsätter en ockupation som har pågått i decennier. Regeringens omläggning nyligen av den svenska Västsaharapolitiken innebär att Sverige numera accepterar ockupationsmakten Marockos autonomiplan. Det är i strid med folkrådet och Västsaharas rätt till självbestämmande. Folkrådet gäller inte bara när den är bekväm. Den gäller alltid.

I Georgien ser vi samtidigt en mycket allvarlig utveckling. Sverige har tillsammans med över 20 andra OSSE-länder aktiverat den så kallade Moskvamekanismen, ett verktyg som gör det möjligt att utreda allvarliga brott mot mänskliga rättigheter. Det är en tydlig signal om hur allvarlig situationen där är. Den georgiska regimen fängslar oppositionspolitiker, angriper civilsamhället och inskränker pressfriheten. Demokratin är under attack. Vi socialdemokrater driver också att Moskvamekanismen generellt ska kunna användas när allvarliga brott mot hbtqi-personer sker.

I Syrien lever kurder, druser, alawiter, assyrier och flera andra minoriteter i fortsatt otrygghet efter år av krig. Sverige och EU måste bidra till en fredlig och demokratisk utveckling i Syrien där minoriteters rättigheter garanteras och där alla människor kan leva i säkerhet och värdighet.

Herr talman! Efter det långa och fasansfulla kriget i Mellanöstern ser vi nu en mycket bräcklig vapenvila. Fortfarande dödas hundratals palestinier, även efter att det som vi kallar vapenvila har trätt i kraft. På Västbanken eskalerar våldet. Israels högerextrema regering godkänner nya bosättningar, river palestinska hem och tar mark i strid med internationell rätt.

Ockupation och bosättningar dödar tvåstatslösningen och därmed också freden. Ändå säger den svenska regeringen nu återigen att handelsavtalet mellan EU och Israel kan fortsätta gälla och att vapenexporten kan fortsätta utan konsekvenser för den brutala ockupationsmakten Israel.

Sverige bör omedelbart återuppta stödet till UNRWA, verka för sanktioner mot ansvariga beslutsfattare och stå upp för internationella domstolars arbete. I dessa dagar måste vi också påminna oss om att humanitärt bistånd inte är en politisk spelbricka. Det är en moralisk skyldighet.

Herr talman! I mitt arbete i OSSE:s parlamentariska församling ser jag hur viktigt internationellt samarbete är. Tidigare i år reste jag till Köpenhamn och träffade Danmarks talman för samtal om både Arktis och Grönlands framtid. Nu i mars kommer jag tillsammans med nordisk-baltiska kolleger att resa till Grönland och där representera Sverige. Redan i morgon träffar vi nordisk-baltiska delegater den amerikanska OSSE-delegationen i Wien för att där markera att våra staters suveränitet och gränser inte är förhandlingsbara. Det transatlantiska samarbetet för säkerhet måste bygga på gemensamma värderingar om demokrati och internationell rätt.

Avslutningsvis, herr talman: Sverige ska vara en röst för fred, en röst för diplomati och en röst för mänskliga rättigheter. Det ska gälla i Ukraina, det ska gälla i Gaza, det ska gälla i Västsahara, det ska gälla i Georgien och det ska gälla i Syrien.

När Olof Palme en gång fick frågan vad politik egentligen handlar om svarade han: "We should try to make life as decent as possible." Det är fortfarande vår uppgift som politiker, tycker jag. När det handlar om utrikespolitik handlar det om att stå upp för freden, att stå upp för solidariteten och att stå upp för alla människors lika värde.
(Applåder)

Anf. 169 AZRA MURANOVIC (S):

Herr talman! Vi är flera ledamöter från alla partier som har konstaterat att världen blir farligare och farligare. Vi har krig, vi har auktoritära krafter och vi har brott mot folkrätten. Den internationella ordningen utmanas konstant, och det är den som också Sveriges säkerhet bygger på.

För miljontals människor har krig och oro återigen blivit vardag, inte minst i vårt eget närområde. Stormakternas kamp om inflytande och resurser hårdnar. Den utvecklingen påverkar direkt Europas men också Nordens säkerhet.

I ett sådant här läge behöver vi i Sverige och den svenska utrikespolitiken vara övertydliga om vad som inte är förhandlingsbart. Det är folkrätten, det är barns rättigheter och det är människors rätt att leva i fred, frihet och säkerhet. Det här måste gälla alla länder och alla folk, och det måste gälla konsekvent.

Herr talman! Rysslands invasion av Ukraina är ett led i ett försök att med våld förändra Europas säkerhetsordning. Vi ser hur Ryssland påverkar och destabiliserar länder även i Östeuropa, på västra Balkan och även inom EU genom desinformation och stöd till auktoritära krafter. Därför handlar stödet till Ukraina också om Europas stabilitet.

Rysslands fullskaliga krig riktas inte bara mot militära mål i Ukraina. Också bostadsområden, skolor och sjukhus attackeras. Civila deporteras, och barn förs bort från sina familjer. Energisystem angrips, och storskalig förstörelse av natur och ekosystem för att slå mot civilbefolkningen pågår. Detta är brott mot folkrätten och måste leda till ansvar.

Särskilt allvarligt är bortförandet av de ukrainska barnen, som måste återföras till sina familjer och sitt hemland. De får aldrig bli en förhandlingsvara i framtida fredsförhandlingar. Barn har rätt till sin identitet, sitt språk och sin familj, och den rätten kan inte kompromissas bort i politiska uppgörelser.

Stödet till Ukraina måste vara stabilt. Det får inte bero på opinionsvägningar. Det måste vara uthålligt. Det måste vara militärt, ekonomiskt och humanitärt. EU måste stå enat, och här har Sverige en stor roll att spela.

Herr talman! En dag kommer det här kriget att ta slut. Då är återuppbyggnaden av Ukraina otroligt viktig. Den återuppbyggnaden får dock absolut inte bli en kapplöpning där löner pressas och arbetare utnyttjas för att hålla kostnader nere. Ukrainas arbetare och fackliga organisationer måste ges möjlighet att stärkas, och arbetsrättsliga reformer måste vara en del av Ukrainas väg in i EU.

Ett land som återuppbyggs genom exploatering riskerar att skapa nya sociala spänningar. Ett land som byggs upp med starka rättigheter och fungerande arbetsmarknad kommer i stället att lägga grunden för långsiktig stabilitet och demokrati.

Den säkerhetspolitiska tyngdpunkten flyttas konstant allt längre norrut. Arktis och Nordatlanten har blivit centrala områden i stormakternas strategiska planeringar. När isarna smälter öppnas nya transportleder, konkurrensen om naturresurser ökar och stormakternas militära närvaro i regionen växer.

Vi vet att Ryssland har rustat upp och återöppnat militärbaser i Arktis. Naturligtvis stärker också Nato sin närvaro i Nordatlanten och norra Europa. Samtidigt har vi en president i USA som öppet, aggressivt och påstridigt har visat intresse för Grönland. Detta gör att vi inte längre på något vis kan anse Arktis vara en avlägsen periferi. Detta är ett område med stor strategisk betydelse. Det betyder att också Norden nu befinner sig i en ny geopolitisk verklighet.

För vår del kommer säkerhet att handla om mer än bara militär styrka. I Norden måste vi bygga ett fördjupat samarbete där vi vet att elen fungerar, att transportererna fungerar och att våra samhällen kan fortsätta att fungera även under press. Vi behöver stärka samarbetet kring försvar. Vi behöver stärka samarbetet kring energisäkerhet, cybersäkerhet, infrastruktur och civil beredskap. Vi måste stå stabila när omvärlden skakar.

Slutligen, herr talman, vill jag peka på att det i dagens konflikter är civila, framför allt barn, som drabbas hårdast. Vi ser systematisk förstörelse av skolor, sjukhus och bostadsområden. Vi ser hur barn drivs på flykt och hur barns rättigheter systematiskt kränks. När barn dödas, skadas eller berövas sin framtid är det inte bara brott mot internationell rätt och internationell humanitär rätt, vilket i sig är allvarligt nog, utan det handlar också om en humanitär tragedi.

Vi får aldrig möta dessa brott med tystnad. Ansvar måste utkrävas. Övergrepp mot barn kan aldrig accepteras som en del av krig eller stå i skuggan av politiska förhandlingar. Därför är barns rätt till trygghet, utveckling och utbildning inte bara en social fråga. Det är en fråga om långsiktig fred och säkerhetsplanering. Barnrättsperspektivet måste finnas med i Sveriges arbete för fred, återuppbyggnad och stabilitet i konfliktområden.

I slutändan handlar utrikespolitik inte bara om stater och gränser utan också om människors möjlighet att leva i trygghet och om varje barns rätt till en framtid.

(Applåder)

Anf. 170 GUSTAF GÖTHBERG (M):

Herr talman! Vi lever i en mycket allvarlig tid för Sverige och för världen. Från väster till öster tornar orosmolnen upp sig. Det har blivit väldigt klart, om inte annat under de timmar som denna utrikespolitiska debatt har pågått, att vi har samsyn om detta. Orosmolnen tornar upp sig mot oss, mot vår säkerhet, mot den regelbaserade världsordningen och mot vårt sätt att leva. Nu prövas vår gemensamma förmåga.

Vi är inne på det femte krigsåret efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Dagligen prövas det ukrainska folkets mod, försvarsvilja och rätt att existera.

Vi står bakom Ukraina så länge det krävs. Detta är vårt lands viktigaste utrikespolitiska uppgift. Den tar regeringen på stort allvar. Som utrikesministern konstaterade i den utrikespolitiska deklARATIONEN: Vi är bland de största stödjarna av Ukraina. Det ska vi fortsätta vara. De slåss för oss. Vi ska stå sida vid sida, axel mot axel med dem.

Herr talman! I Belarus fortsätter regimen sitt brutala förtryck av folket. Sverige fortsätter arbeta för sanktioner mot regimen och för stöd till de demokratiska krafter i exil under ledning av Svjatlana Tsichanouskaja som leder arbetet för frihet och demokrati från Polen och Litauen.

Det finns också mycket goda skäl, herr talman, att vara djupt bekymrad över utvecklingen i Georgien. Varje kväll sedan ungefär ett år tillbaka får jag ett sms från min georgiska vän Nino med en bild på hundratals, ibland tusentals, georgier på Rustaveliavenyn i Tbilisi. Till bilden kommer en text som alltid lyder likadant: We are still here – vi är fortfarande här.

448 dagars fredliga protester fortsätter, trots omfattande brutalitet från säkerhetstjänst och polis. Kravet från demonstranterna är att bli behandlade som fria européer. Här behöver EU markera tydligare och initiera direkta sanktioner mot den Kremlinspirerade regimen ledd av oligarken Ivanisjvili.

Herr talman! Ledarskap spelar också roll. Moderaterna har under mandatperioden visat på ledarskap i utrikes- och säkerhetspolitiken. Våra försvarssatsningar saknar motstycke. Under vårt EU-ordförandeskap visade regeringen att det går att kombinera satsningar på europeisk konkurrenskraft, offensivt arbete med miljö och klimat och stöd till Ukraina.

Det sluts fler frihandelsavtal än på länge tack vare vår frihandelsagenda. Johan Floderus togs hem. Regeringen sliter för att Dawit Isaak och Gui Minhai också ska få komma hem. Vi har stöttat Ukraina mer än många andra länder, och detta med stolthet, samtidigt som vi bistår Moldavien i landets EU-integration. Vi tog också Sverige in i Nato.

Men det finns kontraster. Enligt vår grundlag är det regeringen som styr rikets utrikespolitik. Blir det ett regeringsskifte till hösten är det osäkert om vi får någon linje över huvud taget. Det blir ett vänsterpolitiskt lapptäcke.

Vänsterpartiet, exempelvis, vill som bekant lämna DCA-avtalet, hörde vi så sent som i förmiddags – det som Peter Hultqvist från Socialdemokraterna menar ”handlar om att bygga maximal säkerhet i vår del av Europa”. Det sa han i denna talarstol när frågan behandlades i kammaren.

När kammaren i december förra året debatterade Sveriges bidrag till Natos avskräckning och försvar under detta år var Socialdemokraterna för och Vänsterpartiet emot. Vänstern lämnade till och med en reservation i betänkandet. En regering med båda dessa partier hade alltså över huvud taget inte kunnat lämna en proposition i frågan om vad Sverige ska göra med sitt medlemskap i Nato under innevarande år.

Miljöpartiet säger nej till viktiga frihandelsavtal, något som Centern å andra sidan driver på för. Miljöpartiet sa exempelvis explicit nej till frihandelsavtalet med Kanada, trots att det ligger i nationens säkerhetspolitiska intresse. Detta avtal var i och för sig ledande socialdemokrater för. Vänsterpartiet säger å andra sidan nej till det mesta som har med frihandel att göra. Centern är frihandelsvänner för det mesta.

I Europaparlamentet sitter Vänstern och Miljöpartiet tillsammans med de mest Europakritiska rösterna. Centern sitter med federalisterna.

Vi minns också hur det lät i februari 2022. Vänsterpartiet röstade nej till vapen till Ukraina. De ändrade sig, ska rimligen sägas. Stödet för Ukraina är kompakt. Men om ryggmärksreflexen när ett demokratiskt land i Europa angrips är att vi inte ska hjälpa med allt vi kan säger det mycket om landets utrikespolitik.

Miljöpartiet vill lämna Nato. Socialdemokraterna vill vara kvar. Nu vill man göra gemensam sak.

Herr talman! Det kommer inte att gå. Vi kan inte ha fyra parallella spår i vår utrikespolitik. Det går inte. Det handlar inte om nyansskillnader, utan det handlar om diametralt olika syn på vad Sverige ska driva för frågor i världen och hur vi ser på världens betydelse för oss. Detta är på allvar. Det här kommer inte att gå – och kan inte gå.

Mot detta står ett alternativ som ändå har lyckats visa det som jag tog upp, nämligen en stark röst i vårt närområde för det som är viktigt för Sverige. Det gäller att sätta fokus på att bygga säkerhet tillsammans med andra när det blåser kallt och att ge stöd till Ukraina så långt det är möjligt till dess att de vinner kriget. Få saker är viktigare än det.

(Applåder)

I detta anförande instämde Ann-Sofie Alm och Stefan Olsson (båda M).

Anf. 171 MAGDALENA THURESSON (M):

Herr talman! Det finns väldigt mycket att ta upp i en utrikespolitisk debatt februari 2026. Jag kommer i mitt korta anförande att fokusera på svensk biståndspolitik. Alltför länge har biståndsdebatten handlat om hur mycket pengar vi ska göra av med och väldigt lite om vad vi vill göra med vårt bistånd. Ett perspektiv som har varit totalt frånvarande i debatten är diskussionen om hur biståndet ska kunna fasas ut och avslutas.

Bistånd ska vara hjälp till självhjälp. Och har man ett bistånd som leder till resultat, ja då blir också resultatet att biståndet så som vi känner det i dag inte längre ska behövas. Men det är ett perspektiv som tidigare har varit helt främmande och till och med provocerande i biståndsdebatten. Alla förstår att en värld utan behov av bistånd är långt bort, men alla borde vara överens om att om biståndet leder till resultat blir också resultatet att det ska kunna fasas ut. Målet måste vara att gå från bistånd till handel. Därför är det talande att när vi har en moderatledd regering har vi ingen biståndsminister, utan vi har en bistånds- och utrikeshandelsminister.

Bistånd är ibland en nödvändighet, men det är handel och tillväxt som skapar varaktig utveckling och välstånd. Behoven av att prioritera har också varit frånvarande i biståndsdebatten. Statsrådet Dousa har sagt att svenskt bistånd länge varit som en vattenspridare, lite överallt, och han försöker nu ställa om till tydliga vattenstrålar i stället.

Herr talman! För att tala mer om vad vi vill göra med vårt bistånd och inte bara fastna i diskussionen om hur mycket pengar som ska betalas ut, låt mig nämna några områden som jag ser som särskilt viktiga att prioritera framöver.

Att stötta Ukraina i dess försvar mot Ryssland är moraliskt rätt och riktigt, men det är också viktigt för vår egen säkerhet. Ukraina är i dag det största mottagarlandet av svenskt bistånd och kommer att behöva vara det under lång tid framöver. Det lyfts ibland kritik mot att Ukraina numera upptar en så stor del av det svenska biståndet. Till dem som lyfter fram den kritiken vill jag svara: När det pågår ett fullskaligt invasionskrig i vår absoluta närhet får det konsekvenser. Självklart gäller det även för svenskt bistånd. Vi måste prioritera. Det är inte roligt eller lätt, men det är en nödvändighet.

Herr talman! En annan del av biståndet jag anser är helt nödvändig att prioritera tydligare är det humanitära biståndet. För den som inte vet skillnaden kan jag berätta att det finns två olika typer av bistånd.

Utvecklingsbistånd handlar kort beskrivet om att långsiktigt förbättra levnadsvillkoren för människor i fattigdom och förtryck. Det är för denna typ av bistånd det är helt avgörande att det också finns en tanke om att kunna fasa ut biståndet. Det ska vara hjälp till självhjälp.

Det humanitära biståndet, däremot, är mer akut katastrofbistånd som syftar till att hindra död och lindra nöd. Det handlar om mat, rent vatten, filter och tält samt mediciner till människor i absolut nöd. Jag tror att när människor tänker på bistånd är det framför allt den här typen av katastrofbistånd man tänker på. Över tid har dock den typen av bistånd varit en förhållandevis liten del av den mycket stora biståndsbudget som Sverige har haft. Runt 10 procent av vårt bistånd har gått till det humanitära biståndet, som alltså handlar om att rädda liv. Här tycker jag att vi behöver prioritera ytterligare och låta det humanitära biståndet som andel av svenskt bistånd öka.

Herr talman! Det är viktigt att bistånd kan följas upp. Här vill jag lyfta fram bistånd inom hälsosektorn, exempelvis vaccinationer. Det är mätbart: x kronor blir x vaccinationer. Det räddar liv. Jag noterar att utrikesministern lyfte fram Sveriges engagemang för global hälsa i utrikesdeklarationen, inte minst med fokus på kvinnor och flickor.

Herr talman! Bistånd är ett viktigt utrikespolitiskt verktyg. Ja! Bistånd är också en del av säkerhetspolitiken. Men vi måste prioritera. Och målet för biståndet, även om det är långt dit, måste vara att kunna gå från bistånd till handel.

(Applåder)

Anf. 172 JAMAL EL-HAJ (-):

Herr talman! Vi lever i en tid av förändring. Gamla ordningar skakar, och sanningar som en gång bar tyngd förlorar sin kraft. Men mitt i denna förändring finns något som lyser med sin frånvaro: ledarskap. När världen som mest behöver vägledning tvingas de hederliga ledarna tillbaka, och i deras ställe träder demagoger in. När sanningen borde uttalas högt fylls rummet av lögnar, och sanningen lämnas ensam – svag, ifrågasatt och nästan viskande. Vi ser det i politiken. Vi ser det i ekonomin. Vi ser det i hur människovärdet förhandlas bort.

I Sverige äger de 46 rikaste mer än vad 8 miljoner svenskar gör tillsammans. I Sverige måste en industriarbetare arbeta i 170 år för att tjäna det som en direktör tjänar på ett enda år. Detta är inte en naturlag. Detta är ett val.

Världens tolv rikaste personer äger tillsammans mer än den fattigaste hälften av mänskligheten. Samtidigt går var fjärde människa på jorden hungrig – en hunger som har ökat med 41 procent sedan 2015. Och i detta läge, när världen brinner, när barn svälter, väljer regeringar i världen att skära ned biståndet och dra in stödet till bland annat UNRWA. Det är också ett val.

Kapitalismen marscherar vidare – kall, disciplinerad, effektiv. Den mäter värde i avkastning, inte i liv. Arbetaren trängs undan. Solidariteten vittnar. Och i tomrummet växer hatet, rädslan och splittringen. Och det är i

detta globala tillstånd av ojämlikhet, tystnad och brist på ansvar som vi måste erkänna sanningen om Gaza och Västbanken.

Herr talman! Gaza är ett namn som inte längre bara betecknar en plats utan är ett öppet sår på mänsklighetens karta. Det är ett sår som blöder inför våra ögon medan världen tittar på och vänder bort blicken. I Gaza har brutaliteten blivit system och förnedringen metod. Belägringen handlar inte längre om gränser eller säkerhet utan om att bryta ned människan bit för bit. Livet reduceras till en enda fråga: Överlever vi i dag?

Detta är inte bara militär inringning. Det är ett vapen. Det är ett vapen som dödar långsamt. Svälten är inte en olycklig följd av krig; den är ett medvetet verktyg för underkastelse.

Maten stoppas, medicinerna blockeras, sjukhusen bombas och infrastrukturen krossas. Ett helt folk lämnas att dö långsamt under kamerornas kalla blickar och i den civiliserade världens öronbedövande tystnad.

Se köerna! Se de tomma vattenkranarna! Se mörkret när elektriciteten slocknar! Detta är inte kaos. Detta är design. Det är en genomtänkt ordning för att förödmjuka, för att knäcka viljan och för att få människan att glömma sin värdighet.

Till och med luften i Gaza är förändrad. Den är fylld av inte bara rök och damm utan även av lukten av blod och av sveket från en värld som en gång sa "Aldrig igen" men som menar "inte nu, inte här, inte i Gaza".

Mitt i denna verklighet fanns ett barn, Hind Rajab, som var sex år gammal. Hon borde ha tänkt på lekar, på skolväskor och på framtiden och inte på hur man överlever en beskjutning. Hon och hennes familj försökte fly. Bilen träffades. De dog, en efter en. Hind överlevde – ensam, skadad och instängd i bilen bland sina döda anhöriga. Under timmar var hon i kontakt med räddningstjänsten. Hennes röst fanns kvar. Hon var ett barn som bad om hjälp, som sa att hon var rädd och hörde stridsvagnar närma sig. En ambulans skickades. Den nådde aldrig fram. Ambulanspersonalen döddes.

När Hind till slut hittades var hon död – kvar i bilen, kvar i väntan. Det var närmare 350 skott runt om bilen. Hind blev inte bara ett namn. Hon blev en röst. Världen hörde och valde ändå att ignorera.

Det är nu över 20 000 barn, 20 000 liv, som aldrig får växa upp, 20 000 framtider som aldrig fick börja. Bakom varje siffra finns ett namn, en röst, ett barn.

Trots allt detta har palestinierna inte gett upp sitt land, sin identitet, sitt hopp. De vet nämligen något som historien har lärt dem: att det mörkaste ögonblicket alltid kommer precis före gryningen. Frågan är inte om ljuset kommer. Frågan är var vi står när det gör det. Frågan är var ni står när det gör det.

Anf. 173 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Herr talman! Som ordförande i riksdagens arktiska delegation tänker jag uppehålla mig vid Arktis. Det är passande i dag, när vädret verkligen visar att Sverige är ett arktiskt land. Arktis är ju inte en avlägsen randzon på kartan. Det är vårt närområde. Det är vårt strategiska djup, vårt säkerhetspolitiska ansvar och en del av vårt nationella intresse.

Den säkerhetspolitiska situationen i vårt närområde är allvarlig. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har förändrat Europas säkerhetsordning i grunden. Upprustningen i Arktis fortsätter. Must pekar ut Murmansk

som en så kallad hotspot där Ryssland är fortsatt starkt och som är viktig för dem. Kina söker också ökat inflytande där. Stormaktspolitiken verkar vara tillbaka också i norr.

I ett sådant läge krävs det beredskap, handlingskraft och samarbete. Som medlem i Nato är Sverige en del av den samlade avskräckningen i det euroatlantiska området. Det stärker stabiliteten i Arktis, men det innebär också ett större ansvar. Vi måste bygga ett starkt totalförsvaret med en särskild förmåga att verka i arktiska förhållanden. Det har vi redan i dag. Vi är starka i Arktis och duktiga i subarktisk miljö. Men vi kan alltid bli bättre, inte minst vad gäller beredskapen.

Försvaret av norra Sverige är inte en regional fråga. Det är en nationell och allierad angelägenhet. Men beredskap handlar om mer än militär styrka. Det handlar även om robusta samhällen, fungerande infrastruktur, energiförsörjning och krisberedskap. Och det handlar om ett fördjupat nordiskt och transatlantiskt samarbete i en tid av osäkerhet.

Herr talman! Arktis är också frontlinje när det gäller klimatförändringarna. Smältande isar påverkar havsnivåer, vädermönster och ekosystem globalt. Det som sker i Arktis påverkar oss alla, i hela världen. Och det som sker i världen påverkar Arktis. Därför måste vi även tala om miljöansvaret.

Vi arktiska stater måste bli bättre. Det är inte rimligt att det finns arktiska stater som fortfarande gräver ned ganska mycket sopor. Det är inte heller rimligt att det finns arktiska stater som fortfarande använder så mycket plast. Alla arktiska länder har ett ansvar för att minska sitt avfall, öka återvinningen och skydda vårt känsliga ekosystem.

Ansvaret stannar dock inte vid Arktis kustlinje. En stor del av plasten och skräpet som når Arktiska oceanen kommer från andra delar av världen. Havsströmmar för upp avfall från länder som ligger långt bort från polcirkeln. Visste ni att 80 procent av soporna som flyter in vid västkusten kommer från andra länder än Sverige?

Vi måste bli tydligare i dialogen med icke-arktiska stater. Även de måste ta sitt ansvar. Bättre avfallshantering globalt är en förutsättning för att skydda Arktis. Jag tycker att man skulle kunna ta med det även i det som Magdalena talade om tidigare: biståndet. Vi kan göra det bättre. Vi här i Sverige är duktiga på det.

Det är inte en regional miljöfråga. Det är en global angelägenhet. När isarna smälter och havsnivåerna stiger påverkas hela världen, allt från kuststäder till livsmedelsförsörjning och ekonomisk stabilitet.

Herr talman! Moderaternas linje är tydlig här: Vi ska ha ett starkt försvaret och en hög beredskap i norr, ett fördjupat samarbete med våra allierade, en fast förankring i internationell rätt och ett tydligt miljöansvar både hemma och globalt. Arktis är vårt närområde, men dess framtid angår hela världen.

(Applåder)

Anf. 174 ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Sveriges röst i världen har länge byggt på några enkla men kraftfulla principer: solidaritet, demokrati och respekt för mänskliga rättigheter. Det är en röst som har gett oss som nation inflytande långt utöver vår storlek. Men i dag ser vi hur den svenska regeringen steg för steg monterar ned den rollen.

I Latinamerika minskar Sveriges närvaro samtidigt som demokratin pressas tillbaka, våldet mot människorättsförsvarare ökar och ojämlikheten växer. I flera länder utsätts fackliga företrädare och journalister för hot och våld. Kvinnors rättigheter utmanas, och det demokratiska utrymmet krymper.

När civilsamhällen behöver stöd, när fria fackföreningar hotas och när jämställdheten backar väljer regeringen att dra ned på utvecklingssamarbetet och skala bort långvariga och långsiktiga partnerskap. Det är inte realism. Det är reträtt.

Socialdemokraterna menar att Sverige ska vara en partner som är för demokrati, för jämställdhet och för social rättvisa. Utan en tydlig strategi, till exempel för Latinamerika, riskerar Sverige att förlora inflytande i regioner där andra aktörer snabbt stärker sin ekonomiska, politiska och säkerhetspolitiska närvaro.

Samtidigt försvagas också Sveriges röst i det multilaterala samarbetet. Neddragningar i biståndet och omprioriteringar bort från långsiktigt utvecklingssamarbete urholkar naturligtvis vår trovärdighet som partner.

Regeringen väljer dessutom att skära ned på kärnstödet till FN:s organisationer. Det är stöd som gör det möjligt för FN att agera snabbt vid humanitära kriser, försvara mänskliga rättigheter och stödja demokratiska institutioner världen över. När världen präglas av krig, auktoritära strömningar, klimatkris och växande ojämlikhet borde Sverige stärka, inte försvaga, FN och den regelbaserade världsordningen.

Det multilaterala samarbetet är inte idealism. Det är en förutsättning för global stabilitet, för konfliktförebyggande arbete och för respekt för mänskliga rättigheter. När Sverige nu minskar sitt stöd minskar också vår möjlighet att påverka.

Herr talman! Att investera i kvinnor och flickor är inte en sidofråga utan en förutsättning för fred, ekonomisk utveckling och stabilitet. Att försvara FN och det multilaterala systemet är som sagt inte idealism utan en investering i vår gemensamma säkerhet. I en värld som brinner behöver vi mer av samarbete, mer av solidaritet och mer av långsiktigt ansvarstagande.

När Sverige nu drar sig tillbaka lämnar vi ett tomrum – ett tomrum där auktoritära krafter stärker sitt inflytande, ett tomrum där demokratiörelser står utan stöd, ett tomrum där flickors och kvinnors rättigheter försvagas, ett tomrum där social ojämlikhet tillåts växa. Det är ett tomrum som Sverige inte har råd att lämna efter sig.

Vi vill någonting annat. Sverige ska inte vara tyst när världen förändras. Sverige ska stå upp när demokratin prövas. Sverige ska göra skillnad. (Applåder)

Anf. 175 ANN-SOFIE ALM (M):

Herr talman! Vi lever i det allvarligaste säkerhetspolitiska läget sedan andra världskriget. Den världsordning som har byggt på samarbete, öppenhet och respekt för internationell rätt utmanas både från öst och från väst. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina är det tydligaste och brutalaste exemplet. Men världsordningen utmanas också på ett uppkäftigt sätt från väst, där USA verkar fortsätta att minska sitt engagemang för europeisk säkerhet. Kriget i Ukraina är existentiellt för oss, men det är det inte för USA.

Svaret på hoten från både öst och väst är varje gång ett enat och starkt Europa. För varje centimeter som fronten pressas västerut i Ukraina flyttas fronten en centimeter närmare våra egna hem. Hur detta krig slutar kommer att förändra vår kontinent för generationer framåt. Låt oss vara klarsynta: Dröjsmål är farligt. Varje tvekan, varje försening och varje försök att normalisera aggressionen riskerar att ge Ryssland andrum för att stärka sina arsenaler.

Fredsförhandlingarna gav ett eldupphör mot energikällor i Ukraina. När kylan sedan slog till samtidigt som vapenvilan var över fullkomligen öste Ryssland missiler och drönare mot civilbefolkningen. Det här är omänskligt, vidrigt och oacceptabelt, och för detta ska Ryssland få betala. Någon gång i framtiden kommer vi att se tillbaka och fråga oss varför västvärlden tolererade förhållning och tomma hot så länge. Den insikten måste vägleda oss nu.

Hittills har Putin misslyckats med allt som Ryssland företagit sig. Putin ville kallblodigt mörda president Zelenskyj och hans regering och ta över Ukraina på tre dagar. På tisdag går kriget in på det femte året – totalt är det tolv. Ukraina står fortfarande stolt och starkt. Det är ett stort misslyckande för Putin.

Putin ville splittra väst med kriget. Men Europa har aldrig stått mer enat. Den här riksdagen har aldrig varit mer enad i stödet till Ukraina. Och Ukraina är på väg in i EU. Det här är ett gigantiskt politiskt misstag för Putin.

Putin ville också försvaga Nato. Men Nato blev större och starkare, med Finland och Sverige som medlemmar. Sverige är nu tryggare, och vår försvarsmakt är större, starkare och farligare. Det här är ett enormt politiskt misslyckande för Putin.

Rysslands mål är inte bara territorium. Målet är politisk underkastelse, inte bara för Ukraina utan även för Washington och för Nato. Därför måste svaret vara det motsatta: mer stöd till Ukraina och ökad press på Ryssland. Sanktionerna måste öka, sekundärsanktionerna verkställas och skuggflottans rörlighet stoppas.

Sveriges stöd till Ukraina uppgår nu till cirka 114 miljarder kronor. Det här är inte välgörenhet. Det är en moralisk plikt och en investering i vår egen säkerhet. Ukraina är i dag en säkerhetsproducent för Europa. De försvarar inte bara sin frihet. Vi ska hjälpa dem så länge det krävs, för deras säkerhet är vår.

Herr talman! Vi står starka därför att vi har valt att stå enade. Sveriges medlemskap i Nato gör vårt land säkrare tillsammans med 31 allierade. Vår försvarsmakt är starkare och farligare. Regeringens utrikespolitiska deklaration för 2026 är tydlig: Stödet till Ukraina är vår främsta uppgift, och vi ska stärka samarbetet inom säkerhet och handel.

Det här är prövningens tid, herr talman, men det är också en tid för ledarskap och hoppfullhet. Ryssland ska stoppas. Ukraina ska segra. Så – och enbart så – säkrar vi en hållbar fred i Europa.

(Applåder)

Den utrikespolitiska debatten var härmed avslutad.

§ 2 Justering av protokoll

Protokollet för den 28 januari justerades.

§ 3 Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Mattias Karlsson* i Norrhult (SD) avsåg sig uppdragen som ledamot i krigsdelegationen och som suppleant i Utrikesnämnden.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

§ 4 Anmälan om efterträdare

Förste vice talmannen meddelade att Sverigedemokraternas partigrupp anmält Aron Emilsson som ledamot i krigsdelegationen och som suppleant i Utrikesnämnden.

Förste vice talmannen förklarade vald till

ledamot i krigsdelegationen
Aron Emilsson (SD)

suppleant i Utrikesnämnden
Aron Emilsson (SD)

§ 5 Anmälan om ordförande i utskott

Förste vice talmannen anmälde att *Joar Forssell* (L) valts till ordförande i utbildningsutskottet från och med den 17 februari.

§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2025/26:116, 126 och 129 till finansutskottet

2025/26:120 till miljö- och jordbruksutskottet

2025/26:123 till försvarsutskottet

2025/26:128 till skatteutskottet

2025/26:141 till justitieutskottet

Skrivelser

2025/26:110 till justitieutskottet

2025/26:122 till miljö- och jordbruksutskottet

Framställningar

2025/26:RB1 och RB2 till finansutskottet

§ 7 Ärenden för bordläggning

Prot. 2025/26:73
18 februari

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Finansutskottets betänkande
2025/26:FiU14 Det finanspolitiska ramverket

Socialutskottets betänkande
2025/26:SoU23 Nästa steg för en god och nära vård

Skatteutskottets betänkanden
2025/26:SkU9 Tillfälligt sänkt mervärdesskatt på livsmedel
2025/26:SkU18 Förbättrat regelverk om beskattning av skog
2025/26:SkU6 Kompletteringar och förtydliganden i fråga om sanktioner
vid skatteundandragande och bedrägerier

Civilutskottets betänkanden
2025/26:CU10 Ett förbättrat resegarantisystem
2025/26:CU15 Ersättningsrätt samt insolvens- och utsökningsrätt

§ 8 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Motioner
med anledning av prop. 2025/26:91 Ett undantag i kupongskattelagen för
utländska stater
2025/26:3903 av Niklas Karlsson m.fl. (S)

med anledning av prop. 2025/26:102 Utbyte av uppgifter i tilläggsskatte-
rapport och kompletteringar av förfarandet av tilläggsskatt för företag
i stora koncerner
2025/26:3904 av Niklas Karlsson m.fl. (S)

§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 17 februari

2025/26:517 Hästnäringen

av *Stina Larsson* (C)
till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2025/26:518 Stöd till aktörer som verkar för ökad yttrandefrihet i Iran

av *Markus Wiechel* (SD)
till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:519 Åtgärder mot ökad narkotikasmuggling via containertrafik

av *Anna Wallentheim* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2025/26:520 Brist på skannerutrustning och ökade risker för narkotikasmuggling

av *Niklas Karlsson* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

§ 10 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 17 februari

2025/26:480 Bistånd och insatser kopplade till Palestinska myndigheten

av *Björn Söder* (SD)

till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:478 Domarna mot Jimmy Lai med kollegor i Hongkong

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:500 Riksintressen och robusthet i Sveriges transportsystem

av *Mattias Ottosson* (S)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

§ 11 Kammaren åtskildes kl. 16.17.

Sammanträdet leddes

av talmannen från dess början till och med § 1 anf. 56 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med § 1 anf. 98 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till och med § 1 anf. 160 (delvis) och

av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

Välkomsthälsning	1
Anf. 1 TALMANNEN.....	1
§ 1 Utrikespolitisk debatt	1
Anf. 2 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	1
Anf. 3 MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	6
Anf. 4 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	7
Anf. 5 MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	8
Anf. 6 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	8
Anf. 7 HÅKAN SVENNELING (V) replik	8
Anf. 8 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	9
Anf. 9 HÅKAN SVENNELING (V) replik	10
Anf. 10 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	10
Anf. 11 KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	10
Anf. 12 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	11
Anf. 13 KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	11
Anf. 14 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	12
Anf. 15 JACOB RISBERG (MP) replik.....	12
Anf. 16 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	13
Anf. 17 JACOB RISBERG (MP) replik.....	13
Anf. 18 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	14
Anf. 19 MORGAN JOHANSSON (S).....	14
Anf. 20 ARON EMILSSON (SD) replik.....	16
Anf. 21 MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	17
Anf. 22 ARON EMILSSON (SD) replik.....	17
Anf. 23 MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	18
Anf. 24 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	18
Anf. 25 MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	19
Anf. 26 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	19
Anf. 27 MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	20
Anf. 28 KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	20
Anf. 29 MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	20
Anf. 30 KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	21
Anf. 31 MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	21
Anf. 32 MAGNUS BERNTSSON (KD) replik.....	21
Anf. 33 MORGAN JOHANSSON (S) replik	22
Anf. 34 MAGNUS BERNTSSON (KD) replik.....	22
Anf. 35 MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	22

Anf. 36	FREDRIK MALM (L) replik.....	23
Anf. 37	MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	23
Anf. 38	FREDRIK MALM (L) replik.....	24
Anf. 39	MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	24
Anf. 40	ARON EMILSSON (SD).....	24
Anf. 41	MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	27
Anf. 42	ARON EMILSSON (SD) replik	27
Anf. 43	MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	28
Anf. 44	ARON EMILSSON (SD) replik	28
Anf. 45	HÅKAN SVENNELING (V) replik	29
Anf. 46	ARON EMILSSON (SD) replik	29
Anf. 47	HÅKAN SVENNELING (V) replik	29
Anf. 48	ARON EMILSSON (SD) replik	30
Anf. 49	KERSTIN LUNDGREN (C) replik	30
Anf. 50	ARON EMILSSON (SD) replik	31
Anf. 51	KERSTIN LUNDGREN (C) replik	31
Anf. 52	ARON EMILSSON (SD) replik	32
Anf. 53	FREDRIK MALM (L) replik.....	32
Anf. 54	ARON EMILSSON (SD) replik	32
Anf. 55	FREDRIK MALM (L) replik.....	33
Anf. 56	ARON EMILSSON (SD) replik	33
Anf. 57	HÅKAN SVENNELING (V)	34
Anf. 58	KERSTIN LUNDGREN (C) replik	36
Anf. 59	HÅKAN SVENNELING (V) replik	36
Anf. 60	KERSTIN LUNDGREN (C) replik	37
Anf. 61	HÅKAN SVENNELING (V) replik	37
Anf. 62	MAGNUS BERNTSSON (KD) replik	38
Anf. 63	HÅKAN SVENNELING (V) replik	38
Anf. 64	MAGNUS BERNTSSON (KD) replik	39
Anf. 65	HÅKAN SVENNELING (V) replik	39
Anf. 66	FREDRIK MALM (L) replik.....	39
Anf. 67	HÅKAN SVENNELING (V) replik	40
Anf. 68	FREDRIK MALM (L) replik.....	40
Anf. 69	HÅKAN SVENNELING (V) replik	41
Anf. 70	KERSTIN LUNDGREN (C).....	41
Anf. 71	ARON EMILSSON (SD) replik	43
Anf. 72	KERSTIN LUNDGREN (C) replik	44
Anf. 73	ARON EMILSSON (SD) replik	44
Anf. 74	KERSTIN LUNDGREN (C) replik	44
Anf. 75	MAGNUS BERNTSSON (KD).....	45
Anf. 76	HÅKAN SVENNELING (V) replik	47
Anf. 77	MAGNUS BERNTSSON (KD) replik	47
Anf. 78	HÅKAN SVENNELING (V) replik	48
Anf. 79	MAGNUS BERNTSSON (KD) replik	48
Anf. 80	JACOB RISBERG (MP) replik.....	48
Anf. 81	MAGNUS BERNTSSON (KD) replik	49
Anf. 82	JACOB RISBERG (MP) replik.....	49
Anf. 83	MAGNUS BERNTSSON (KD) replik	49
Anf. 84	JACOB RISBERG (MP).....	50
Anf. 85	FREDRIK MALM (L) replik.....	52
Anf. 86	JACOB RISBERG (MP) replik.....	52

Anf. 87	FREDRIK MALM (L) replik	53
Anf. 88	JACOB RISBERG (MP) replik.....	53
Anf. 89	FREDRIK MALM (L)	54
Anf. 90	HÅKAN SVENNELING (V) replik	55
Anf. 91	FREDRIK MALM (L) replik	56
Anf. 92	HÅKAN SVENNELING (V) replik	56
Anf. 93	FREDRIK MALM (L) replik	57
Anf. 94	JACOB RISBERG (MP) replik.....	57
Anf. 95	FREDRIK MALM (L) replik	58
Anf. 96	JACOB RISBERG (MP) replik.....	58
Anf. 97	FREDRIK MALM (L) replik	59
Anf. 98	ALEXANDRA VÖLKER (S).....	59
Anf. 99	ANNA LASSES (C) replik	60
Anf. 100	ALEXANDRA VÖLKER (S) replik.....	61
Anf. 101	ANNA LASSES (C) replik	61
Anf. 102	ALEXANDRA VÖLKER (S) replik.....	61
Anf. 103	RASMUS GIERTZ (SD).....	61
Anf. 104	FREDRIK AHLSTEDT (M).....	63
Anf. 105	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	64
Anf. 106	FREDRIK AHLSTEDT (M) replik.....	65
Anf. 107	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	65
Anf. 108	FREDRIK AHLSTEDT (M) replik.....	65
Anf. 109	ANNA LASSES (C) replik	65
Anf. 110	FREDRIK AHLSTEDT (M) replik.....	66
Anf. 111	ANNA LASSES (C) replik	66
Anf. 112	FREDRIK AHLSTEDT (M) replik.....	66
Anf. 113	LOTTA JOHNSON FORNARVE (V) replik	66
Anf. 114	FREDRIK AHLSTEDT (M) replik.....	67
Anf. 115	LOTTA JOHNSON FORNARVE (V) replik	67
Anf. 116	FREDRIK AHLSTEDT (M) replik.....	67
Anf. 117	LINNÉA WICKMAN (S) replik	68
Anf. 118	FREDRIK AHLSTEDT (M) replik.....	68
Anf. 119	LINNÉA WICKMAN (S) replik	68
Anf. 120	FREDRIK AHLSTEDT (M) replik.....	69
Anf. 121	LOTTA JOHNSON FORNARVE (V).....	69
Anf. 122	ANNA LASSES (C).....	70
Anf. 123	YUSUF AYDIN (KD).....	72
Anf. 124	LOTTA JOHNSON FORNARVE (V) replik	73
Anf. 125	YUSUF AYDIN (KD) replik	74
Anf. 126	LOTTA JOHNSON FORNARVE (V) replik	74
Anf. 127	YUSUF AYDIN (KD) replik	74
Anf. 128	ANNA LASSES (C) replik	74
Anf. 129	YUSUF AYDIN (KD) replik	75
Anf. 130	ANNA LASSES (C) replik	75
Anf. 131	YUSUF AYDIN (KD) replik	75
Anf. 132	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	75
Anf. 133	YUSUF AYDIN (KD) replik	76
Anf. 134	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	76
Anf. 135	YUSUF AYDIN (KD) replik	76
Anf. 136	JANINE ALM ERICSON (MP).....	76
Anf. 137	GULAN AVCI (L).....	78

Anf. 138 ANNA LASSES (C) replik	80
Anf. 139 GULAN AVCI (L) replik.....	80
Anf. 140 ANNA LASSES (C) replik	80
Anf. 141 GULAN AVCI (L) replik.....	80
Anf. 142 OLLE THORELL (S)	81
Anf. 143 MAGDALENA THURESSON (M) replik	82
Anf. 144 OLLE THORELL (S) replik	82
Anf. 145 MAGDALENA THURESSON (M) replik	82
Anf. 146 OLLE THORELL (S) replik	83
Anf. 147 MARGARETA CEDERFELT (M).....	83
Anf. 148 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik	84
Anf. 149 MARGARETA CEDERFELT (M) replik	84
Anf. 150 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik	85
Anf. 151 MARGARETA CEDERFELT (M) replik	85
Anf. 152 ALEXANDRA VÖLKER (S) replik.....	85
Anf. 153 MARGARETA CEDERFELT (M) replik	86
Anf. 154 ALEXANDRA VÖLKER (S) replik.....	86
Anf. 155 MARGARETA CEDERFELT (M) replik	86
Anf. 156 MALCOLM MOMODOU JALLOW (V)	87
Anf. 157 ULRIKA WESTERLUND (MP)	88
Anf. 158 JOAR FORSSELL (L).....	90
Anf. 159 LINNÉA WICKMAN (S).....	92
Anf. 160 ERIK HELLSBORN (SD).....	93
Anf. 161 MATILDA ERNKRANS (S).....	94
Anf. 162 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD).....	95
Anf. 163 STEFAN OLSSON (M).....	97
Anf. 164 ALEXANDRA VÖLKER (S) replik.....	98
Anf. 165 STEFAN OLSSON (M) replik.....	98
Anf. 166 ALEXANDRA VÖLKER (S) replik.....	99
Anf. 167 STEFAN OLSSON (M) replik.....	99
Anf. 168 JOHAN BÜSER (S).....	99
Anf. 169 AZRA MURANOVIC (S)	101
Anf. 170 GUSTAF GÖTHBERG (M)	102
Anf. 171 MAGDALENA THURESSON (M)	104
Anf. 172 JAMAL EL-HAJ (-).....	105
Anf. 173 ALEXANDRA ANSTRELL (M)	106
Anf. 174 ANNIKA STRANDHÄLL (S)	107
Anf. 175 ANN-SOFIE ALM (M).....	108
§ 2 Justering av protokoll	110
§ 3 Avsägelse.....	110
§ 4 Anmälan om efterträdare	110
§ 5 Anmälan om ordförande i utskott.....	110
§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott.....	110
§ 7 Ärenden för bordläggning	111
§ 8 Bordläggning.....	111
§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar	111
§ 10 Anmälan om skriftliga svar på frågor	112
§ 11 Kammaren åtskildes kl. 16.17.	112